

การศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณ
ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1

สารนิพนธ์
ของ
นายสิงหา ช่อสัตย์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2549

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการ บริหารงบประมาณ
ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1

บทคัดย่อ
ของ
นายสิงหา ชื้อสัตย์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
พฤษภาคม 2549

สิงหา ชื่อสัตย์ (2549). การศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหาร
งบประมาณ ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1.

สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ.

การศึกษาค้นคว้าปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาค้นคว้าการใช้สารสนเทศ
เพื่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา การเปรียบเทียบปัญหาการใช้สารสนเทศตามความคิดเห็นของผู้บริหาร
สถานศึกษาและครูที่รับผิดชอบงานการเงิน จำแนกตามตำแหน่งงาน ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาด
ของสถานศึกษา และเพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณ
ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่รับผิดชอบ งานการเงิน
จำนวน 174 คน ได้มาโดยวิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยมีขนาดโรงเรียน
เป็นตัวแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า
5 ระดับและประเด็นการจัดกลุ่มสนทนา (Focus group) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ค่าร้อยละ
ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าที (t-test) สถิติวิเคราะห์
ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณของผู้บริหารสถานศึกษาและครู
ที่รับผิดชอบงานการเงิน อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย โดยภาพรวมและรายด้าน

2. การเปรียบเทียบปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณของผู้บริหารสถานศึกษา
และครูที่รับผิดชอบงานการเงิน จำแนกตามตำแหน่งงาน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน
โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. ปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่รับ
ผิดชอบงานการเงิน อยู่ในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหาร
งบประมาณไม่แตกต่างกัน มองในรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการบริหารการเงิน
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นำไปหาความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีของเซฟเฟ
แล้วพบว่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยแต่ละคู่เนื่องมาจากเกิด Experimental Wise Error

4. วิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) จากประเด็นการจัดกลุ่มสนทนาเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไข
ปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาสรุปได้ดังนี้

ด้านการจัดทำและเสนอของบประมาณ

ข้อมูลจากต้นสังกัดต้องมีความเที่ยงตรงไม่คลาดเคลื่อน ควรทำข้อมูลสารสนเทศให้ชัดเจน ให้ชุมชนมีส่วนในการคิดจะได้ข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริง สถานศึกษาต้องมอบหมายให้มีผู้รับผิดชอบด้านข้อมูลสารสนเทศ ควรแจ้งให้ชุมชนทราบถึงความต้องการที่แท้จริงและอธิบายให้ชุมชนทราบว่าข้อมูลที่ให้ตามความต้องการที่แท้จริงจะไม่มีผลกระทบต่อผู้ให้ข้อมูล ไม่ควรตั้งจุดเด่นของสถานศึกษาไว้มากเกินไป ควรตั้งให้พอเหมาะกิจกรรมที่จะพัฒนาจุดเด่นของสถานศึกษา เรียงลำดับความสำคัญ ของจุดเด่นว่าสิ่งใดควรทำก่อนและเหมาะสมกับงบประมาณที่ได้รับ ให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและเหมาะสม ผู้บริหารต้องเปิดใจยอมรับเพื่อได้ข้อมูลจุดเด่นที่แท้จริง ควรเรียงลำดับความสำคัญของข้อมูลจุดด้อยเลือกพัฒนาจุดด้อยที่มีความสำคัญที่สุด แจ้งข้อมูลให้ต้นสังกัดช่วยแก้ไข เช่นการให้ข้อมูลสารสนเทศที่แน่นอนชัดเจน ต้องกำหนดเป้าหมายให้ชัดเจนในการแก้ปัญหา ให้ชุมชนมีส่วนร่วม

ด้านการจัดสรรงบประมาณ

ควรบริหารจัดการในส่วนที่สามารถดำเนินการได้โดยใช้สารสนเทศจากจำนวนห้องเรียน/ห้องปฏิบัติมาใช้ในการจัดสรรงบประมาณได้ชัดเจน บางส่วนที่เกินหรืองบประมาณที่นอกเหนือต้องเสนอของบประมาณจากต้นสังกัดโดยตรง หรือใช้งบประมาณที่มีอยู่ในส่วนที่ทำได้หรือหางบประมาณอื่นมาสนับสนุน ต้องมีการประสานแหล่งของเงินจากหน่วยงานของรัฐ หน่วยงานอื่นที่สถานศึกษาพึงได้รับในแต่ละปีเพื่อนำมาใช้ในการจัดทำกรอบงบประมาณรายจ่ายล่วงหน้าของแผนงานที่แน่นอนได้ ควรปรับปรุงข้อมูลค่าใช้จ่ายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นปัจจุบันเป็นทางเดียวกัน มาจัดทำแผนระยะปานกลาง

ด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษากับคณะกรรมการบริหารส่วนท้องถิ่นต้องมีส่วนร่วมในการบริหาร การร่วมคิด ร่วมพัฒนาชุมชน ซึ่งต้องมีการแจ้งนโยบายของการดำเนินงานในแต่ละปีอย่างต่อเนื่อง สถานศึกษาต้องมีการระดมทรัพยากรจากองค์กรในท้องถิ่นที่ชัดเจน มีการประสานข้อมูลเพื่อขอ งบประมาณได้จำนวนชัดเจนเพื่อนำมาจัดทำแผนได้เป็นอย่างดี

A STUDY OF PROBLEMS AND PROBLEM-SOLVING STRATEGIES IN
INFORMATION USING FORM SCHOOL FINANCIAL MANAGEMENT SARABURI
EDUCATIONAL SERVICE AREA 1

AN ABSTRACT
BY
Mr. SINGHA SUESAT

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education Degree in Educational Administration
at Srinakharinwirot University

May 2006

Singha Suesat. (2006). *A Study of Problems and Problem – Solving Strategies in Information Using form School Financial Management Saraburi Education Service Area 1* . Master's Project, M.Ed. (Educational Administration). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University.
Project Advisor : Asst. Prof. Dr.Phairojana Klinkularb.

The purpose of this study were to study the problems in information using for budget management of the schools and the comparision of problems in information using for budget management between the options of the directors and the teacher who were responsible for school finance. Separated by position and school size teachers who were Saraburi education service area 1.

The Semples of this study were 174 school directors and the teachers who were responsible for school finance by stratifield random sampling the sizes of the schools. The data collected by the 5 – scale – questionnaire and the focus group were analyzed by mean, standard deviation, t–test, one – way analysis of variance.

The result of this study were as the following ;

1. The problems in information using between the directors and the teachers who were responsible for school finance were at the rather low level as a whole and each area.

2. For the comparison in information using for budget management the directors and the teachers who were responsible for school finance divided by positions and the experiences there were no differences as a whole and each area.

3. The problems in information using for budget management between the directors and the teachers who were responsible for school finance considered in the different sizes of the schools, there were no differences of problems especially in each area ; except there was the difference of budget management at the 0.5 level of signigance and there were very few difference of each pair by scheffe' test because of experimental wise error.

4. The content analysis of the focus group about the ways to solve the problems in information using for budget management of the schools were as follows.

The aspect of budget arrangement and budget proposal

The data from the office must be correct and clear. Community should share the option for the clearance of data. The schools must have the persons who are responsible for the data and information and should inform the real need and no effect from the data given. The outstanding of the schools should not be over specified. The appropriate outstanding points for the school' activities developing must be clarified. The priority of the outstanding points of the school must be suitable for the budget received. The co-operation of everyone must be appropriate. The school administrators must be open-minded for the real outstanding points data but weak points must be done and informed to office for example, the clear data given, the clear targets for the problem solution and the community's co-operation.

The aspect of the budget allocating.

The classrooms and laboratories of data and information must be need for school's possible allocating and management. The budget over the original affiliation from the other sources must be proposed from the office or coordinated from the government organization sources or other sources for the school year budget framework planning and the certain pre-payment planning. The improvement for the payment of educational developing must be up-dateed and done in the same way for the moderate plan arrangement.

The aspect of the resource mobilizing and educational investment.

The school administrators and the local organization administration staff must be co-operative with the thought the community developing from the continuous and yearly policy declaration. The schools must gather the local organization resources clearly and co-ordinate the data for the clear budget proposal of the schools planning.

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนาศาสตร์ แสงศักดิ์)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ สุภากิจ)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. สมชาย ชูชาติ)
วันที่.....เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2549

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ที่ได้ให้คำปรึกษา แนะนำ และข้อคิดเห็นต่าง ๆ ในการทำวิจัย ตลอดจนการตรวจแก้ไขข้อบกพร่อง จนทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ ซึ่งผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณในความเมตตาของท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ สุภากิจ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เรือโท ดร.ไพบุลย์ อ่อนมั่ง อาจารย์ ดร.มารศรี สุธานี กรรมการพิจารณาโครงการสารนิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทศนา แสงศักดิ์ กรรมการสอบสารนิพนธ์ ซึ่งผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาความเอาใจใส่ของท่านเป็นอย่างยิ่ง รวมทั้งคณาจารย์ในภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒทุกท่าน ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางในการทำสารนิพนธ์ฉบับนี้ตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จสมบูรณ์ เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ สุภากิจ นายสุเทพ ศรีสรวล รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 นายทวี นवलwatanนท์ หัวหน้ากลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา นายอำนวยการชัย ฉ่ำรักษ์สินธุ์ หัวหน้ากลุ่มนโยบายและแผน นายสุวัฒน์ แสนทวี ผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนหน้าพระลาน (พิบูลสงคราม) ที่กรุณา รับเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถาม

ขอขอบพระคุณผู้บริหารสถานศึกษา และข้าราชการครูที่รับผิดชอบงานการเงิน ทุกท่านที่กรุณา รับเป็นผู้เชี่ยวชาญร่วมจัดกลุ่มสนทนา

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สระบุรี เขต 1 ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ขอขอบคุณผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่ รับผิดชอบงานการเงิน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ คุณลัดดา แต่งหอม และคุณพิษณุลักษณะ บุญทวี ที่ให้ความช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา

นอกจากนี้ผู้ที่อยู่เบื้องหลังความสำเร็จของสารนิพนธ์ฉบับนี้ คือ อาจารย์ศิริพร ชื่อสัตย์ และบุตรชายทั้ง 2 คน ผู้ซึ่งเป็นที่กำลังใจและให้การสนับสนุนช่วยเหลือมาโดยตลอด

ขอขอบคุณทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้องและช่วยเหลือในการวิจัยครั้งนี้ ที่ไม่ได้กล่าวนามในที่นี้ไว้ ณ โอกาสนี้

คุณค่าและประโยชน์จากสารนิพนธ์ฉบับนี้ขอมอบเป็นการแสดงความกตัญญู กตเวทิตาแต่ บิดา มารดา บุรพาจารย์ ผู้มีพระคุณ และผู้สนับสนุนในการวิจัย

สิงหา ชื่อสัตย์

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ.....	1
	ภูมิหลัง.....	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
	ความสำคัญของการวิจัย.....	4
	ขอบเขตของการวิจัย.....	4
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
	สมมติฐานในการวิจัย.....	11
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
	การบริหารงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา.....	14
	ความเป็นมาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา.....	14
	โครงสร้างการแบ่งงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา.....	15
	ขอบข่ายการบริหารงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต1.....	16
	การบริหารงานของสถานศึกษา.....	18
	ข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษา.....	20
	ความหมายของข้อมูลสารสนเทศและระบบสารสนเทศ.....	20
	ความสำคัญของสารสนเทศเพื่อการบริหาร.....	23
	การใช้สารสนเทศเพื่อการบริหาร.....	26
	ระดับการใช้ข้อมูลสารสนเทศ.....	36
	ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับสารสนเทศ.....	37
	ลักษณะสารสนเทศตามความต้องการของผู้บริหาร.....	39
	สภาพและปัญหาการใช้สารสนเทศ.....	41
	การบริหารงบประมาณ.....	43
	การบริหารงบประมาณของสถานศึกษา.....	43
	ขอบข่ายการดำเนินงานบริหารงบประมาณของสถานศึกษา.....	46

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
การจัดทำและเสนอของบประมาณ.....	47
ความหมายของการจัดทำและเสนอของบประมาณ.....	47
วิธีการและแนวทางการจัดทำและเสนอของบประมาณ.....	47
ข้อมูลสารสนเทศของการทำและเสนอของบประมาณ.....	49
การจัดสรรงบประมาณ.....	49
ความหมายของการจัดสรรงบประมาณ.....	50
วิธีการและแนวทางการจัดสรรงบประมาณ.....	50
ข้อมูลสารสนเทศของการจัดสรรงบประมาณ.....	51
การตรวจสอบติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการใช้เงินและ ผลการดำเนินงาน.....	53
ความหมายของการติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการใช้เงิน และผลการดำเนินงาน.....	53
วิธีการและแนวทางการติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการใช้เงิน และผลการดำเนินงาน.....	53
ข้อมูลสารสนเทศของการตรวจสอบติดตาม ประเมินผลและรายงาน ผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน.....	54
การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา.....	55
ความหมายของการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา.....	55
วิธีการและแนวทางการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา...	56
ข้อมูลสารสนเทศของการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา	57
การบริหารการเงิน.....	58
ความหมายของการบริหารการเงิน.....	58
วิธีการและแนวทางการบริหารการเงิน.....	58
ข้อมูลสารสนเทศของการบริหารการเงิน.....	58

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
การบริหารบัญชี.....	59
ความหมายของการบริหารบัญชี.....	59
วิธีการและแนวทางการบริหารบัญชี.....	59
ข้อมูลสารสนเทศของการบริหารบัญชี.....	60
การบริหารพัสดุและสินทรัพย์.....	61
ความหมายของการบริหารพัสดุและสินทรัพย์.....	61
วิธีการและแนวทางการบริหารพัสดุและสินทรัพย์.....	61
ข้อมูลสารสนเทศของการบริหารพัสดุและสินทรัพย์.....	62
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	63
งานวิจัยในประเทศ.....	63
งานวิจัยต่างประเทศ.....	67
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	69
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	69
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	70
ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพของเครื่องมือ.....	71
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	73
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	73
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	74
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	75
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	75
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	75

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ..... 95
	สรุปผลการศึกษาค้นคว้า..... 97
	การอภิปรายผล..... 98
	ข้อเสนอแนะ..... 100
	บรรณานุกรม..... 102
	ภาคผนวก..... 109
	ภาคผนวก ก 110
	หนังสือขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ..... 111
	หนังสือขอความอนุเคราะห์เพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย..... 113
	หนังสือขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย..... 114
	หนังสือขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญการสนทนากลุ่ม..... 115
	ภาคผนวก ข 116
	รายชื่อสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย..... 117
	รายชื่อสถานศึกษาที่ทดลองใช้เครื่องมือเครื่องมือวิจัย..... 121
	รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย..... 122
	รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการจัดกลุ่มสนทนา..... 123
	แบบสอบถามการวิจัย..... 124
	ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์..... 133

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา.....	70
2	จำนวนและร้อยละของข้อมูลสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	76
3	ค่าคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นผู้บริหาร และครูที่รับผิดชอบงานการเงินที่มีต่อปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการ บริหารงบประมาณโดยรวม.....	77
4	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการ บริหารงบประมาณของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่รับผิดชอบงานการเงิน เป็นรายข้อด้านการจัดทำและเสนอของงบประมาณ.....	78
5	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการ บริหารงบประมาณของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่รับผิดชอบงานการเงิน เป็นรายข้อด้านการจัดสรรงบประมาณ.....	79
6	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการ บริหารงบประมาณของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่รับผิดชอบงานการเงิน เป็นรายข้อด้านการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการใช้ และผลการดำเนินงาน.....	80
7	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการ บริหารงบประมาณของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่รับผิดชอบงานการเงิน เป็นรายข้อด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา.....	81
8	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการ บริหารงบประมาณของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่รับผิดชอบงานการเงิน เป็นรายข้อด้านการบริหารการเงิน.....	82
9	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการ บริหารงบประมาณของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่รับผิดชอบงานการเงิน เป็นรายข้อด้านการบริหารบัญชี.....	83
10	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการ บริหารงบประมาณของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่รับผิดชอบงานการเงิน เป็นรายข้อด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์.....	84

บัญชีตาราง(ต่อ)

ตาราง		หน้า
11	ผลการเปรียบเทียบปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณ ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่รับผิดชอบงานการเงิน จำแนกตาม ตำแหน่งงาน เป็นรายด้านและโดยรวม.....	85
12	ผลการเปรียบเทียบปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณ ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่รับผิดชอบงานการเงิน จำแนกตาม ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานโดยรวม และรายด้าน.....	86
13	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหาร งบประมาณของผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่รับผิดชอบงานการเงิน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาเป็นรายด้าน และโดยรวม.....	87
14	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยปัญหาการใช้สารสนเทศ เพื่อการบริหารงบประมาณของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่รับผิดชอบ งานการเงิน จำแนกตามขนาดของโรงเรียนเป็นรายด้าน และโดยรวม.....	88
15	การเปรียบเทียบผลการทดสอบรายคู่ของผู้บริหารสถานศึกษา และครู ที่รับผิดชอบงานการเงินในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีปัญหาการใช้ สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณด้านการบริหารการเงิน.....	89

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดของการศึกษาค้นคว้า.....	11
2 ขอบข่ายการบริหารสถานศึกษา.....	19
3 ระบบสารสนเทศ.....	22
4 สารสนเทศกับผู้บริหารเชิงระบบ.....	24
5 ภารกิจหลักของบุคลากรกับระดับการใช้ข้อมูลสารสนเทศ.....	36
6 รูปแบบของระบบสารสนเทศตามความต้องการของผู้บริหาร.....	40
7 แผนผังการจัดกลุ่มสนทนา.....	90

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

กระแสการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของโลกทั้งการปกครองระบอบประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วมของประชาชน การเคารพสิทธิมนุษยชนและคุณภาพชีวิตอย่างเท่าเทียมการส่งเสริมการค้าเสรี การพิทักษ์สิ่งแวดล้อม และการใช้ข้อมูลข่าวสารแบบเครือข่าย ผลักดันให้สังคมไทยมีรัฐธรรมนูญฉบับประชาชนเป็นฉบับแรก มีการปฏิรูประบบบริหารภาครัฐเพื่อยกระดับคุณภาพการบริการประชาชน และมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เป็นการปฏิรูปการศึกษาโดยอิงกฎหมายเป็นครั้งแรก (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546ก : บทนำ) การปฏิรูปการศึกษามีความมุ่งหมายที่จะจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีความสามารถและมีความสุขการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีพลังและมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องมีการกระจายอำนาจ และให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม มีการจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาของไทยมีเอกภาพเชิงนโยบายมีความหลากหลายในทางปฏิบัติ มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาการกระจายอำนาจดังกล่าวจะทำให้สถานศึกษามีความคล่องตัว มีอิสระในการบริหารจัดการเป็นไปตามหลักการของการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management : SBM) ซึ่งจะเป็นการสร้างรากฐาน และความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ ได้มาตรฐาน และสามารถพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546ข : 6 – 7)

ปัจจุบันรัฐบาลได้กำหนดยุทธศาสตร์การปฏิรูประบบบริหาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปรับปรุงระบบงบประมาณเนื่องจากงบประมาณในอดีตเน้นการควบคุมมากกว่าผลการดำเนินงาน หน่วยงานทุกระดับเคร่งครัดในการเบิกจ่ายงบประมาณ การดำเนินการเกี่ยวกับงบประมาณมีรายละเอียดมาก เป็นภาระหน้าที่สำหรับเจ้าหน้าที่แต่ละระดับ นอกจากนี้ยังเป็นลักษณะแบบรวมอำนาจ มีจุดอ่อนหลายประการก่อให้เกิดการปฏิรูประบบงบประมาณใหม่ คือการนำระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน (Performance – based Budgeting) มาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหาร และมีความคล่องตัวในการบริหารงบประมาณ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2544 : 1 – 3) อย่างไรก็ตามในการบริหารในยุคปัจจุบัน ปัจจัยที่จะช่วยให้การบริหารงานสำเร็จ นอกจากคน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการแล้วยังต้องอาศัยข้อมูลและสารสนเทศ (อริบัตย์ คลีสุนทร. 2538 : 16) สอดคล้องกับกิติชัย วิจิตรสุนทร (2541 : 14) ที่ว่าข้อมูลสารสนเทศมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการวางแผน การบริหาร การควบคุม การตัดสินใจ และการพัฒนาการศึกษา หรืออาจกล่าวได้ว่าสารสนเทศเป็นเครื่องมือที่ช่วยชี้แนะ หรือทิศทางที่ผู้บริหารจะเลือก การดำเนินงานขององค์กรให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ซึ่งภาณุรัตน์ รัตยาภาส. (2534 : 89)

ได้ระบุไว้ว่าองค์กรการใดมีสารสนเทศที่ทันสมัย รวดเร็วถูกต้อง จะทำให้องค์การนั้นได้เปรียบ ทั้งในปัจจุบันและอนาคต และผลการวิจัยของจักรกฤษณ์ จันทรัตน์ (2540 : 6) ค้นพบว่า สารสนเทศมีความสำคัญต่อการบริหาร การที่ผู้บริหารจะตัดสินใจได้ถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ สูงสุดนั้น ผู้บริหารจะต้องมีข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องเพื่อใช้ในการตัดสินใจ ผู้บริหารจำเป็นต้อง ศึกษา วิเคราะห์ ตรวจสอบข้อมูลที่เกี่ยวข้องก่อนที่จะตัดสินใจเสมอ ไม่ว่าเรื่องราวนั้นจะ ยุ่งยากซับซ้อน หรือเป็นเรื่องง่าย หากผู้บริหารมีข้อมูลไม่ถูกต้องหรือใช้ข้อมูลที่ผิด หรือไม่ ใช้ข้อมูลในการตัดสินใจเลยนั้นนับว่าเป็นการเสี่ยงต่อการผิดพลาดมาก ดังนั้นสารสนเทศจึงมี ความสำคัญและจำเป็นต่อการบริหารงานทุกระดับ ทุกประเภทในลักษณะเป็นเครื่องมือที่ช่วย ให้ผู้บริหารขององค์กรสามารถตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง ทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมี ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงสุด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 เป็นหน่วยงานหนึ่งที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่ในการบริหารและ การจัดการศึกษา พัฒนาสาระของหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พัฒนางานด้าน วิชาการ จัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและรับผิดชอบในการพิจารณาแบ่ง ส่วนราชการของสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สระบุรี เขต 1 มีสถานศึกษาที่อยู่ในการกำกับดูแล 154 โรงเรียน 48,746 คน ข้าราชการครู และบุคลากรในสังกัด 2,176 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1. 2547 : 13)

สำหรับสถานศึกษามีหน้าที่บริหารกิจการของสถานศึกษา ประสานการระดมทรัพยากร เพื่อการศึกษา รวมทั้งควบคุมดูแลบุคลากร การเงิน การพัสดุ สถานที่ และทรัพย์สินอื่นของ สถานศึกษา เป็นผู้แทนของสถานศึกษาหรือส่วนราชการในกิจการทั่วไป รวมทั้งการทำนิติกรรม สัญญาในราชการของสถานศึกษาหรือส่วนราชการตามวงเงินงบประมาณที่สถานศึกษาหรือส่วน ราชการได้รับตามที่ได้รับมอบอำนาจ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2548 : 347)

ปัจจุบันสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย ว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 เพื่อมุ่งหวังให้มีอิสระ มีความ เข้มแข็งในการบริหารให้เป็นไปอย่างคล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และประเทศชาติโดยรวม อย่างไรก็ตามการจะบริหารสถานศึกษา ให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมาย การบริหารจัดการของสถานศึกษาซึ่งมีหน้าที่ให้บริการ การศึกษาแก่ประชาชน และเป็นสถานศึกษาของรัฐ จึงต้องนำหลักการของธรรมาภิบาลมาบูรณาการ ในการบริหาร และจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับโรงเรียน หลักธรรมาภิบาล ดังกล่าวสามารถบูรณาการเข้ากับการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษาได้แก่การดำเนินงาน ด้านวิชาการงบประมาณ บริหารงานบุคคล และบริหารทั่วไป

จากสรุปผลการจัดการศึกษาประจำปีงบประมาณ 2546 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1. 2546 : 56) พบว่าการใช้สารสนเทศในการจัดการด้านการบริหารงบประมาณเกิดปัญหามากที่สุดซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของเดือนใจ จันท์แสง (2540 : 112) ที่ว่าข้อมูลสารสนเทศที่จัดเก็บในโรงเรียนมีไม่เพียงพอ ไม่ตรงต่อความต้องการของผู้บริหารที่จะนำไปใช้ในการบริหารงาน จึงส่งผลกระทบต่อการบริหารงานของสถานศึกษา ซึ่งปัญหาดังกล่าวอาจเกิดจากการที่สถานศึกษาไม่เห็นความสำคัญในการใช้ข้อมูลสารสนเทศ ผู้บริหารไม่นำข้อมูลไปใช้ในการบริหารสถานศึกษา สถานศึกษาทุกแห่งจำเป็นต้องมีข้อมูลสารสนเทศในเรื่องต่าง ๆ ได้แก่ ข้อมูลนักเรียน ข้อมูลครู ข้อมูลโรงเรียน ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชน ข้อมูลผลสัมฤทธิ์นักเรียน ด้านการจัดการ ด้านการตัดสินใจ ด้านการวางแผน การตรวจสอบประเมินผลและรายงาน เพื่อใช้ในการบริหารงานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากการบริหารงบประมาณ จำเป็นต้องใช้สารสนเทศหลายด้านเพื่อประกอบการตัดสินใจในการจัดสรรงบประมาณ เช่นเดียวกับผลการวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2546 : 30) พบว่าปัญหาของระบบสารสนเทศได้แก่สถานภาพของหน่วยงานที่รับผิดชอบไม่เหมาะสมกับภารกิจ ผู้บริหารไม่ค่อยให้ความสำคัญกับการใช้สารสนเทศที่จัดทำขึ้น บุคลากรไม่เพียงพอ และมีสมรรถภาพต่ำ ไม่สามารถพัฒนาได้ทันกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ข้อมูลไม่สมบูรณ์ ถูกต้อง ทันสมัย และขาดข้อมูลเชิงคุณภาพ งบประมาณสนับสนุนด้านการพัฒนาสารสนเทศยังไม่เพียงพอ และสุทัศน์ กายาน (2543 : บทคัดย่อ) ยังเสนอผลงานวิจัยพบว่าสภาพการจตุสารสนเทศเพื่อการบริหารในโรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่ไม่มีการนำข้อมูลไปใช้แก้ปัญหา อุปสรรคและความก้าวหน้าของการปฏิบัติในโรงเรียนไม่มีการวิเคราะห์ข้อมูล มีปัญหาในการนำข้อมูลไปใช้ในการตัดสินใจบริหารงานในสถานศึกษา

ด้วยหลักการและเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าการใช้ข้อมูลสารสนเทศ มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการบริหารงานโดยเฉพาะการบริหารงบประมาณ ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ซึ่งจะทำให้ทราบถึงปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ได้ดียิ่งขึ้นและเพื่อนำผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการเสนอแนะให้ผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้องนำผลการวิจัยนี้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการบริหารงานทั้งระดับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับกระทรวงศึกษาธิการ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ใน 7 ด้าน
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรีเขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่รับผิดชอบการเงิน จำแนกตามตำแหน่งงาน ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1

ความสำคัญของการวิจัย

จากการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบถึงปัญหา และแนวทางการแก้ไขปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาที่มีตำแหน่งงาน ขนาดของสถานศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานขนาดต่างกัน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ใน 7 ด้าน คือ การจัดทำและเสนอของบประมาณ การจัดสรรงบประมาณ การตรวจสอบติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา การบริหารการเงิน การบริหารพัสดุและสินทรัพย์ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่รับผิดชอบงานการเงิน ได้นำแนวทางการแก้ไขปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณจากการศึกษาครั้งนี้ไปปรับใช้ในสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาปัญหา และแนวทางแก้ไขปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ใน 7 ด้าน คือ การจัดทำและเสนอของบประมาณ การจัดสรรงบประมาณ การตรวจสอบติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา การบริหารการเงิน การบริหารบัญชี การบริหารพัสดุและสินทรัพย์ และปัจจัยคุณลักษณะของผู้บริหาร ครูที่รับผิดชอบงานการเงินในด้านตำแหน่งงาน ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1

2. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่รับผิดชอบงานการเงินในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 จำนวน 154 โรงเรียน

เป็นสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 73 โรงเรียน ขนาดกลาง จำนวน 62 โรงเรียน ขนาดใหญ่ จำนวน 19 โรงเรียน ๆ ละ 2 คน รวมทั้งสิ้น 308 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 608) เป็นผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่รับผิดชอบงานการเงิน จำนวน 174 คน ได้มาโดยวิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยมีขนาดโรงเรียนเป็นตัวแบ่งชั้น และโรงเรียนเป็นหน่วยสุ่ม จำนวน 87 โรงเรียน โรงเรียนละ 2 คน รวมกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 174 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

3.1.1 ตำแหน่งงาน ประกอบด้วย

3.1.1.1 ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา

3.1.1.2 ตำแหน่งครูที่รับผิดชอบงานการเงิน

3.1.2 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

3.2.1.1 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมาก

3.2.1.2 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานน้อย

3.1.3 ขนาดของสถานศึกษา ประกอบด้วย

3.1.3.1 สถานศึกษาขนาดเล็ก

3.1.3.2 สถานศึกษาขนาดกลาง

3.1.3.3 สถานศึกษาขนาดใหญ่

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณใน 7 ด้าน คือ

1) การจัดทำและเสนอของบประมาณ

2) การจัดสรรงบประมาณ

3) การตรวจสอบติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการใช้เงินและผล

การดำเนินงาน

4) การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

5) การบริหารการเงิน

6) การบริหารบัญชี

7) การบริหารพัสดุ และสินทรัพย์

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **สารสนเทศ** หมายถึง องค์ความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร ที่ผ่านการวิเคราะห์ ประมวลผล แล้วสามารถนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจในการบริหารงบประมาณ

2. **การใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณ** หมายถึง การนำองค์ความรู้ ข้อมูล ข่าวสารที่ผ่านการวิเคราะห์ ประมวลผลแล้วสามารถนำไปใช้ในการดำเนินงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านงบประมาณโดยยึดหลักการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของสถานศึกษา ซึ่งมีขอบข่าย 7 ด้าน ดังนี้

2.1 **การใช้สารสนเทศเพื่อการจัดทำและเสนอของบประมาณ** หมายถึง การนำ ข้อมูลทั่วไป ของสถานศึกษา ศักยภาพของสถานศึกษา แนวทางการจัดการศึกษา และการมีส่วนร่วม ของคณะกรรมการสถานศึกษา มาใช้ประกอบพิจารณาตัดสินใจในการจัดทำและเสนอของบประมาณ

2.2 **การใช้สารสนเทศเพื่อการจัดสรรงบประมาณ** หมายถึง การนำผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน การมีส่วนร่วมของชุมชน สารสนเทศเกี่ยวกับผู้เรียน สารสนเทศเพื่อการบริหาร จัดการสารสนเทศเกี่ยวกับการเรียนการสอน สารสนเทศเกี่ยวกับชุมชน สารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการในโรงเรียนมาใช้ในการพิจารณาตัดสินใจในการจัดสรรงบประมาณ

2.3 **การใช้สารสนเทศเพื่อการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงาน ผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน** หมายถึง การนำยอดคงเหลือในสมุดเงินสด รายงาน คงเหลือประจำวัน ข้อมูลการใช้จ่ายเงินตามแผนโครงการ บัญชีควบคุมการใช้จ่ายเงิน ข้อมูล การรับ-จ่ายเงิน แผนการควบคุม รายงานการใช้จ่ายรายไตรมาส รายงานประจำปี รายงานการใช้จ่าย ค่าสาธารณูปโภค รายงานการใช้จ่ายงบประมาณ รายงานผลการปฏิบัติงาน รายงานผล การดำเนินงาน รายงานผลการใช้จ่ายงบประมาณตามเกณฑ์ของตัวชี้วัดผลสำเร็จตามที่ได้ กำหนดไว้ ข้อมูลการให้บริการเด็กปฐมวัย จำนวนนักเรียนที่ได้รับเงินอุดหนุนรายหัว และจำนวนนักเรียนที่ได้รับให้บริการด้านสุขภาพอนามัยการสำมะโนประชากร การจัดทำ เขตบริการ การจัดทำแผนรับนักเรียน อัตราการออกกลางคัน เด็กด้อยโอกาส เด็กพิเศษ มาใช้ เพื่อการตรวจสอบติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน

2.4 **การใช้สารสนเทศเพื่อการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อ การศึกษา** หมายถึง การนำข้อมูลผู้เรียนที่มีความต้องการรับทุนการศึกษา แหล่งทรัพยากร และ บุคคล หน่วยงาน องค์กรที่มีศักยภาพในการสนับสนุนการศึกษา มาใช้เพื่อการระดมทรัพยากรและการ ลงทุนเพื่อการศึกษา

2.5 **การใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารการเงิน** หมายถึง การนำข้อมูลจำนวนเงิน ที่รับและจ่าย รายงานเงินคงเหลือประจำวัน ข้อมูลค่าใช้จ่ายในอนาคต ข้อมูลรายได้แผ่นดินที่นำส่งคลัง ข้อมูลเงินฝากธนาคาร ข้อมูลเงินสด จำนวนเงินบำรุงการศึกษา สรุปการใช้จ่ายเงิน ข้อมูล เอกสารแทนตัวเงินเพื่อนำไปใช้ในการเบิกเงิน รับเงิน เก็บรักษาเงิน และการนำเงินส่งเงิน

2.6 การใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารบัญชี หมายถึง การนำข้อมูลบันทึกบัญชีประจำวัน ข้อมูลการรับ-จ่ายเงินงบประมาณ ข้อมูลการเบิกจ่ายเงินนอกงบประมาณ ข้อมูลการรับ-จ่ายผ่านบัญชีแยกประเภทเงินสด ข้อมูลเงินฝากคลัง และข้อมูลรายงานเงินคงเหลือ เพื่อนำไปจัดทำรายงานทางการเงิน งบการเงิน และการจัดทำบัญชี

2.7 การใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ หมายถึง การนำข้อมูลครุภัณฑ์ ที่ดิน สิ่งก่อสร้าง ข้อมูลที่ราชพัสดุ ข้อมูลทรัพย์สินของสถานศึกษา ข้อมูลการจัดซื้อ จัดจ้าง ข้อมูลคุณลักษณะของพัสดุ ครุภัณฑ์ ข้อมูลแผนการใช้จ่ายเงินล่วงหน้าระยะปานกลาง ข้อมูลการจัดหาพัสดุ ข้อมูลพัสดุที่ได้มาโดยงบประมาณ และบริจาค ข้อมูลการบำรุงรักษา ซ่อมแซมและจำหน่าย ข้อมูลการรื้อถอน สิ่งก่อสร้าง และข้อมูลทรัพย์สินที่ไม่สามารถใช้งานได้ เพื่อนำไปใช้จัดทำระบบฐานข้อมูลสินทรัพย์ของสถานศึกษา

3. การบริหารงบประมาณ หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการ ด้านงบประมาณที่มุ่งเน้นความเป็นอิสระ มีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของสถานศึกษา ซึ่งมีขอบข่าย 7 ด้าน ดังนี้

3.1 การจัดทำและเสนอของบประมาณ หมายถึง สถานศึกษาจัดทำร่างงบประมาณรายจ่ายตามความจำเป็นที่จะต้องใช้เสนอเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อใช้ในการบริหารงานตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

3.2 การจัดสรรงบประมาณ หมายถึง การแบ่งปันงบประมาณรายจ่ายที่ได้รับจากเขตพื้นที่การศึกษา และที่สถานศึกษาได้รับจากบุคคลหรือหน่วยงานเพื่อการปฏิบัติงาน

3.3 การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน หมายถึง การกำหนดผู้รับผิดชอบ และปฏิทินการตรวจสอบการดำเนินงาน และการตรวจสอบทางการเงินเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จอย่างมีคุณภาพ 3 ด้าน คือด้านประสิทธิภาพ ด้านประสิทธิผล และด้านความประหยัด

3.4 การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา หมายถึง การระดมทรัพยากร การจัดหารายได้ และผลประโยชน์ กองทุนกั๊ยมเพื่อการศึกษา และกองทุนสวัสดิการเพื่อการศึกษา

3.5 การบริหารงานการเงิน หมายถึง การเบิกเงินจากคลัง การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน การจ่ายเงิน การนำส่งเงิน และการกั๊นเงินไว้เบิกเหลืออมปี

3.6 การบริหารบัญชี หมายถึง การเก็บรวบรวม บันทึก จำแนกและสรุปข้อมูลทางบัญชีที่ผ่านมาในรูปของตัวเงิน ตามขอบเขตข้อบังคับเกี่ยวกับระบบบัญชี

3.7 การบริหารพัสดุและสินทรัพย์ หมายถึง การจัดทำระบบฐานข้อมูลทรัพย์สิน การจัดหาพัสดุ การกำหนดรูปแบบรายงาน หรือคุณลักษณะเฉพาะ และจัดซื้อจัดจ้าง การควบคุม ดูแล บำรุงรักษา และจำหน่ายพัสดุ

4. **ปัญหาการใช้สารสนเทศ** หมายถึง ข้อขัดข้องหรืออุปสรรคที่เกิดขึ้นในการนำ ข้อมูลที่ผ่านการวิเคราะห์ ประมวลผลแล้วไปใช้ประกอบการตัดสินใจในการบริหารงบประมาณ ของสถานศึกษามีขอบข่าย 7 ด้าน ซึ่งผู้วิจัยวัดด้วยแบบสอบถามตามแบบมาตราส่วนประมาณค่า ของลิเคอร์ท

5. **แนวทางแก้ไขปัญหาการใช้สารสนเทศ** หมายถึง ข้อเสนอแนะที่ผู้บริหาร สถานศึกษา และครูที่รับผิดชอบงานการเงินได้พิจารณาเห็นวิธีการแก้ไขปัญหาการใช้สารสนเทศที่ได้ นำมาใช้แก้ไขปัญหานั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. **สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1** หมายถึง หน่วยงานที่อยู่ภายใต้ การกำกับ ดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 8 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองสระบุรี อำเภอหนองแซง อำเภอบ้านหมอ อำเภอเสนาห์ อำเภอพระพุทธบาท อำเภอ หนองโดน อำเภอดอนพุด อำเภอเฉลิมพระเกียรติ

7. **ตำแหน่งงาน** หมายถึง การดำรงตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถามในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 จำแนกดังนี้

7.1 **ผู้บริหารสถานศึกษา** หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่ง หรือปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1

7.2 **ครูที่รับผิดชอบงานการเงิน** หมายถึง ข้าราชการครูที่ได้รับการแต่งตั้งจาก ผู้บริหารสถานศึกษาให้มีหน้าที่หรือปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานการเงินของสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1

8. **ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน** หมายถึง ระยะเวลาในการทำงานของผู้บริหาร สถานศึกษา และครูที่รับผิดชอบงานการเงิน ได้แก่

8.1 **ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมาก** หมายถึง ระยะเวลาในการทำงานของผู้บริหาร สถานศึกษา และครูที่รับผิดชอบงานการเงิน ตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป

8.2 **ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานน้อย** หมายถึง ระยะเวลาในการทำงานของผู้บริหาร สถานศึกษา และครูที่รับผิดชอบงานการเงิน น้อยกว่า 15 ปี

9. **ขนาดของสถานศึกษา** หมายถึง การแบ่งขนาดสถานศึกษาโดยยึดจำนวน นักเรียนตามเกณฑ์การจัดทำรายละเอียดคำขอตั้งงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ 2549 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นเกณฑ์ แบ่งเป็น 3 ขนาด คือ

9.1 **ขนาดเล็ก** หมายถึง สถานศึกษามีนักเรียนตั้งแต่ 120 คนลงมา

9.2 **ขนาดกลาง** หมายถึง สถานศึกษามีนักเรียนตั้งแต่ 121 – 600 คน

9.3 **ขนาดใหญ่** หมายถึง สถานศึกษามีนักเรียนตั้งแต่ 601 คนขึ้นไป

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 โดยนำขอบข่ายและภารกิจการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 (2548 : 26 - 33) ซึ่งได้กำหนดภารกิจในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา 7 ภารกิจ คือการจัดทำและเสนอของบประมาณ การจัดสรรงบประมาณ การตรวจสอบติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการใช้เงิน และผลการดำเนินงาน การระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา การบริหารการเงิน การบริหารบัญชี การบริหารพัสดุและสินทรัพย์ ซึ่งสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 32) ที่กำหนดการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณไว้ 7 ด้าน คือการจัดทำและเสนอของบประมาณ การจัดสรรงบประมาณ การตรวจสอบติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการใช้เงิน และผลการดำเนินงาน การระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา การบริหารการเงิน การบริหารบัญชี การบริหารพัสดุและสินทรัพย์ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาปัญหา และแนวทางแก้ไขปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรีเขต 1 ตามภารกิจ 7 ด้าน โดยจำแนกตามตำแหน่ง ขนาดของสถานศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้วยเหตุผลดังนี้

ในด้านตำแหน่งของผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่รับผิดชอบงานการเงิน จากการศึกษาวิจัยของชูศรี พรหมจันทร์ (2543 : 58) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาความต้องการใช้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารของผู้บริหารในสหวิทยาเขตศรีนครินทร์ ผลการศึกษาพบว่าตำแหน่งงานของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นหัวหน้าหมวดวิชา รองลงมาเป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการ และผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นผู้อำนวยการ สำหรับจุพวดี สุวันทรัตน์ (2547 : 6) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานการเงินและการบัญชีของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่าตำแหน่งงานหัวหน้างานการเงิน และการบัญชี กับเจ้าหน้าที่การเงิน และการบัญชี มีปัญหาในการปฏิบัติงานการเงิน และการบัญชี ไม่แตกต่างกัน

ในด้านขนาดสถานศึกษา จากงานวิจัยของประกิต สิริสุวรรณ (2545 : 60) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพการใช้สารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดนครปฐม พบว่าสภาพการใช้สารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน ตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดนครปฐม ของโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่แบบพหุคูณ พบว่ามีความแตกต่างกันทุกคู่ โดยโรงเรียนขนาดใหญ่จะมีสภาพ

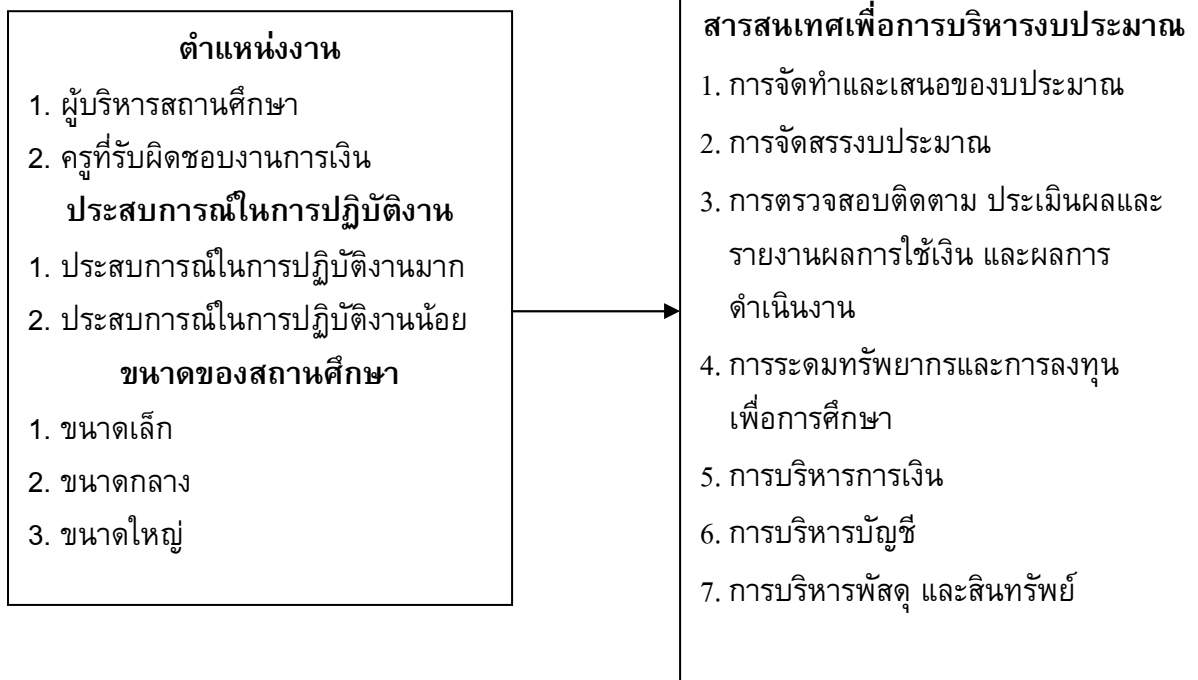
การใช้สารสนเทศในการบริหารงานสูงกว่าโรงเรียนขนาดกลาง และสูงกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ตามลำดับ และรายงานผลการศึกษาวิจัยของสองค์ จงสวัสดิ์พัฒนา (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การใช้ข้อมูลสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ของโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ พบว่าการใช้ข้อมูลสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ที่มีขนาดต่างกันมีการใช้ข้อมูลสารสนเทศในการบริหารงาน วิชาการโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ในด้านประสพการณ์ในการปฏิบัติงาน จากงานวิจัยของสุริยา ทับน้อย (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการปฏิบัติงานการจัดระบบสารสนเทศของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี พบว่า ผู้บริหารที่มีประสพการณ์ต่ำกว่า 10 ปี และตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป มีความเห็นต่อการปฏิบัติงานการจัดระบบสารสนเทศแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากการศึกษาหลักการดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยได้นำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

1. ผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่รับผิดชอบงานการเงิน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 แตกต่างกัน

2. ผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่รับผิดชอบงานการเงินในสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 แตกต่างกัน

3. ผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่รับผิดชอบงานการเงินในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 แตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำเสนอในหัวข้อต่อไปนี้

1. การบริหารงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 - 1.1 ความเป็นมาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 - 1.2 โครงสร้างการแบ่งงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 - 1.3 ขอบข่ายงานการบริหารงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี
 - 1.4 การบริหารงานของสถานศึกษา
2. สารสนเทศกับการบริหาร
 - 2.1 ความหมายของข้อมูลสารสนเทศ และระบบสารสนเทศ
 - 2.2 ความสำคัญของสารสนเทศเพื่อการบริหาร
 - 2.3 การใช้สารสนเทศเพื่อการบริหาร
 - 2.4 ระดับการใช้ข้อมูลสารสนเทศ
 - 2.5 ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับสารสนเทศ
 - 2.6 ลักษณะสารสนเทศตามความต้องการของผู้บริหาร
 - 2.7 สภาพและปัญหาการใช้สารสนเทศ
3. การบริหารงบประมาณ
 - 3.1 การบริหารงบประมาณของสถานศึกษา
 - 3.2 ขอบข่ายการดำเนินงานบริหารงบประมาณของสถานศึกษา
 - 3.2.1 การจัดทำและเสนอของบประมาณ
 - 3.2.1.1 ความหมายของการจัดทำและเสนอของบประมาณ
 - 3.2.1.2 วิธีการ และแนวทางการจัดทำและเสนอของบประมาณ
 - 3.2.1.3 ข้อมูลสารสนเทศของการทำและเสนอของบประมาณ
 - 3.2.2 การจัดสรรงบประมาณ
 - 3.2.2.1 ความหมายของการจัดสรรงบประมาณ
 - 3.2.2.2 วิธีการ และแนวทางการจัดสรรงบประมาณ
 - 3.2.2.3 ข้อมูลสารสนเทศของการจัดสรรงบประมาณ
 - 3.2.3 การตรวจสอบติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน

- 3.2.3.1 ความหมายของการตรวจสอบติดตาม ประเมินผล
และรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน
- 3.2.3.2 วิธีการ และแนวทางการตรวจสอบติดตามประเมินผลและ
รายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน
- 3.2.3.3 ข้อมูลสารสนเทศของการตรวจสอบติดตาม ประเมินผล
และรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน
- 3.2.4 การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา
 - 3.2.4.1 ความหมายของการระดมทรัพยากรและการลงทุน
เพื่อการศึกษา
 - 3.2.4.2 วิธีการ และแนวทาง การระดมทรัพยากรและการลงทุน
เพื่อการศึกษา
 - 3.2.4.3 ข้อมูลสารสนเทศของ การระดมทรัพยากรและการลงทุน
เพื่อการศึกษา
- 3.2.5 การบริหารการเงิน
 - 3.2.5.1 ความหมายของการบริหารการเงิน
 - 3.2.5.2 วิธีการ และแนวทางการบริหารการเงิน
 - 3.2.5.3 ข้อมูลสารสนเทศของการบริหารการเงิน
- 3.2.6 การบริหารบัญชี
 - 3.2.6.1 ความหมายของการบริหารบัญชี
 - 3.2.6.2 วิธีการ และแนวทางการบริหารบัญชี
 - 3.2.6.3 ข้อมูลสารสนเทศของการบริหารบัญชี
- 3.2.7 การบริหารพัสดุและสินทรัพย์
 - 3.2.7.1 ความหมายของการบริหารพัสดุและสินทรัพย์
 - 3.2.7.2 วิธีการ และแนวทางการบริหารพัสดุและสินทรัพย์
 - 3.2.7.3 ข้อมูลสารสนเทศของการบริหารพัสดุและสินทรัพย์
- 4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 4.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. การบริหารงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

1.1 ความเป็นมาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

การปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทยที่เกิดขึ้นตามเจตนารมณ์ของสังคมไทยโดยปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ซึ่งเป็นฐานที่มาของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งหวังจะยกระดับการศึกษาของชาติ ให้ได้มาตรฐานและจัดได้อย่างทั่วถึง มีคุณภาพ จึงกำหนดให้มีการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ คือปฏิรูปการเรียนรู้ ปฏิรูประบบบริหารและการจัดการศึกษา ปฏิรูประบบทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ซึ่งถือเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ไม่เคยมีมาก่อนของการศึกษาไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปฏิรูประบบบริหาร และการจัดการศึกษาซึ่งได้หลอมรวมหน่วยงานทางการศึกษา คือ ทบวงมหาวิทยาลัย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และกระทรวงศึกษาธิการ เป็นหน่วยงานเดียวกันเป็นกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีโครงสร้างใหม่เป็นระดับกระทรวง และระดับเขตพื้นที่การศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546ก : บทนำ ดังนี้

ระดับกระทรวง มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริม และกำกับดูแลการศึกษาทุกระดับ และทุกประเภท กำหนดนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษา การสนับสนุนทรัพยากร การติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล มีหน่วยงานหลักที่เป็นนิติบุคคล 5 ส่วนราชการ ได้แก่

1. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
2. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
3. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
4. สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา
5. สำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา

ระดับเขตพื้นที่การศึกษา เป็นองค์การที่หลอมรวมสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด และสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ และจัดตั้งเป็นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการซึ่งเป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา ตามมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และมาตรา 37 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

1. จัดทำนโยบาย แผนพัฒนา และมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบาย มาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานและความต้องการของท้องถิ่น

2. วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษา และหน่วยงาน ในเขตพื้นที่การศึกษา และแจ้งจัดสรรงบประมาณที่ได้รับให้หน่วยงานข้างต้นรับทราบ และกำกับ ตรวจสอบ ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานดังกล่าว

3. ประสานส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

4. กำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและในเขตพื้นที่การศึกษา

5. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

6. ประสานการระดมทรัพยากรด้านต่าง ๆ รวมทั้งทรัพยากรบุคคล เพื่อส่งเสริม สนับสนุนการจัดและพัฒนาศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

7. จัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และประเมินผลสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

8. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการของสถานศึกษาของเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดรูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา

9. ดำเนินการ และประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัย และพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

10. ประสาน ส่งเสริม การดำเนินงานของคณะอนุกรรมการ และคณะทำงานด้านการศึกษา

11. ประสานการปฏิบัติราชการทั่วไปกับองค์กร หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะสำนักงานผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการในเขตพื้นที่การศึกษา

12. ปฏิบัติหน้าที่อื่นเกี่ยวกับกิจการภายในเขตพื้นที่การศึกษาที่มีได้ระบุเป็นหน้าที่ของผู้ใดโดยเฉพาะ หรือปฏิบัติงานอื่นตามที่มอบหมาย

1.2 โครงสร้างการแบ่งงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2546ก : 2) ได้กำหนดให้มีเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 175 เขต ในเบื้องต้น และกำหนดโครงสร้างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประกอบด้วย 6 กลุ่มงาน ดังนี้

1. กลุ่มอำนวยการ
2. กลุ่มบริหารงานบุคคล
3. กลุ่มนโยบายและแผน
4. กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา
5. กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา
6. กลุ่มส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา

จากโครงสร้างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาซึ่งกำหนดเป็น 6 กลุ่มงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะต้องสรรหาบุคลากรเพื่อปฏิบัติงานตามกลุ่มงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ และสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ซึ่งบุคลากรเหล่านี้เคยปฏิบัติงานในลักษณะที่แตกต่างกัน ก่อให้เกิดความเข้าใจที่ไม่ตรงกัน ส่งผลให้เกิดความล่าช้าและขาดประสิทธิภาพ

ในการปฏิบัติงานเพื่อเป็นการป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้น และเพื่อให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้อย่างต่อเนื่องและมีคุณภาพในช่วงเปลี่ยนแปลง กระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานต่อไป

1.3 ขอบข่ายการบริหารงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 (2546 : 1) เป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 โดยให้อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา ตามความในระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 แบ่งการบริหารงานของสำนักงานโดยพิจารณาตามความเหมาะสมออกเป็น 7 กลุ่มงาน ได้แก่ 1) กลุ่มอำนวยการ 2) กลุ่มบริหารงานบุคคล 3) กลุ่มนโยบายและแผน 4) กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา 5) กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา 6) กลุ่มส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา และ 7) หน่วยตรวจสอบภายใน

1. กลุ่มอำนวยการ ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กร การประสานงาน และให้บริการ สนับสนุน ส่งเสริม ให้กลุ่มภารกิจและงานต่างๆในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สามารถบริหารจัดการและดำเนินงานตามบทบาทภารกิจ อำนาจ หน้าที่ได้อย่างเรียบร้อยมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล บนพื้นฐานของความถูกต้อง และโปร่งใส ตลอดจนสนับสนุนและให้บริการข้อมูล ข่าวสาร เอกสาร สื่อ อุปกรณ์ทางการศึกษาและทรัพยากรที่ใช้ในการจัดการศึกษาแก่สถานศึกษาเพื่อให้สถานศึกษาบริหารจัดการได้อย่างสะดวก คล่องตัว มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

2. กลุ่มบริหารงานบุคคล ปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของหน่วยงานโดยยึดหลักกระจายอำนาจ ระบบคุณธรรม และหลักธรรมาภิบาล เพื่อให้การบริหารจัดการมีความคล่องตัวเกิดความอิสระในการปฏิบัติงานภายใต้กฎหมาย ระเบียบปฏิบัติ ผู้ปฏิบัติงานได้รับการพัฒนา มีความรู้ ความสามารถ มีขวัญกำลังใจ นำไปสู่การบริการครูและบุคลากรทางการศึกษาตามหลักการบริหาร และมุ่งผลสัมฤทธิ์ ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของผู้เรียน

3. กลุ่มนโยบายและแผน เป็นหน่วยงานที่ส่งเสริม สนับสนุนและประสานงานในเชิงนโยบาย ให้สถานศึกษาจัดการศึกษาเป็นไปตามนโยบายและมาตรฐานการศึกษาชาติ มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานตามยุทธศาสตร์เป็นสำคัญ ใช้ระบบงบประมาณแบบมุ่งผลงานตามยุทธศาสตร์ โดยเน้นความโปร่งใส ทันสมัย ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ยึดหลักการมีส่วนร่วม การบริหารที่สนับสนุนที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยมีกระบวนการวางแผนการดำเนินการตามแผนการกำกับ ติดตามผลอย่างเป็นระบบ

4. กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา ปฏิบัติงานที่สนับสนุน และส่งเสริมให้สถานศึกษาในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา สามารถจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นการบูรณาการการจัดการศึกษาทั้งในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย ไปสู่การศึกษาตลอดชีพ นำแหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นใช้ประกอบการเรียนการสอน ส่งเสริมสุขภาพกาย และสุขภาพจิต

ให้สมบุรณ์ จัดสวัสดิการ สวัสดิภาพ และกองทุนเพื่อการศึกษา ที่จะช่วยเหลือผู้เรียนปกติ ด้อยโอกาส พิการ และมีความสามารถพิเศษ อีกทั้งส่งเสริมให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน สถาบันทางศาสนา สถานประกอบการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเอกชน ร่วมจัดการศึกษาที่จะส่งผลต่อ คุณภาพชีวิตของผู้เรียน

5. กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา เป็นกลุ่มงานดำเนินการเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการพัฒนาระบบ การบริหาร และการจัดการศึกษา เพื่อให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพได้มาตรฐานเท่าเทียมกันโดยยึดโรงเรียนเป็นฐาน ส่งผลให้ผู้เรียนทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย เกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการศึกษา

6. กลุ่มส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา เป็นหน่วยงานที่สร้างความเข้มแข็ง การบริหาร ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ให้แก่สถานศึกษา และหน่วยงานทางการศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ อันจะนำไปสู่คุณภาพการศึกษา บุคลากรในกลุ่มต้องเป็นผู้มีประสบการณ์ และความเชี่ยวชาญด้านการบริหารจัดการเป็นพิเศษ มีหน้าที่ช่วยให้การบริหารจัดการดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยยึดหลักการบริหารที่ใช้กระบวนการ ประสาน ส่งเสริมสนับสนุนเพื่อนำนโยบายสู่การปฏิบัติ กระบวนการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และรายงานผลงานทางการบริหารจัดการและ มุ่งเน้นศึกษา วิเคราะห์ วิจัย แสวงหา และจัดทำนวัตกรรม รูปแบบ มาตรฐาน เทคนิค วิธีการ และเครื่องมือในการบริหารจัดการ

7. หน่วยตรวจสอบภายใน เป็นหน่วยงานควบคุมภายในของสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาและสถานศึกษา เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ เป็นเครื่องมือของผู้บริหารในการส่งสัญญาณเตือนความเสี่ยงที่ทำให้หน่วยงานปฏิบัติ ไม่บรรลุเป้าหมายการตรวจสอบภายในที่เพียงพอมีการสอบทานที่ดีสามารถที่จะทำให้ การใช้ทรัพย์สินของทางราชการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีประสิทธิผล ประหยัดและโปร่งใส

1.4 การบริหารงานของสถานศึกษา

การปฏิรูปการศึกษาเป็นการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาไปสู่สิ่งที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้คนไทยมีคุณภาพ และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์เป็นทั้งคนเก่ง คนดี มีความสุข การพัฒนาคนไทยให้มีคุณภาพต้องอาศัยการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ได้รับการสนับสนุน ส่งเสริมด้วยระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ คือต้องใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ ให้เต็มศักยภาพ ลดขั้นตอนการบริหาร มีบุคลากรมืออาชีพ บริหารงบประมาณด้วยความโปร่งใส และใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เพื่อให้กระทรวงศึกษาธิการมีระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ จึงได้ปฏิรูปโครงสร้างและระบบบริหารใหม่ โดยการยุบสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัด สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ และ

สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ โดยแบ่งส่วนราชการใหม่เป็นการบริหารราชการส่วนกลางและการบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา

นอกจากการบริหาร และการจัดการศึกษาตามหน้าที่เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนแล้ว รัฐบาลได้มีการปฏิรูประบบราชการเพื่อบริการประชาชนให้มีความพึงพอใจในการบริการภาครัฐมากขึ้น จึงได้ออกระเบียบว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 โดยในการบริหารจัดการของสถานศึกษาซึ่งมีหน้าที่ให้บริการการศึกษาแก่ประชาชน และเป็นสถานศึกษาของรัฐ จึงต้องนำหลักการว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีหรือที่เรียกว่า "ธรรมาภิบาล" มาบูรณาการในการบริหารและจัดการศึกษา หลักดังกล่าวบูรณาการเข้ากับงานต่าง ๆ ของสถานศึกษา ได้แก่การดำเนินงานด้านวิชาการ งบประมาณ บริหารงานบุคคล และบริหารทั่วไป โดยในการกระจายอำนาจดังกล่าวจะทำให้สถานศึกษามีความคล่องตัว มีอิสระ ในการบริหารจัดการตามหลักการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management : SBM) เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษาสามารถ จัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพได้มาตรฐาน และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จากแนวความคิดดังกล่าวจึงทำให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคลตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ตามขอบข่ายและภารกิจการบริหารและการจัดการสถานศึกษาใน 4 ด้าน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546ข : 32) ดังนี้

1. การบริหารวิชาการ
2. การบริหารงบประมาณ
3. การบริหารงานบุคคล
4. การบริหารทั่วไป

รายละเอียดตามภารกิจการบริหาร และการจัดการสถานศึกษาในแต่ละด้านดังภาพประกอบ 2

ขอบข่ายและภารกิจการบริหารงานและจัดการสถานศึกษา			
การบริหารวิชาการ	การบริหารงบประมาณ	การบริหารงานบุคคล	การบริหารทั่วไป
1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	1. การจัดทำและเสนอขอ	1. การวางแผนอัตรากำลังและ	1. การดำเนินงานธุรการ
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	งบประมาณ	กำหนดตำแหน่ง	2. งานเลขานุการคณะกรรมการ
3. การวัดผล ประเมินผลและเทียบ	2. การจัดสรรงบประมาณ	2. การสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง	สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
โอนผลการเรียน	3. การตรวจสอบ ติดตาม	3. การเสริมสร้างประสิทธิภาพ	3. งานพัฒนาระบบและเครือข่าย
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ	ประเมินผลและรายงานผลการใช้	ในการปฏิบัติราชการ	ข้อมูลสารสนเทศ
การศึกษา	เงินและผลการดำเนินงาน	4. วินัยและการรักษาวินัย	4. การประสานและพัฒนาเครือข่าย
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและ	4. การระดมทรัพยากรและการ	5. การออกจากราชการ	การศึกษา
เทคโนโลยีทางการศึกษา	ลงทุนเพื่อการศึกษา		5. การจัดระบบการบริหารและ
6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้	5. การบริหารการเงิน		พัฒนาองค์กร
7. การนิเทศการศึกษา	6. การบริหารบัญชี		6. งานเทคโนโลยีสารสนเทศ
8. การแนะแนวการศึกษา	7. การบริหารพัสดุและสินทรัพย์		7. การส่งเสริมสนับสนุนด้าน
9. การพัฒนาระบบการประกัน			วิชาการ งบประมาณ บุคลากรและ
คุณภาพภายในสถานศึกษา			บริหาร
10. การส่งเสริมความรู้ด้าน			ทั่วไป
วิชาการ			8. การดูแลอาคารสถานที่และ
แก่ชุมชน			สภาพแวดล้อม
11. การประสานความร่วมมือ			9. การจัดทำสำมะโนผู้เรียน
ในการพัฒนาวิชาการกับ			10. การรับนักเรียน
สถานศึกษาอื่น			11. การส่งเสริมและประสานงาน
12. การส่งเสริม และสนับสนุน			การศึกษาในระบบ นอกกระบบ และ
งานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว			ตามอัธยาศัย
องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่น			12. การระดมทรัพยากรเพื่อ
ที่จัดการสถานศึกษา			การศึกษา
			13. งานส่งเสริมงานกิจการนักเรียน
			14. การประชาสัมพันธ์งาน
			การศึกษา
			15. การส่งเสริมสนับสนุนและ
			สถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา
			16. งานประสานราชการกับเขต
			พื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่น
			17. การจัดระบบการควบคุม
			ในหน่วยงาน
			18. งานบริการสาธารณะ
			19. งานที่ไม่ได้ระบุไว้ในงานอื่น

ภาพประกอบ 2 ขอบข่ายการบริหารสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน

ที่มา : กระทรวงศึกษาธิการ. (2546 ข). คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็น

นิติบุคคล. หน้า 32

2. ข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษา

2.1 ความหมายของข้อมูลสารสนเทศ และระบบสารสนเทศ

คำว่าข้อมูลมาจากภาษาอังกฤษว่า (Data) หมายถึง ข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่มีอยู่ในโลกนี้ ทั้งหลายทั้งปวงที่ใช้แทนตัวเลข ภาษาหรือสัญลักษณ์ที่ยังไม่มีการปรุงแต่ง หรือประมวลผล ใด ๆ ทั้งสิ้น ส่วนใหญ่จะเป็นการเก็บรวบรวมมาจากแหล่งซึ่งอาจเป็นแหล่งต้นตอของข้อมูลซึ่งเรียกว่า แหล่งปฐมภูมิ (Primary source) หรืออาจไปเก็บมาจากแหล่งที่ผู้อื่นรวบรวมไว้แล้วเรียกว่าแหล่งทุติยภูมิ (Secondary source) (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2537 : 2) สารสนเทศ แปลมาจากคำว่า Information หมายถึง ข้อมูลที่ผ่านการเปลี่ยนแปลงโดยการนำข้อมูลตั้งแต่ 2 ตัวขึ้นไป ที่มีความเกี่ยวข้องกันมาจัดกระทำหรือประมวลผล เพื่อให้มีความหมายหรือมีคุณค่าเพิ่มขึ้นตามวัตถุประสงค์การใช้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2537 : 2 - 3) ข้อมูลสารสนเทศ และระบบสารสนเทศ มีความหมายที่แตกต่างกันแต่มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันในเชิงปฏิบัติงาน ซึ่งได้มีนักวิชาการให้ความหมายไว้ดังนี้

ยีน กูว์รเวอร์ธ; และ สมชาย นำประเสริฐชัย (2546 : 14) ให้ความหมายว่า ข้อมูลคือ ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับคน สัตว์ สิ่งของและสิ่งที่อยู่รอบ ๆ ตัวเรา รวมถึงการกระทำของสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ด้วย เช่น เราเก็บข้อมูลของบุคคล ข้อมูลที่เก็บได้แก่ ชื่อ ที่อยู่ และเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับคน เช่น การผ่านการศึกษา การฝึกอบรม ประสบการณ์ หรือการกระทำของคน

ลวดอน; และ ลวดอน (Loudon; & Loudon. 1994 : 9) กล่าวว่า ข้อมูล คือภาษา ตัวเลข และสัญลักษณ์ต่าง ๆ ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันว่าเป็นสิ่งแทนคน สิ่งของเหตุการณ์ และแนวความคิด ซึ่งเรียกกันทั่วไปว่า “ข้อมูลดิบ”

จากความหมายของข้อมูลดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ข้อมูล หมายถึง ข้อเท็จจริงที่มีอยู่ในรูปของตัวเลข ภาษาหรือสัญลักษณ์ที่ไม่มีการปรุงแต่ง ยังไม่ผ่านกระบวนการวิเคราะห์ ประมวลผล ไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจของผู้บริหารได้

ส่วนความหมายของสารสนเทศ ได้มีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

วีระ สุภากิจ (2539 : 4) กล่าวว่าสารสนเทศหมายถึง ข้อมูลที่ได้ถูกกระทำให้มีความสัมพันธ์หรือความหมายนำไปใช้ประโยชน์ได้

สุริยา ทับน้อย (2540 : 11) กล่าวว่าสารสนเทศ หมายถึง ข้อมูลที่ได้รับการประมวลผลแล้ว ด้วยวิธีการรวบรวม แจกแจง วิเคราะห์ และสามารถนำไปจัดกระทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งโดยเฉพาะได้หรือใช้ประกอบตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ได้ตามจุดประสงค์ที่กำหนด

เนาวรัตน์ ดรุณศรี (2541 : 15) กล่าวว่าสารสนเทศ หมายถึง ข้อมูลที่ผ่านการวิเคราะห์หรือประมวลผลแล้วสามารถนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจของผู้บริหารในเรื่องต่าง ๆ ได้ตามจุดประสงค์ที่กำหนด

เกรียงไกร จันทโรทัย (2542 : 19) กล่าวว่าสารสนเทศ หมายถึง การนำข้อมูลหลายอย่างมาปรุงแต่ง เปลี่ยนแปลงเสริมสร้าง เพื่อให้เกิดการเพิ่มความรู้อ ความเข้าใจของผู้ให้และผู้ใช้ข้อมูล เพื่อจุดมุ่งหมายที่ต้องการ

นาเนา ศรีธรรมศักดิ์ (2542 : 23) กล่าวว่าสารสนเทศ หมายถึง ข้อมูลที่ผ่านกระบวนการประมวลผล หรือจัดกระทำมาแล้วสามารถนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจของผู้บริหารได้เพื่อตอบคำถามหรือวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง

ประสงค์ สว่างแวว (2543 : 19) กล่าวว่าสารสนเทศ หมายถึง ข้อมูลที่ได้รับการประมวลผลแล้วเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ต่าง ๆ หรือเป็นผลลัพธ์ของระบบการประมวลผลข้อมูลเป็นสิ่งที่สื่อความหมายให้ผู้รับเข้าใจและนำไปใช้กระทำกิจกรรมใด กิจกรรมหนึ่ง และเป็นข้อความหรือหลักฐานในการนำความเข้าใจที่มีอยู่ให้ดียิ่งขึ้น

สุพรรณิ เมนะเนตร (2543 : 11) กล่าวว่าสารสนเทศ คือ วิธีการจัดระบบข้อมูลที่ยังไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจ หรือการดำเนินงานของหน่วยงานได้ตามความต้องการ

สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร (2543 : 4) เสนอว่าสารสนเทศเป็นผลผลิตจากการประมวลผล และการวิเคราะห์ข้อมูลและจัดทำให้อยู่ในรูปแบบที่พร้อมจะนำไปใช้ได้โดยอยู่ในรูปแบบต่าง ๆ ตามความเหมาะสม

อารีรัตน์ ณ เชียงใหม่ (2543 : 10) กล่าวว่าสารสนเทศ หมายถึงเรื่องราวความรู้ต่าง ๆ ที่ได้รับจากการนำข้อมูลด้วยวิธีการอย่างใดอย่างหนึ่ง และมีการผสมผสานความรู้หรือหลักวิชาที่เกี่ยวข้องหรือความคิดเห็นลงไปด้วย ไม่ใช่ข้อมูลที่รวบรวมมาเท่านั้น

สายพิณ คล้อยตาม (2544 : 11) กล่าวว่าสารสนเทศ หมายถึงข้อมูลข่าวสารที่จัดระบบแล้วหรือข้อมูลที่ได้ผ่านการกระทำ หรือวิเคราะห์ประมวลผลด้วยวิธีการต่าง ๆ จนมีความหมายที่สมบูรณ์นำไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจได้

สมคิด พรหมจ้อย และสุพัทตร์ พิบูลย์ (2544 : 117) กล่าวว่าสารสนเทศเป็นข้อมูลที่ได้ผ่านการวิเคราะห์หรือการประมวลผลแล้วอยู่ในรูปที่มีความหมายนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจหรือไปใช้ในเรื่องต่าง ๆ ได้ตามวัตถุประสงค์

สุชาติ จันทกุล (2545 : 10) กล่าวว่าสารสนเทศ หมายถึงข้อมูลที่ได้จัดกระทำแล้ว โดยผ่านการประมวลผล ด้วยวิธีการต่าง ๆ จนมีความหมายและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในเรื่องต่าง ๆ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545 : 9) ให้ความหมายว่าสารสนเทศ หมายถึงข้อมูลที่ได้ผ่านการวิเคราะห์ หรือสังเคราะห์ หรือประมวลผลแล้ว อยู่ในรูปที่มีความหมาย สามารถนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจ หรือไปใช้ในเรื่องต่าง ๆ ได้ตามวัตถุประสงค์

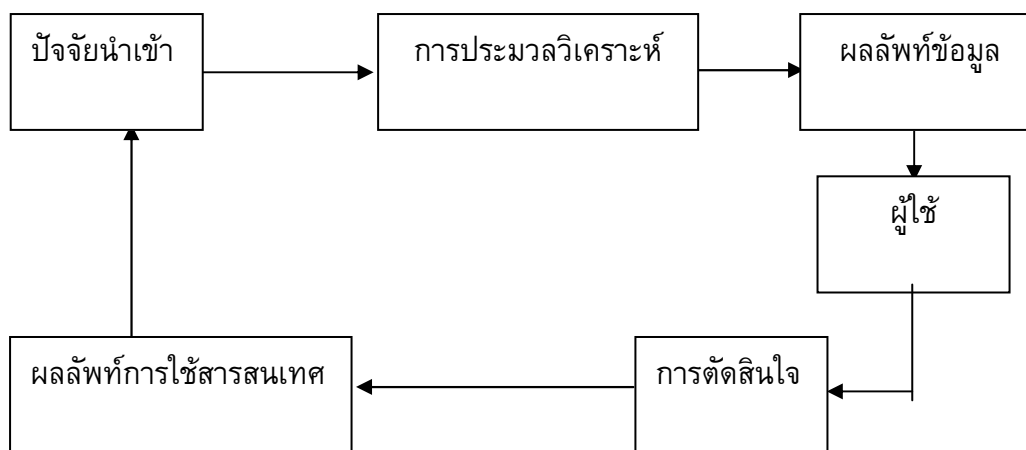
ยีน ภู่วรรณ; และ สมชาย นำประเสริฐชัย (2546 : 9) กล่าวว่าสารสนเทศ หมายถึง ข้อมูลที่ผ่านการประมวลผลแล้ว สารสนเทศที่ดีจะต้องประมวลผลที่ผลลัพธ์ตรงกับความต้องการ ได้ทันเวลา และเหมาะสมกับผู้ใช้งาน

จากความหมายดังกล่าวพอสรุปได้ว่า สารสนเทศ หมายถึง ข้อมูลที่ผ่านการปรุงแต่ง การสังเคราะห์ การวิเคราะห์ และการประมวลผลแล้ว จนมีความหมายที่สมบูรณ์ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจได้

ข้อมูล และสารสนเทศจะมีความสัมพันธ์กันโดยข้อมูลจะเป็นวัตถุดิบของระบบ เป็นส่วนนำเข้าไปประมวลผลข้อมูลด้วยวิธีการต่าง ๆ กัน ได้ผลลัพธ์ของระบบสารสนเทศ

เกรียงไกร จันทโรทัย (2542 : 19) ได้ให้ความหมายของคำว่าระบบสารสนเทศ หมายถึง กระบวนการในการดำเนินงานจัดทำสารสนเทศในทุกขั้นตอน เริ่มตั้งแต่การจัดเก็บข้อมูล การนำข้อมูล มาทำการวิเคราะห์ หรือประมวลผลด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อจัดกระทำให้ออกมาในรูปของสารสนเทศ ให้เป็นความรู้ที่จะนำไปประกอบการตัดสินใจ แก้ปัญหาตามวัตถุประสงค์

เกรียงศักดิ์ พราวศรี (2544 : 2) ได้กล่าวไว้ว่า ระบบสารสนเทศ หมายถึงระบบที่จัดตั้งขึ้น เพื่อรวบรวมจัดเก็บ และใช้สารสนเทศสนองความต้องการของหน่วยงาน ทั้งนี้ โดยจัดเป็นระบบ สรุปได้ดังภาพประกอบ 3

ภาพประกอบ 3 ระบบสารสนเทศ

ที่มา : เกรียงศักดิ์ พราวศรี. (2544). การจัดระบบสารสนเทศในการบริหารโดยใช้โรงเรียน. เป็นฐานเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา. หน้า 2.

จากภาพประกอบข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ข้อมูลซึ่งเป็นปัจจัยนำเข้า เมื่อผ่านกระบวนการประมวลผลหรือการวิเคราะห์แล้ว ก็จะเป็นสารสนเทศหรือผลลัพธ์ ซึ่งผู้ใช้สารสนเทศหรือผู้บริหาร จะนำไปประกอบการตัดสินใจ และผลลัพธ์จากการตัดสินใจก็ยังสามารถเป็นข้อมูลที่นำมาใช้ในการตัดสินใจในครั้งต่อไป

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า ระบบสารสนเทศ หมายถึง กระบวนการเก็บรวบรวม ข้อมูล การประมวลผลข้อมูลให้อยู่ในรูปสารสนเทศที่เป็นประโยชน์สูงสุด และการจัดเก็บรักษาอย่างมีระบบเพื่อสะดวกต่อการนำไปใช้

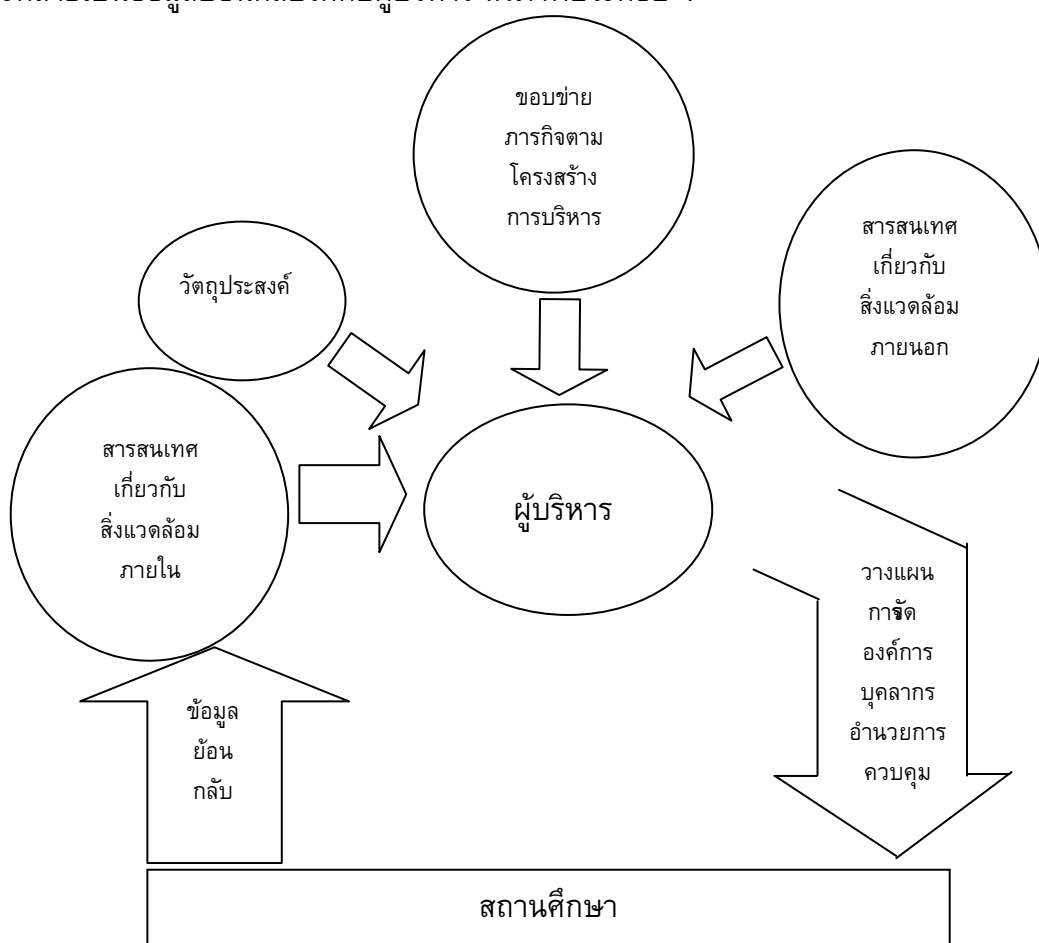
2.2 ความสำคัญของสารสนเทศเพื่อการบริหาร

สารสนเทศเป็นทรัพยากรสำคัญขององค์การที่ผู้บริหารสามารถใช้ในการวางแผน และการตัดสินใจทั้งในระดับกลยุทธ์ และระดับกลวิธีในการปฏิบัติการ ดังที่นักวิชาการได้กล่าวถึงความสำคัญของสารสนเทศเพื่อการบริหารไว้ดังนี้ เนาเวรด์น ดรูณศรี (2541 : 16) กล่าวไว้ว่า สารสนเทศเป็นเครื่องมือที่ช่วยชี้ หรือแนะทิศทางที่ผู้บริหารจะเลือกดำเนินการเพื่อให้การดำเนินงานขององค์การบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ สารสนเทศจึงนับว่ามีบทบาทสำคัญต่อการวางแผน และการบริหารการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง กระบวนการตัดสินใจเพื่อการบริหารมีสารสนเทศเป็นหัวใจสำคัญทุกขั้นตอนเนื่องจากการบริหารงานในปัจจุบันมีความยุ่งยากกว่าในอดีต เพราะขนาดขององค์กรใหญ่ และซับซ้อนขึ้น การเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี การกระจายข่าวสาร และข้อมูลเป็นไปอย่างรวดเร็ว และกว้างขวาง มีการทำงานอย่างเป็นระบบในลักษณะ Feed back control system สารสนเทศจึงเป็นสิ่งสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งที่ช่วยให้องค์กรสามารถดำเนินการไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ (วีระ สุภากิจ. 2539 : 8)

กรมสามัญศึกษา (2542 : 2) ให้ความสำคัญของสารสนเทศว่าโรงเรียนมีสารสนเทศ ประกอบด้วยสารสนเทศที่สมบูรณ์เป็นปัจจุบัน ครอบคลุมตัวชี้วัดในแต่ละมาตรฐาน คุณภาพ การศึกษาที่กำหนดทั้งด้านผลผลิต กระบวนการและปัจจัย ตลอดจนสารสนเทศ ด้านบริบทของโรงเรียนย่อมส่งเสริมให้โรงเรียนสามารถพัฒนาคุณภาพได้ตามมาตรฐานที่กำหนด อันจะนำไปสู่การรับรองคุณภาพตามระบบประกันคุณภาพการศึกษา หากระบบสารสนเทศของโรงเรียนมีสารสนเทศที่แสดงถึงคุณภาพของการจัดการศึกษาของโรงเรียนได้อย่างชัดเจนย่อมสามารถตอบคำถามได้ว่าการดำเนินงานของโรงเรียนเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดหรือไม่และตอบได้ว่าบรรลุมาตรฐานคุณภาพการศึกษา มาตรฐานใด ส่วนนี้จะเป็น ผลผลิตใหม่ของสารสนเทศที่เกินกว่าสารสนเทศพื้นฐานระบบเดิม

สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร (2543 : 1) สรุปว่าข้อมูลสารสนเทศเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการวางแผนการตัดสินใจ ดำเนินการสิ่งใด สิ่งหนึ่งไม่ว่างานนั้นจะปฏิบัติในภาครัฐ หรือภาคเอกชน งานธุรกิจ หรืองานสงเคราะห์ และไม่จำกัดเฉพาะงานหรือธุรกิจขนาดใหญ่เท่านั้น นอกจากนี้ยังจำเป็นสำหรับงานธุรกิจขนาดย่อม ธุรกิจครอบครัว หรือแม้แต่งานส่วนตัว ข้อมูลสารสนเทศมีส่วนช่วยในการตัดสินใจให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพซึ่งสอดคล้องกับสมคิด พรหมจ้อย; และ สุพักตร์ พิบูลย์ (2544 : 116 – 117) ที่กล่าวว่าสารสนเทศมีความสำคัญต่อการตัดสินใจคุณภาพของการตัดสินใจขึ้นอยู่กับคุณภาพของสารสนเทศความสำคัญของข้อมูลและสารสนเทศต่อการบริหารการศึกษา

ในการนำสารสนเทศมาใช้เพื่อการบริหารสถานศึกษานั้น สามารถนำแนวคิดเชิงระบบมาประยุกต์ใช้ โดยการนำระบบสารสนเทศซึ่งเป็นแนวทางในการใช้สารสนเทศทั้งภายในและภายนอกองค์กร โดยผู้บริหารจะเรียกใช้ในการตัดสินใจทางด้าน การวางแผน การจัดองค์การ การบริหารบุคคล การอำนวยความสะดวก และการควบคุม และเพื่อให้สอดคล้องกับขอบข่ายภารกิจตามโครงสร้างการบริหารงานในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดการบริหารเป็น 4 ฝ่าย คือ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ตามวัตถุประสงค์ และนโยบาย เมื่อผลงานออกมาแล้วส่วนหนึ่งก็จะกลายเป็นข้อมูลป้อนกลับให้กับผู้บริหาร ดังภาพประกอบ 4

ภาพประกอบ 4 สารสนเทศกับผู้บริหารในเชิงระบบ

ที่มา : บุญชนะ อັตถการ. (2533). เอกสารการสอนชุดการจัดระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ. หน้า 33.

จากภาพประกอบ 4 ผู้บริหารสามารถนำสารสนเทศมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาได้ ดังนี้ (บุญชนะ อັตถการ. 2533 : 33)

1. การวางแผน เป็นหน้าที่ประการแรกของผู้บริหาร การวางแผนกระบวนการที่ต่อเนื่อง ประกอบด้วย การกำหนดแผน การปฏิบัติตามแผน และการประเมินผลตามแผน ซึ่งการวางแผนเป็นการกระทำที่เกี่ยวข้องกับอนาคต การวางแผนจะสำเร็จได้ต้องอาศัยปัจจัยต่าง ๆ แล้วสารสนเทศยังมีผลต่อความสำเร็จของการวางแผนทุกขั้นตอน

2. การจัดองค์การ ผู้บริหารจะหาหนทางสำหรับการปฏิบัติงานได้สำเร็จผลตามแผนงานที่ได้กำหนดไว้ โดยจัดระเบียบหน้าที่ต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาให้สะดวกต่อการปฏิบัติงานการแบ่งงานกันทำพร้อมกับการแบ่งส่วนอำนาจหน้าที่ที่เหมาะสมให้ การร่วมอยู่ในกลุ่มของโครงสร้างเดียวกันที่มั่นคง มีระเบียบที่จะติดต่อสัมพันธ์กันได้ตามปกติ การจัดองค์การได้ถูกต้องจะก่อประโยชน์ เช่นการใช้ทรัพยากรให้ได้ผลดี มีประสิทธิภาพสูง ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดองค์การจะต้องทราบสารสนเทศเกี่ยวกับลักษณะงาน สายการบังคับบัญชา การแบ่งงานกันทำ อำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ สภาพแวดล้อมต่าง ๆ ของโรงเรียนที่เปลี่ยนแปลงไป

3. การบริหารบุคคล การให้เต็มซึ่งบุคลากร การธำรงรักษา การพัฒนา และการเปลี่ยนแปลงฐานะตำแหน่งหน้าที่การงาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้คนให้ถูกกับงานและเวลาทำให้เกิดขวัญและกำลังใจแก่ครูในการทำงาน การบริหารสถานศึกษาประสบผลสำเร็จ การบริหารบุคคลทุกขั้นตอนใช้สารสนเทศต่าง ๆ มากมาย ส่วนที่เกี่ยวกับบุคลากรในสถานศึกษา เช่น เพศ อายุ การศึกษา ความถนัด ความสามารถพิเศษ ส่วนที่เป็นนโยบายและเป้าหมายของสถานศึกษา รวมถึงปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกโรงเรียน เช่น นโยบายของหน่วยงานระดับสูง สภาพเศรษฐกิจ สังคม ค่านิยมของผู้ปกครอง เป็นต้น ถ้าขาดสารสนเทศเหล่านี้จะทำให้การบริหารงานบุคคลเกิดปัญหาตามมา บุคลากรในสถานศึกษาจะขาดขวัญและกำลังใจ ส่งผลกระทบถึงประสิทธิภาพของสถานศึกษาในที่สุด

4. การอำนวยความสะดวก หรือการสั่งการ ผู้บริหารใช้ความสามารถชักจูงบุคคลในสถานศึกษาให้ปฏิบัติงานอย่างดีที่สุด จนกระทั่งบรรลุวัตถุประสงค์ การสั่งการเป็นภาระหน้าที่ที่สำคัญและเป็นภาระที่ต้องใช้ศิลปะในการบังคับบัญชาอย่างมาก เพราะการอำนวยความสะดวกจะเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับบุคลากรในสถานศึกษา ผู้บริหารที่ดีจะต้องเข้าใจในเรื่องของบุคคล ความเป็นผู้นำ และการติดต่อสื่อสาร โดยอาศัยสารสนเทศในเรื่องเหล่านี้

5. การควบคุม เป็นการทํากิจกรมต่าง ๆ เป็นไปตามแผนงานที่ได้กำหนดไว้ ผู้บริหารจะต้องทำการประเมินผลการปฏิบัติงานต่าง ๆ และตรวจสอบดูว่าสิ่งใดบ้างที่จะต้องทำการแก้ไข การตรวจสอบผลงานมักกระทำโดยการพิจารณาจากรายงานที่เป็นทางการ เช่น รายงานเกี่ยวกับตัวเลขทางการเงิน การบัญชี การรายงานผลการเรียน การสอบ เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์และมาตรฐานที่กำหนดไว้ในแผนงาน

จากแนวความคิดของนักวิชาการที่กล่าวมาแล้ว จึงเห็นได้ว่าสารสนเทศช่วยให้ผู้บริหารมีความเชื่อมั่นในการวางแผน กำหนดนโยบาย และการตัดสินใจ ผู้บริหารสามารถกำหนดทางเลือกที่นำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นขององค์การเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ

ประหยัดเวลาในการปฏิบัติงานในแต่ละเรื่องและสามารถปฏิบัติงานที่ให้ความสำคัญต่อข้อมูล มีระบบสารสนเทศที่ดีจะได้รับความสำเร็จสูงสุดในการบริหารงานให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างแม่นยำ องค์การจะประสบความสำเร็จไม่ใช่เพียงเพราะมีผู้บริหารที่เก่ง มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลเพียงอย่างเดียวเท่านั้น ผู้บริหารต้องอาศัยข้อมูลที่มีคุณภาพ และเพียงพอ ดังนั้นสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีระบบสารสนเทศที่มีคุณภาพ ซึ่งสามารถเรียกใช้ข้อมูลได้อย่างฉับไวทันต่อเหตุการณ์ในทุกเรื่องโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้บริหารที่อยู่ในภาครัฐ ซึ่งมีการโยกย้ายสับเปลี่ยนกันอยู่เป็นประจำ หากหน่วยงานที่ไปอยู่ใหม่มีการดำเนินงานจัดระบบสารสนเทศที่ดีก็จะช่วยให้ผู้บริหารสามารถปฏิบัติงานได้อย่างต่อเนื่อง

2.3 การใช้สารสนเทศเพื่อการบริหาร

การมีข้อมูลและสารสนเทศที่ดี และใช้ให้เหมาะสมกับภารกิจขององค์กรนั้น ๆ เป็นหลักประกันเบื้องต้นว่าหน่วยงานหรือองค์กรนั้นจะสามารถดำเนินงานของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งนักวิชาการได้กล่าวถึงการใช้สารสนเทศไว้ในแง่มุมต่าง ๆ ดังนี้

บุญชนะ อัตถการ (2533 : 5) มองประโยชน์ของข้อมูลและสารสนเทศในการตัดสินใจตามกรอบของกระบวนการบริหาร กล่าวคือ การตัดสินใจในเรื่องการวางแผน การตัดสินใจในเรื่องการจัดหน่วยงาน การตัดสินใจในเรื่องบุคลากร การตัดสินใจในการอำนวยความสะดวก และการตัดสินใจในการควบคุม

มยุรี รัตนมุง (2537 : 88 – 89) ได้กล่าวถึงการนำระบบสารสนเทศไปใช้ว่าระบบสารสนเทศเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญที่จะช่วยพัฒนาระบบบริหารองค์กร หรือหน่วยงานให้ดีขึ้นได้ ดังนั้นในการพัฒนาระบบสารสนเทศก็ควรคำนึงถึงการนำไปใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งโดยหลักการวิเคราะห์ลักษณะงานโดยทั่ว ๆ ไป ระบบสารสนเทศควรจะนำไปใช้ประโยชน์ ได้กับลักษณะงานต่อไปนี้

1. การวางแผนปฏิบัติงาน
2. การวินิจฉัยปัญหาและการตัดสินใจสั่งการ
3. การควบคุมการปฏิบัติงาน
4. การประชาสัมพันธ์
5. การจัดและปรับปรุงโครงสร้างองค์กร

ปทีป เมธาคุณวุฒิ (2538 : 6) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารในแต่ละองค์กรใช้สารสนเทศเพื่อ

1. เป็นการตัดสินใจ การตัดสินใจของผู้บริหารนั้น เป็นที่ยอมรับกันว่าการตัดสินใจที่ดีควรเป็นการตัดสินใจโดยหลักเหตุผล ซึ่งจะมีพื้นฐานมาจากประสบการณ์ และสารสนเทศ
2. การวางแผน การวางแผนทั้งแผนระยะยาว แผนระยะกลาง และแผนระยะสั้นต้องใช้สารสนเทศ 2 ประเภท คือ สารสนเทศเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายใน และสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายนอก

3. การควบคุมงาน หรือการปฏิบัติตามแผน ต้องใช้สารสนเทศสำหรับผู้บริหารระดับปฏิบัติการ ผู้บริหารระดับนี้เน้นที่มีความรับผิดชอบในด้านการควบคุมการปฏิบัติงานในช่วงดำเนินการ

ฟองศรี วาณิชย์ศุภวงศ์ (2539 : 304) กล่าวถึง การใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารทรัพยากร การศึกษาว่า ผู้บริหารระดับกรม ระดับกอง สามารถใช้ข้อมูลและสารสนเทศในการวางแผนติดตาม และควบคุมการปฏิบัติงานของหน่วยงาน ตั้งแต่การนำทรัพยากรป้อนเข้าสู่ระบบผ่านกระบวนการ จนได้ผลผลิต

สนอง เครือมาก (2539 : 1261) ได้เสนอแนะว่า ข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษาผู้บริหาร สามารถนำไปใช้เพื่อประโยชน์ต่อไปนี้

1. ใช้ในการวางแผน ซึ่งมีความจำเป็นอย่างมากที่ต้องอาศัยข้อมูลและสารสนเทศเป็นพื้นฐาน ในการแก้ปัญหาในการบริหารงานเป็นอย่างมาก

2. ใช้ในการกำหนดนโยบาย เช่น หากผู้บริหารพบว่าข้อมูลเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนอยู่ในเกณฑ์ต่ำ ผู้บริหารก็จะสามารถนำข้อมูลนี้ไปกำหนดเป็นนโยบายเพื่อปรับปรุง ด้านวิชาการของโรงเรียนได้

3. ใช้ในการแก้ไขข้อบกพร่องของหน่วยงาน ถ้าหน่วยงานมีระบบข้อมูลสารสนเทศที่ดี จะช่วยให้ผู้บริหารสามารถมองเห็นข้อบกพร่องของการบริหารและสามารถนำไปปรับปรุงแก้ไข ปัญหาต่าง ๆ ได้ตรงตามประเด็นมากยิ่งขึ้น

4. ใช้ในการรายงานผลและการประเมินผล ในส่วนนี้ผู้บริหารมักจะใช้บ่อย ๆ เช่น การรายงานความก้าวหน้าทางการศึกษาให้ผู้บังคับบัญชาทราบ การรายงานระบบข้อมูล สารสนเทศมักจะรายงานเป็นขั้นตอนตามสายงานการบังคับบัญชา

สำหรับโบวี; และ คนอื่น ๆ (Bovee; & et al. 1993 : 5) ได้จำแนกการใช้ข้อมูลสารสนเทศไว้ 4 ประการ ดังนี้

1. การใช้ข้อมูลในการวางแผน (Using Information to plan) ในกระบวนการวางแผน ผู้บริหาร ใช้ข้อมูลเพื่อพัฒนาเป้าหมาย และจัดสรรทรัพยากรองค์การเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

2. การใช้ข้อมูลเพื่อการจัดองค์การ (Using Information to organization) ข้อมูลมีบทบาท สำคัญในการออกแบบโครงสร้างองค์การเนื่องจากระบบข้อมูลที่ผสมผสานอย่างสมบูรณ์ของหน่วยงาน ให้ผู้บริหารมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับพนักงาน เพื่อที่จะจัดพนักงานในองค์การให้ถูกต้อง ผู้บริหารจะต้องมีข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการขององค์การและทักษะของพนักงานถ้าผู้บริหาร ล้มเหลวในการที่จะบรรลุวัตถุประสงค์

3. การใช้ข้อมูลเพื่อการชักนำ (Using Information to lead) ข้อมูลเป็นส่วนสำคัญ สำหรับผู้นำและแรงจูงใจ อำนาจของข้อมูลมีความสามารถที่จะลด มีความสามารถที่จะระงับหรือผ่อนคลาย ปัญหาข้อมูลซึ่งเป็นสิ่งหนึ่งเมื่อระบบข้อมูลของหน่วยงานไม่สามารถให้ข้อมูลที่ถูกต้องแล้ว ตัดสินใจผลผลิตและคุณภาพจะมีปัญหา

4. การใช้ข้อมูลเพื่อการควบคุม (Using Information to control) ข้อมูลเป็นสิ่งสำคัญที่จะปฏิบัติตามระบบการควบคุมการจัดการให้มีประสิทธิผล กระบวนการควบคุมเริ่มด้วยกำหนดมาตรฐานแล้ววัดการทำงานที่เกิดขึ้นจริงเปรียบเทียบกับการทำงานจริงกับมาตรฐานและปฏิบัติตามผลลัพธ์นั้น ตัวอย่างการเปรียบเทียบการทำงานที่เกิดขึ้นจริงกับมาตรฐานจากข้อมูลถ้าไม่มีข้อมูล ผู้บริหารจะไม่สามารถประเมินสถานการณ์ได้ถูกต้อง หรือมีการกระทำที่เหมาะสมได้จากการปฏิบัติการของระบบการควบคุมใหม่จะเกิดขึ้นเพราะฝ่ายการจัดการได้รับข้อมูลใหม่ ๆ

การบริหารจัดการศึกษาในรูปแบบเขตพื้นที่และสถานศึกษาตามเจตนารมณ์ของการปฏิรูปการศึกษา ทั้งเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา จะต้องรองรับการกระจายอำนาจการบริหารจัดการด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปไปยังสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสถานศึกษาที่มีความจำเป็นที่จะต้องจัดระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาที่มีความจำเป็นต้องสร้างตัวชี้วัดความจำเป็นของสถานศึกษาเพื่อใช้ในการบริหารจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดโดยมีขอบข่ายการจัดเก็บข้อมูลควรครอบคลุมข้อมูลสำคัญ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546ก : 178 – 181) ดังนี้

1. ข้อมูลสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาควรศึกษาข้อมูลจากภาพรวมสถานศึกษา (School Profile) และแบบรายงานสรุปของสถานศึกษาซึ่งจะมีข้อมูลสำคัญที่สถานศึกษาคัดเลือกมาจากการบริหารจัดการสถานศึกษา (School EMIS) และเขตพื้นที่การศึกษาไม่จำเป็นต้องเข้าถึงข้อมูลทั้งหมดในการบริหาร จัดการสถานศึกษา (School EMIS) ของแต่ละสถานศึกษาแต่จะนำข้อมูลสำคัญชุดหนึ่งที่สถานศึกษาทุกแห่งนำเสนอในแบบรายงานสรุปมาจัดระบบไว้ในระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการเขตพื้นที่การศึกษา (Education Area EMIS) ซึ่งข้อมูลประเภทนี้จะเปรียบเทียบให้เห็นบริบทของการบริหารจัดการศึกษาและผลงานของสถานศึกษาต่าง ๆ ความแตกต่าง ความขาดแคลน ความไม่สมดุล ความมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการจัดการทรัพยากร และหาแนวทางการใช้ทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นอกจากนี้ข้อมูลประเภทนี้ยังแสดงจุดแข็ง จุดอ่อน และปัญหาอุปสรรคของสถานศึกษาต่าง ๆ ซึ่งเขตพื้นที่การศึกษาจะต้องร่วมมือกับสถานศึกษาหาทางแก้ไข ตัวอย่างข้อมูลที่จัดเก็บ เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน ข้อมูลเกี่ยวกับครู ข้อมูลเกี่ยวกับสถานศึกษา ข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนการสอน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นและชุมชน ข้อมูลเกี่ยวกับแผนกลยุทธ์พัฒนาสถานศึกษา แผนงานงบประมาณระยะปานกลาง ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรบุคคล ข้อมูลเกี่ยวกับงบประมาณการเงินและบัญชี

2. ข้อมูลเขตพื้นที่การศึกษา รวบรวมข้อมูลโดยประมวลจากภาพรวมสถานศึกษา (School Profile) และรายงานสรุปของสถานศึกษาที่อยู่ในเขตพื้นที่ เป็นจำนวนนักเรียน จำนวนบุคลากร การสนับสนุนการศึกษาโดยท้องถิ่นและชุมชนแก่สถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งข้อมูลส่วนที่

สถานศึกษาไม่ได้ดำเนินการเก็บ เขตพื้นที่การศึกษาจะต้องหาข้อมูลเพิ่มเติมเอง เช่น ข้อมูลประชากร และประชากรวัยเรียนในเขตพื้นที่การศึกษา เป็นต้น

ปัญหาเฉพาะด้านเกี่ยวกับสถานศึกษาที่มีปัญหาอุปสรรคลักษณะคล้ายกัน ข้อมูลเฉพาะด้านเกี่ยวกับสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จมีนวัตกรรม มีโครงการนำร่องที่น่าสนใจ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานศึกษาที่สนใจสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับสถานศึกษาอื่น ๆ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเขตพื้นที่การศึกษาใกล้เคียงเฉพาะอย่างยิ่งในจังหวัดเดียวกัน

วีระ สุภากิจ (2539 : 247) ได้กล่าวไว้ว่า สารสนเทศที่ดีไม่ได้ขึ้นอยู่กับปริมาณ แต่ขึ้นอยู่กับคุณภาพของสารสนเทศ และความตรงกับความต้องการ ในการวางแผนของสถานศึกษา ซึ่งมีวัตถุประสงค์หลักอยู่ 2 ประการ คือ วางแผนเพื่อแก้ปัญหา และวางแผนเพื่อพัฒนาการศึกษานั้น ต้องมีการจัดทำโครงการหรืองานต่าง ๆ ขึ้นเพื่อดำเนินการแก้ปัญหาต่าง ๆ ของสถานศึกษา ที่อาจเกิดขึ้นได้ในหลายระดับตามองค์การของการบริหาร ตั้งแต่ระดับงาน/หมวดวิชา ฝ่ายหรือระดับสถานศึกษาในการนี้จำเป็นต้องบ่งชี้ปัญหาและสภาพปัจจุบันของปัญหาให้ชัดเจน ข้อมูลสารสนเทศที่ใช้ในการวางแผนในเรื่องต่าง ๆ นั้นจะมาจากแหล่งข้อมูลภายใน และภายนอกสถานศึกษาประกอบกันซึ่งมีอยู่มากมาย สถานศึกษาจึงจำเป็นต้องพิจารณาเลือกให้เหมาะสมกับการใช้งานโดยมีหลักการและกรอบความคิดในการจำแนกจำนวนข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาจะต้องมีและใช้ที่สำคัญ ดังนี้

1. ระบบสารสนเทศที่ดีจะต้องเป็นระบบที่ทำหน้าที่ได้ครบทั้ง 3 ประการ คือ

1.1 จัดเก็บและบันทึกข้อมูลสารสนเทศที่เป็นตัวแทนได้ครอบคลุมเหตุการณ์หลักฐาน และกิจกรรมต่างๆที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งของสถานศึกษา

1.2 แสดงภาพเหตุการณ์ หลักฐาน และกิจกรรมของสถานศึกษาโดยสรุปรวมตามระยะเวลาที่สถานศึกษาต้องการใช้

1.3 วิเคราะห์และประเมิน โดยการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ เพื่อวิเคราะห์และแปลความหมายข้อมูลสารสนเทศและการประเมินค่าเพื่อประกอบการตัดสินใจ

2. ระบบข้อมูลสารสนเทศที่ดีจะต้องตรงกับวัตถุประสงค์การใช้ของสถานศึกษา

วัตถุประสงค์การใช้ข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษาจะเป็นกรอบที่จะช่วยในการกำหนดขอบข่ายหรือจำนวนของข้อมูลสารสนเทศสำหรับการใช้ในระดับสถานศึกษา วัตถุประสงค์การใช้สารสนเทศที่สำคัญ ได้แก่

2.1 เพื่อการวางแผนพัฒนาการศึกษาทั้งระยะยาว แผนพัฒนาประจำปี และแผนปฏิบัติการประจำปี สารสนเทศที่ต้องใช้เพื่อการวางแผนเรียกว่า "ดัชนี" ซึ่งมีความจำเป็นเพื่อการวางแผนพัฒนาการศึกษาในระดับสถานศึกษา

2.2 เพื่อรายงานผลการปฏิบัติงานหรือรายงานข้อมูลทางการศึกษาประจำปีการศึกษา สถานศึกษาต้องทำหน้าที่เป็นแหล่งข้อมูลสารสนเทศให้กับหน่วยงานระดับเหนือหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3. ข้อมูลสารสนเทศที่ดีต้องครอบคลุมภารกิจของสถานศึกษา

สถานศึกษาต้องมีสารสนเทศที่จำเป็นเพื่อใช้ในการบริหารและการปฏิบัติงานให้ครอบคลุมภารกิจของสถานศึกษา ดังนี้

3.1 ระดับการศึกษาที่สถานศึกษารับผิดชอบ ได้แก่ ระดับปฐมวัย ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ต้องมีข้อมูลสารสนเทศครอบคลุมทุกระดับการศึกษาที่รับผิดชอบ เป็นต้น

3.2 ลักษณะงานของสถานศึกษา สถานศึกษาจะต้องมีข้อมูลให้เพียงพอและครอบคลุมงานของสถานศึกษาทั้ง 6 งาน ได้แก่ งานวิชาการ งานกิจการนักเรียน งานอาคารสถานที่ งานบุคลากร งานการเงิน - พัสดุ และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

4. ข้อมูลสารสนเทศที่ดีต้องครอบคลุมระบบการศึกษา

สถานศึกษาต้องมีข้อมูลเกี่ยวกับระบบการศึกษา ดังนี้

4.1 ปัจจัยทางการศึกษา หรือทรัพยากร ได้แก่ จำนวนนักเรียนที่จะเข้าเรียน และที่ต้องจัดการศึกษาให้แต่ละปี ซึ่งเป็นตัวแปรที่กำหนดปัจจัยด้านอื่นๆต่อไป เช่นอาคารสถานที่ที่ต้องใช้ ครู สื่อ วัสดุ ครุภัณฑ์ ฯลฯ

4.2 กระบวนการทางการศึกษา ได้แก่ การบริหาร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการนิเทศ เป็นต้น

4.3 ผลผลิตทางการศึกษา

4.4 องค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมทางการศึกษา ได้แก่ สภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ประเพณี วัฒนธรรม และสภาพภูมิศาสตร์ เป็นต้น

ปทีป เมธาคุณวุฒิ (2538 : 6) ได้กล่าวว่าผู้บริหารในแต่ละองค์กรใช้สารสนเทศเพื่อเป็นการตัดสินใจโดยหลักเหตุผล ซึ่งจะมีพื้นฐานมาจากประสบการณ์และสารสนเทศ เพื่อเป็นการวางแผนทั้งระยะยาว ระยะกลาง และระยะสั้น ต้องใช้สารสนเทศ 2 ประเภท คือ สารสนเทศเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายใน และสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายนอก และเพื่อเป็นการควบคุมงานหรือการปฏิบัติตามแผน ต้องใช้สารสนเทศสำหรับผู้บริหารระดับปฏิบัติการ ผู้บริหารระดับนี้เน้นที่มีความรับผิดชอบในด้านการควบคุมการปฏิบัติงานในช่วงดำเนินการ

ผ่องศรี วาณิชย์ศุภวงศ์ (2539 : 304) กล่าวถึงการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารทรัพยากรการศึกษาว่าผู้บริหารระดับกรม ระดับกอง สามารถใช้ข้อมูลและสารสนเทศในการวางแผนและควบคุมการปฏิบัติงานของหน่วยงาน ตั้งแต่ทรัพยากรป้อนเข้าสู่ระบบผ่านกระบวนการจนได้ผลผลิต

ทักษิณา สนวนานนท์ (2538 : 67) กล่าวถึงสารสนเทศของสถานศึกษาควรครอบคลุมสิ่งต่อไปนี้

1. บุคลากร ทุกสถานศึกษาต้องมีสารสนเทศเกี่ยวกับ ครู พนักงาน เกี่ยวกับประวัติสถานภาพครอบครัว รายได้ วุฒิการศึกษา กิจกรรมภายในหน่วยงาน กิจกรรมพิเศษ และอื่นๆ

2. นักเรียนทุกสถานศึกษาต้องมีสารสนเทศเกี่ยวกับนักเรียนทุกคนทั้งที่จบแล้ว และกำลังเรียนอยู่ ผลการเรียน โปรแกรมการเรียน คะแนนที่ได้รับ รายวิชา รายภาคและอื่นๆ

3. รายวิชา หมายถึง รายวิชาที่สถานศึกษาเปิดสอนทั้งหมด เนื้อหาแต่ละวิชาที่ครอบคลุมจัดเป็นวิชาบังคับ หรือวิชาเลือก

4. อาคารสถานที่ สถานศึกษาแต่ละแห่งต้องมีข้อมูลดูแล รับผิดชอบอาคารเรียน ซึ่งมีมากบ้างน้อยบ้างเริ่มตั้งแต่ตัวเด็ก ห้องเรียน หอประชุม โรงอาหาร การจัดตารางสอน จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้ข้อมูลตัวนี้

5. การเงิน หน่วยงานทุกแห่ง จะต้องจัดทำบัญชีในและนอกงบประมาณ มีการทำบัญชีรับและจ่าย บัญชีแยกประเภท

สมชาย ทยานนง (2529 : 10) ได้เสนอแนะการสร้างระบบสารสนเทศทางด้านการศึกษา ในการกำหนดข้อมูล ที่ใช้ทางการศึกษา ซึ่งมีรายการที่ต้องเก็บ ดังนี้

1. ข้อมูลที่เกี่ยวกับสถานศึกษา ประกอบด้วย

- 1.1 ชื่อสถานศึกษาและที่อยู่
- 1.2 รหัสสถานศึกษา รหัสอำเภอ จังหวัด
- 1.3 การสอนภาคเช้า ภาคบ่าย ภาคค่ำ
- 1.4 สอนพิเศษเดี่ยว หรือสหศึกษา
- 1.5 ระดับการให้การศึกษา
- 1.6 ประเภทสถานศึกษา
- 1.7 จำนวนห้องเรียนและห้องทดลอง
- 1.8 สถานศึกษารัฐบาล หรือเอกชน

2. ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน ประกอบด้วย

- 2.1 ระดับชั้นปี
- 2.2 จำนวนนักเรียนแยกตามเพศ
- 2.3 อายุ
- 2.4 สัญชาติ

3. ข้อมูลเกี่ยวกับบุคลากร ประกอบด้วย

- 3.1 จำนวนครู พนักงาน ภารโรง
- 3.2 วุฒิการศึกษาสูงสุดของบุคลากร

4. ข้อมูลเกี่ยวกับการเงินในแต่ละปี

- 4.1 งบประมาณเงินเดือน
- 4.2 งบประมาณดำเนินการ
- 4.3 งบประมาณค่าที่ดินสิ่งก่อสร้าง

5. ด้านสภาพแวดล้อม

5.1 ด้านเศรษฐกิจ

5.2 ความเชื่อและค่านิยม

5.3 ด้านประชากร

เกรียงศักดิ์ พราวศรี (2544 : 6 - 7) กล่าวว่าในการจัดข้อมูลหรือการมีระบบข้อมูลที่มีประสิทธิภาพของสถานศึกษา ขึ้นอยู่กับความต้องการ และการเลือกใช้ข้อมูลที่เป็น และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ควรจะครอบคลุมข้อมูลพื้นฐานของการจัดการศึกษา ดังนี้

1. โครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของสถานศึกษาและชุมชน อาคารเรียน อาคารประกอบ และสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีอยู่ในสถานศึกษา เช่น ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน ห้องสมุด ตลอดจนแหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา

2. นักเรียน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของสถานศึกษา การเก็บรวบรวมข้อมูลจากตัวนักเรียน ยังต้องเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับด้านภูมิหลังทางครอบครัวและชุมชน

3. ครู-อาจารย์ การเก็บข้อมูลครู-อาจารย์ในสถานศึกษา ได้แก่ จำนวนครู คุณวุฒิ การศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ วิชาที่สอน ผลงานทางวิชาการ และผลการปฏิบัติงานของครู และรวมถึงบุคคลภายนอกที่มีความรู้ความสามารถพิเศษในด้านต่างๆ สามารถเป็นวิทยากร ผู้ทรงคุณวุฒิ หรือภูมิปัญญาไทยเป็นต้น

4. หลักสูตร ได้แก่ ตัวหลักสูตร แผนการสอน คู่มือครู การพัฒนาหลักสูตร การสำรวจความต้องการของชุมชน และการใช้ตำราเรียนของครูและนักเรียน เป็นต้น

5. กระบวนการเรียนการสอน ได้แก่ ลักษณะของวิธีการสอน ตารางสอน การมีส่วนร่วมของนักเรียน การใช้ตำราเรียน สื่อการสอน การประเมินผลการเรียนการสอน การรายงานผลการเรียน การสอนซ่อมเสริม

วีระ สุภากิจ (2539 : 254 - 256) กล่าวถึงสารสนเทศที่มีความสำคัญต่อการวางแผน และการบริหารงานของสถานศึกษา ได้แก่

1. ระบบบริหารทั่วไป ประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับ

1.1 ผู้เรียน ควรมีข้อมูลเกี่ยวกับ

1.1.1 ชั้นปี คะแนนผลการสอบ สุขภาพ การมาเรียน

1.1.2 สภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อการเรียน เช่นการศึกษาและระดับรายได้ของผู้ปกครอง คุณลักษณะของครอบครัว

1.1.3 โปรแกรมการเรียน กิจกรรมเสริมหลักสูตร และกิจกรรมในชุมชน

1.1.4 การทำงานและภาวะ การทำงานเมื่อจบการศึกษาไปแล้ว

1.2 บุคลากร ควรมีข้อมูลเกี่ยวกับ

1.2.1 ทักษะ ความสามารถ ความสนใจ และภูมิหลังทางการศึกษา

1.2.2 หน้าที่ความรับผิดชอบทั้งอดีตและปัจจุบัน

1.2.3 ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน และสถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ

- เป็นต้น
- 1.2.4 ความมุ่งมั่นในอนาคต และความต้องการพัฒนาตนเอง
 - 1.3 อาคารและเครื่องมือเครื่องใช้
 - 1.3.1 ที่ตั้ง ประเภทอาคาร ขนาด ความจุ ระบบโครงสร้างการก่อสร้าง ค่าซ่อมแซม
 - 1.3.2 เครื่องมือเครื่องใช้ที่ติดตั้ง อายุ ราคา และการใช้ประโยชน์
 - 1.3.3 สนาม ถนน ที่ว่างในบริเวณโรงเรียน
 - 1.3.4 สื่อการเรียนการสอน
 - 1.4 โปรแกรมการเรียน
 - 1.4.1 ชนิดของโปรแกรม วิธีสอน สถานที่ ผู้สอน ค่าใช้จ่าย เวลา ผลที่เคยจัดให้นักเรียนแต่ละคน
 - 1.4.2 ประสิทธิภาพการสอนแต่ละรายวิชา
 - 1.4.3 ประสิทธิภาพและค่าใช้จ่ายของแต่ละรายวิชา
 - 1.5 การเงิน
 - 1.5.1 จำนวนเงินที่รับและจ่าย
 - 1.5.2 ประสิทธิภาพของการใช้จ่าย
 - 1.5.3 การแยกประเภทบัญชี และการรายงาน
 - 1.5.4 ค่าใช้จ่ายในอนาคต
 2. ระบบการเรียนการสอน ประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับ
 - 2.1 กิจกรรมร่วมหลักสูตร ควรมีข้อมูลเกี่ยวกับ
 - 2.1.1 ความต้องการกิจกรรมร่วมหลักสูตรของนักเรียนเป็นรายบุคคล
 - 2.1.2 สถานที่ อุปกรณ์ บุคลากร และเวลาที่ต้องการสำหรับกิจกรรม
 - 2.1.3 ปฏิทินกิจกรรม
 - 2.2 ตารางสอน พร้อมข้อมูลเกี่ยวเนื่องที่จำเป็น
 - 2.3 หลักสูตรและโปรแกรมการเรียนการสอน
 - 2.4 กิจกรรมร่วมกับชุมชน
 3. ระบบการติดต่อสื่อสาร ประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับ
 - 3.1 การขนส่ง
 - 3.1.1 การเดินทางของนักเรียนเป็นรายบุคคล เช่น เส้นทาง เวลา และพาหนะ
 - 3.1.2 การจราจร
 - 3.1.3 แผนที่เส้นทาง
 - 3.1.4 ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง
 - 3.2 อุปกรณ์และเครื่องมือ
 - 3.3 พลังงานที่ใช้ในสถานศึกษา

4. ระบบการบริการในสถานศึกษา

5. ระบบปฏิบัติการ ประกอบด้วย

5.1 ระบบการบริหารการศึกษา

5.2 ระบบบริการอาหาร

5.3 ระบบการซ่อมบำรุง

5.4 ระบบบัญชีและการควบคุม

6. ระบบสังคม ได้แก่ ข้อมูลที่เกี่ยวกับสภาพที่ส่งผลโดยตรง โดยอ้อมต่อการดำเนินงานของสถานศึกษา สำนักงานโครงการนำร่องปฏิรูปการศึกษาโมดูล 2 (2544 : M2 - 36) ได้กล่าวถึงการจัดสารสนเทศการศึกษาและภาพรวมของสถานศึกษา ในประเด็นการจัดเก็บข้อมูลที่สำคัญของสถานศึกษา ได้แก่

1. ข้อมูลนักเรียน

1.1 จำนวนนักเรียนและห้องเรียน

1.2 จำนวนนักเรียนจำแนกตามแผนการเรียน

1.3 จำนวนนักเรียนเข้าเรียน ออกกลางคัน เลื่อนชั้น ซ้ำชั้น สำเร็จการศึกษา

เรียนต่อ

1.4 จำนวนนักเรียนยากจน

1.5 จำนวนนักเรียนพิการ

1.6 จำนวนนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ

2. ข้อมูลบุคลากร

2.1 จำนวนบุคลากรและวุฒิการศึกษา

2.2 การฝึกอบรม

2.3 ประวัติการทำงาน

2.4 ภาระการสอน

2.5 รายได้

3. ข้อมูลการเรียนการสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.1 หลักสูตร

3.2 การบริหารงานวิชาการ

3.3 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

3.4 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำแนกตามระดับชั้น

3.5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะการเรียนรู้และคุณธรรมจริยธรรม

3.6 โครงการส่งเสริมนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ

4. ข้อมูลสถานศึกษา

4.1 ข้อมูลอาคารเรียน ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการและอุปกรณ์การเรียน

- 4.2 ข้อมูลการใช้อุปกรณ์ประกอบการเรียน
- 4.3 ที่ตั้งของสถานศึกษาหรือพื้นที่บริการการศึกษา
- 4.4 วัสดุ-ครุภัณฑ์
- 4.5 แผนกลยุทธ์พัฒนาสถานศึกษา
- 5. ข้อมูลชุมชน
 - 5.1 วิทยาการท้องถิ่น
 - 5.2 การสนับสนุนจากองค์กรส่วนท้องถิ่น
 - 5.3 การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น
- 6. งบประมาณ การเงินและบัญชี
 - 6.1 งบประมาณประจำปี
 - 6.2 เงินอุดหนุนจากรัฐ
 - 6.3 สินทรัพย์
 - 6.4 หนี้สิน
 - 6.5 รายรับ-รายจ่าย
 - 6.6 งบการเงิน
 - 6.7 งบรายรับเทียบรายจ่าย
 - 6.8 งบกระแสเงินสด
 - 6.9 ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับการจัดซื้อ
 - 6.10 รายงานการเงินประจำปี

กล่าวโดยสรุป ข้อมูลสารสนเทศเหล่านี้ ผู้บริหารสามารถนำไปใช้ในการตัดสินใจ การวางแผน การควบคุมการปฏิบัติงาน การจัดและปรับปรุงโครงสร้างองค์กร และการรายงานผลการปฏิบัติงาน เพื่อให้การบริหารงานสู่การสร้างความคิดี ความเก่ง และมีความสุขตามวัตถุประสงค์

2.4 ระดับการใช้ข้อมูลสารสนเทศ

การใช้ข้อมูลสารสนเทศในโรงเรียนมีระดับการใช้ตามภารกิจหลักของบุคลากรในแต่ละหน้าที่ดังภาพประกอบ 5 (กรมวิชาการ. 2544 : 13)

ภารกิจหลัก ระดับการใช้	การบริหารจัดการ	การพัฒนาหลักสูตร	การจัดการเรียนการสอนและการประเมินผล	การพัฒนาการแนะแนว	การพัฒนาบุคลากร	การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้และปัจจัยเอื้อ
สารสนเทศเพื่อการวางแผนยุทธศาสตร์และการบริหาร	ระดับคณะกรรมการสถานศึกษาที่ปรึกษา					
	ข้อมูลภาพรวมการพัฒนาสถานศึกษาทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา วิสัยทัศน์ เป้าหมาย จุดเน้นการพัฒนา ยุทธศาสตร์การพัฒนา					
สารสนเทศเพื่อการวางแผนปฏิบัติการ	ระดับผู้บริหาร + ผู้ช่วยผู้บริหาร					
	ข้อมูลคุณภาพผู้เรียน การบริหารจัดการ และวิชาการ วิสัยทัศน์ เป้าหมาย ภารกิจ แผนนโยบาย/กลยุทธ์					
สารสนเทศเพื่อการวางแผนปฏิบัติการ	ระดับหัวหน้ากลุ่มวิชา/งาน/โครงการ					
	หลักสูตรรายวิชา การวิจัย ฯลฯ	การร่วมกลุ่มจัดทำ มาตรฐาน การเรียนรู้ ฯลฯ	เทคนิคการสอน สื่อ วัดผล ฯลฯ	เครื่องมือกิจกรรม พัฒนา ผู้เรียน ฯลฯ	การอบรม นิเทศ ศึกษา ดูงาน ฯลฯ	การปรับปรุง ห้องสมุด จำนวน หนังสือ พัฒนา กิจกรรม ฯลฯ
สารสนเทศเพื่อการปฏิบัติการ	ระดับผู้ปฏิบัติ (ผู้สอน/บุคลากรสนับสนุน)					
	การเตรียมการสอน การทำแผนการสอน ฯลฯ	การศึกษาวิเคราะห์ หลักสูตร การจัดทำ หลักสูตร ฯลฯ	การสอนตามแผนการวิจัย ในชั้นเรียน การรวบรวมข้อมูล การสรุป ฯลฯ	การวิเคราะห์และเข้าใจเด็ก การจัดกิจกรรม แนะแนว ฯลฯ	การอบรม การรับบริการ นิเทศ ดูงาน ฯลฯ	การศึกษา/เพิ่มพูน ความรู้ การสร้างบรรยากาศ การเรียนรู้ ในและนอกห้องเรียน ฯลฯ

ภาพประกอบ 5 ภารกิจหลักของบุคลากรกับระดับการใช้ข้อมูลสารสนเทศ
ที่มา : กรมวิชาการ. (2544). แนวทางการจัดทำระบบสารสนเทศสถานศึกษา. หน้า 13.

จากภาพประกอบแสดงให้เห็นว่าการใช้ข้อมูลสารสนเทศในสถานศึกษาแต่ละระดับ มีลักษณะและปริมาณที่แตกต่างกัน ดังนี้

1. ระดับคณะกรรมการสถานศึกษาหรือคณะที่ปรึกษาจำเป็นต้องนำระบบข้อมูลสารสนเทศไปใช้เพื่อการวางแผนยุทธศาสตร์ในการจัดการศึกษา
2. ระดับผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องนำระบบข้อมูลสารสนเทศไปใช้เพื่อการวางแผนการบริหารงานของสถานศึกษา
3. ระดับหัวหน้าหมวด/กลุ่มวิชา/งาน/โครงการ จำเป็นต้องนำระบบข้อมูลสารสนเทศไปใช้เพื่อการวางแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา
4. ระดับครู อาจารย์ ผู้ปฏิบัติการสอน จำเป็นต้องนำระบบสารสนเทศไปใช้เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานหรือการปฏิบัติการสอนและปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน

สรุปได้ว่า แนวทางการใช้ข้อมูลสารสนเทศดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ถึงความแตกต่างของการใช้ข้อมูลเพื่อการบริหารใน 3 ระดับ คือผู้บริหารระดับสูงจะเกี่ยวข้องกับการใช้ข้อมูลเพื่อกำหนดนโยบายขององค์กร ผู้บริหารระดับกลางจะเกี่ยวข้องกับการใช้ข้อมูล เพื่อกำหนดนโยบายขององค์กร ผู้บริหารระดับกลางจะเกี่ยวข้องกับการแปรนโยบายลงสู่การปฏิบัติ และผู้บริหารในระดับล่างจะเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการเพื่อบ่มงู้อัดอุปสรรคตามกรอบนโยบายขององค์กร

2.5 ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับสารสนเทศ

พิชิต สุขเจริญพงษ์ (2535 : 89 - 130) กล่าวว่า วิชาสารสนเทศเปรียบเสมือนเส้นเลือดของระบบงานในองค์กรซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการบริหารงานวันต่อวันในองค์กร ในปัจจุบันเป็นทรัพยากรที่มีค่าต่อการวางแผน การควบคุมและการตัดสินใจ ผู้บริหารจึงต้องมีหน้าที่และความรับผิดชอบต่อสารสนเทศที่มีอยู่ในองค์กร ดังนี้

1. วางแนวทางพัฒนาเพื่อให้ได้มาซึ่งสารสนเทศที่ต้องการ ผู้บริหารจะต้องพิจารณาว่าระบบสารสนเทศที่มีอยู่เป็นปัจจุบันหรือไม่ และควรปรับปรุงแก้ไขในส่วนใดหรือไม่โดยวางแนวทางในการพัฒนาด้วยการตั้งคำถามขึ้นและพยายามตอบคำถามเหล่านั้น จึงจะทำให้ทราบว่าควรพัฒนาระบบสารสนเทศนั้นหรือไม่ ดังต่อไปนี้

1.1 สารสนเทศอะไรที่มีใช้อยู่แล้วในขณะนี้ เช่น แบบฟอร์มต่าง ๆ รายงานแต่ละประเภท เป็นต้น

1.2 สารสนเทศอะไรที่สามารถจัดทำขึ้นได้ในขณะนี้ ได้แก่สารสนเทศที่มีอยู่ในรูปแบบฟอร์ม รายงาน หรือตารางเวลาการทำงาน ซึ่งยังไม่ได้จัดทำขึ้นทั้ง ๆ ที่สามารถจัดทำขึ้นได้จากข้อมูลที่มีอยู่แล้ว

1.3 สารสนเทศอะไรที่ควรจะมีใช้ในขณะนี้ หมายถึง ต้องมีการจัดทำสารสนเทศให้ตรงกับความต้องการใช้งานของผู้บริหารแต่ละคน โดยที่ผู้บริหารทั้งหมดอาจจะต้องมาประชุมเพื่อกำหนดรูปแบบของสารสนเทศที่ต้องการร่วมกัน

1.4 ทำไมสารสนเทศเป็นสิ่งจำเป็น และจะเกิดอะไรกับองค์กร ถ้าหากว่าต้องยกเลิกสารสนเทศที่มีอยู่ไปหรือไม่ สามารถจัดทำสารสนเทศใหม่ที่ต้องการได้ คำถามนี้ช่วยในการที่จะพิจารณา กำหนดสารสนเทศที่ต้องการใช้ว่าเป็นสารสนเทศจริงตามความต้องการหรือไม่

1.5 สารสนเทศที่มีใช้กันในปัจจุบันใช้กันเวลาใด ใช้บ่อยเป็นรายวัน รายสัปดาห์ หรือรายเดือน หรือรายปี

1.6 ถ้าหากมีความต้องการใช้สารสนเทศเร็วขึ้นกว่าที่เป็นอยู่เดิม จะสามารถจัดทำ ได้หรือไม่ และจะเร็วขึ้นกว่าเดิมได้เท่าไร

1.7 แหล่งข้อมูลใดที่นำมาใช้ประมวลผล เพื่อให้ได้มาซึ่งสารสนเทศ เช่น ข้อมูล จากต่างประเทศ จากหน่วยงานของรัฐบาล เป็นต้น

1.8 หน่วยงานใดภายในองค์กรที่ควรจะได้รับผิดชอบในการผลิตสารสนเทศเป็นการ พิเคราะห์ถึงแหล่งผลิตสารสนเทศขององค์กรว่าจะเป็นการผลิตรวมที่ส่วนกลางหรือกระจายกัน ผลิตตามหน่วยงานย่อย ๆ ในองค์กร

1.9 รูปแบบสารสนเทศที่จะจัดทำขึ้น ควรเป็นอย่างไร เป็นการพิจารณาถึงรูปแบบ ของสารสนเทศที่จัดทำขึ้นว่าควรเป็นแบบที่มีรายละเอียดหรือรายงานที่แสดงเฉพาะประเด็น ที่สำคัญ

2. ความคุ้มค่าของสารสนเทศ การจัดการสารสนเทศสำหรับผู้บริหารทุกระดับ ควรเป็นสารสนเทศ ที่สามารถผลิต หรือจัดหาได้ในเวลาเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยมีรายละเอียดถูกต้องเป็นที่ยอมรับได้ และมีค่าใช้จ่ายการได้มาสารสนเทศเป็นไปอย่างประหยัด สามารถนำไปสนับสนุนการ ตัดสินใจของผู้บริหาร ในการแก้ไขและควบคุมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในองค์กรได้อย่าง เหมาะสมและทันต่อเหตุการณ์

3. ความผิดพลาดและความจงใจทำให้สารสนเทศคลาดเคลื่อน สารสนเทศที่ดีนั้นไม่ได้ อยู่ที่ความมากมายของสารสนเทศ แต่อยู่ที่ความถูกต้องหรือคุณสมบัติที่ดีอื่น ๆ มากกว่า และการที่มี ปริมาณมากแต่ไม่ถูกต้อง ย่อมเป็นผลให้การตัดสินใจผิดพลาดได้

4. ความเสี่ยงของการมีสารสนเทศที่ไม่สมบูรณ์ การที่จะผลิตสารสนเทศตามความต้องการ ของผู้บริหารให้ครบถ้วนนั้นเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ยากหรือถ้าจะจัดทำได้ต้องการมีค่าใช้จ่ายสูงซึ่งอาจ ไม่คุ้มค่างบกับค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น เมื่อเป็นเช่นนี้แล้วในบางครั้งผู้บริหารอาจจะต้องตัดสินใจ โดย ปราศจากสารสนเทศหรือตัดสินใจโดยไม่สมบูรณ์ ผู้บริหารจึงอยู่ในฐานะที่ต้องประเมินความเสี่ยงที่ อาจเกิดขึ้นได้ การตัดสินใจโดยปราศจากสารสนเทศหรือตัดสินใจโดยมีสารสนเทศที่ไม่ สมบูรณ์ ซึ่งในขั้นนี้ผู้บริหารจะต้องนำประสบการณ์ หรือสัญชาตญาณของตนเองออกมาใช้

สรุปได้ว่า ผู้บริหารมีหน้าที่และความรับผิดชอบต่อสารสนเทศในองค์กร การในด้านการวางแผน แนวทางพัฒนา เพื่อให้ได้มาซึ่งสารสนเทศที่ถูกต้องและเกิดความประหยัดรวมถึงการสนับสนุนให้มีการนำเสนอสารสนเทศไปใช้ในทุกระดับของหน่วยงาน และมีการตรวจสอบเพื่อป้องกันความผิดพลาดที่อาจจะเกิดขึ้นจากสารสนเทศและการใช้ประโยชน์จากสารสนเทศได้

2.6 ลักษณะสารสนเทศตามความต้องการของผู้บริหาร

การนำสารสนเทศมาใช้ในการบริหาร เพื่อใช้ในการตัดสินใจและวางแผน ใช้ในการปรับปรุง การบริหารงาน ใช้ในการพัฒนาคุณภาพ ใช้เป็นแหล่งข้อมูลในการบริหาร อนุจิษฐ์ติ (2528 : 38) กล่าวว่าสารสนเทศเป็นสิ่งจำเป็นต่อกระบวนการตัดสินใจสำหรับผู้บริหารดังนี้

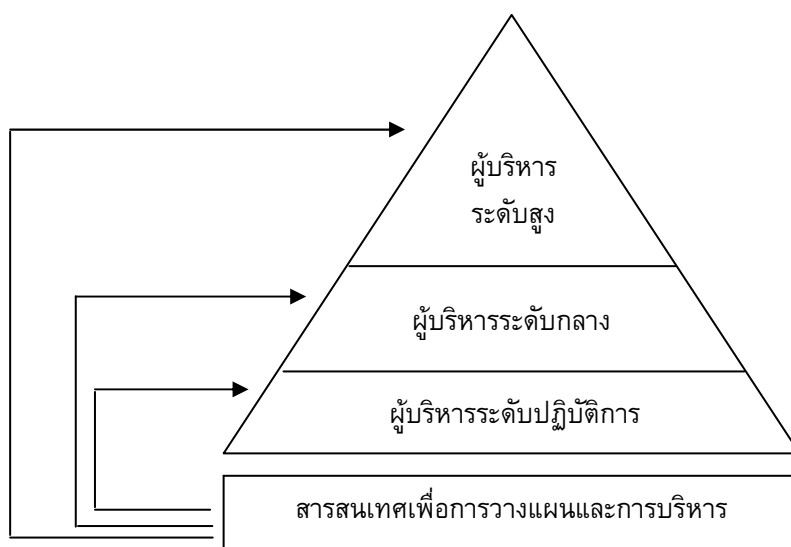
1. เพื่อช่วยค้นหาและแยกแยะได้ว่าอะไรเป็นปัญหาอย่างแท้จริงและมีโอกาสที่จะทำให้สามารถแก้ไขปัญหาดังนั้นได้เพื่อช่วยในการจัดลำดับของปัญหาและแนวทางปฏิบัติ
2. เพื่อช่วยในการตัดสินใจว่าอะไรเป็นสาเหตุของปัญหาที่แท้จริง
3. เพื่อช่วยวิเคราะห์ความเกี่ยวข้องของปัญหา
4. เพื่อช่วยในการกำหนด ประเมินค่า และเลือกสรรหาแนวทางในการปฏิบัติ

อารุง จันทวานิช; และ เจษฎ์ อนุธรรมมงคล (2529 : 11) กล่าวถึงบทบาทของสารสนเทศ ในการวางแผนและการบริหารว่าสารสนเทศเปรียบเสมือนเส้นเลือดของระบบซึ่งเป็นส่วนสำคัญ ในการบริหารงานในองค์กร สารสนเทศเป็นทรัพยากรที่มีค่ามากสำหรับการวางแผนการควบคุม และการตัดสินใจ สำหรับผู้บริหารและนักวางแผนได้จำแนกระดับสารสนเทศที่ใช้ในองค์กร และหน่วยงานต่าง ๆ ตามระดับของการบริหารหรือระดับของการตัดสินใจ 3 ระดับ คือ

1. ผู้บริหารระดับสูงและนักวางแผน หมายถึง ผู้นำองค์กรหรือหน่วยงานหรือผู้มีส่วนในการวางแผนพัฒนา ผู้บริหารระดับนี้จะใช้สารสนเทศในกระบวนการกำหนดวัตถุประสงค์ขององค์กร การวางแผนระยะยาวเพื่อจัดสรรทรัพยากร การกำหนดนโยบายเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดหา ตลอดจนการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ เหล่านี้

2. ผู้บริหารระดับกลาง หมายถึง ผู้บริหารที่มีความรับผิดชอบในการจัดการให้เป็นไปตามแผนในช่วงเวลาปีต่อปี และใช้สารสนเทศในการควบคุมการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพตามแผน

3. ผู้บริหารระดับปฏิบัติการ หมายถึง ผู้ที่มีความรับผิดชอบในด้านการควบคุมการปฏิบัติการ ในช่วงเวลาเดือนต่อเดือน และใช้สารสนเทศเพื่อการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ดังภาพประกอบ 6

ภาพประกอบ 6 รูปแบบของระดับสารสนเทศในองค์การตามระดับการบริหาร
ที่มา : อารุง จันทวานิช; และ เจษฎ์ อนุธรรมมงคล. (2529). *สภาพปัจจุบัน และปัญหาของระบบสารสนเทศทางการศึกษาในประเทศไทย และระบบงานสารสนเทศทางการศึกษา*.
หน้า 26.

นอกจากนี้ในการวางแผนและการบริหารระดับต่าง ๆ ระดับสารสนเทศที่ใช้จะต้องผ่านกระบวนการกลั่นกรองซึ่งหมายถึงการเลือกหรือสกัดสารสนเทศที่จำเป็นต่อการตัดสินใจ เพราะบุคคลที่อยู่ในระดับการตัดสินใจต่างกัน ย่อมต้องการสารสนเทศในระดับที่ต่างกัน ความสัมพันธ์ระหว่างการตัดสินใจ และความต้องการสารสนเทศย่อมแตกต่างกันออกไป

ด้วยความสำคัญของสารสนเทศเพื่อการบริหารที่กล่าวมา ในการบริหารองค์การต่าง ๆ จึงได้มีการจัดตั้งหน่วยงานสำหรับรวบรวมข้อมูลและสารสนเทศ วิเคราะห์ ประมวลผลข้อมูลให้เป็นสารสนเทศเพื่อนำมาใช้ในการวินิจฉัยสั่งการ การวางแผน การติดตาม ควบคุมและการประเมินผลการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นกระบวนการบริหารองค์การให้เกิดผล หรือประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สรุปว่า ผู้บริหารระดับสูงหรือนักวางแผน จะใช้สารสนเทศในกระบวนการกำหนดนโยบาย และวัตถุประสงค์ขององค์การ การวางแผนระยะยาว เพื่อจัดสรรทรัพยากร สารสนเทศที่จะใช้มีลักษณะสรุปรายละเอียดน้อย ผู้บริหารระดับกลางจะใช้สารสนเทศในการอำนวยความสะดวก และการจัดการให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามแผน รวมทั้งใช้ทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพ สารสนเทศในการควบคุมการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลตามเป้าหมาย สารสนเทศที่ใช้จะมีลักษณะสรุปรายละเอียดน้อย

2.7 สภาพและปัญหาการใช้สารสนเทศ

ประเทศไทยได้มีการนำสารสนเทศมาใช้ในการบริหารการศึกษามาเป็นเวลานานแล้ว อย่างไรก็ตามก็ยังมีปัญหาอุปสรรคบางประการที่ทำให้การนำสารสนเทศไปใช้ไม่ประสบความสำเร็จหรือขาดประสิทธิภาพ ซึ่งนักวิชาการหลายท่านได้ทำการศึกษาปัญหาอุปสรรคของการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารพอสรุปได้ดังนี้

พจน์ สะเพียรชัย (2528 : 67) ได้กล่าวถึงปัญหาจากสภาพของระบบสารสนเทศในประเทศไทย สรุปได้ว่า

1. ผู้ตัดสินใจหรือวางนโยบายการศึกษา และนักวิชาการด้านการวางแผน อาจไม่ทราบแหล่งสารสนเทศที่มีอยู่แล้ว

2. ยังคงมีช่องว่างระหว่างผู้ผลิตสารสนเทศทางการศึกษา และผู้ใช้สารสนเทศ

3. มีช่องว่างระหว่างการแปลผลงานการวิจัยเป็นภาษาที่เข้าใจได้ง่าย

4. การเก็บรวบรวมสารสนเทศไม่ทันสมัยต่อเหตุการณ์และการใช้

5. มีช่องว่างของสารสนเทศที่ได้มาจากระดับล่าง หรือจากภูมิภาคสู่ส่วนกลาง

6. สารสนเทศที่มีอยู่สำหรับการตัดสินใจทางการศึกษายังไม่สมดุล สารสนเทศบางประเภทได้รับการพัฒนาไปอย่างดี ในขณะที่สารสนเทศบางประเภทที่จำเป็นไม่มีเลย

อรุณ จันทวานิช; และ เจษฎ์ อนุธรรมมงคล (2529 : 29 – 31) ได้กล่าวถึงปัญหาของสารสนเทศทางการศึกษาของประเทศไทย เป็นภาพรวมกว้าง ๆ โดยจัดรวมกลุ่มของปัญหาไว้เป็น 3 กลุ่มคือ

1. ปัญหาอันเนื่องมาจากระบบงานสถิติ ซึ่งทำให้เกิดปัญหาลูกโซ่ตามมา คือ

1.1 ปัญหางานซ้ำซ้อน

1.2 ปัญหาการกระจายทรัพยากรทางสถิติ

1.3 ปัญหาการเพิ่มภาระของผู้ให้ข้อมูลจนมีปฏิกิริยาต่อต้านการสำรวจ

1.4 ปัญหาการขาดมาตรฐานทางสถิติ

1.5 ปัญหาการขาดความแน่นอนและเชื่อถือได้ของข้อมูลและสารสนเทศ ทำให้เกิดความสับสนในหมู่ผู้ใช้

2. ปัญหาการประสานงานสัมพันธ์ภายในกลุ่ม และระหว่างกลุ่ม การขาดการประสานสัมพันธ์ที่ดีอาจก่อให้เกิดปัญหาต่อไปนี้

2.1 ข้อมูลบางประการที่มีความสำคัญและจำเป็นไม่มีการจัดเก็บ

2.2 ข้อมูลที่ได้จากแหล่งปฐมภูมิ อาจมีความคลาดเคลื่อน เนื่องจากการตอบแบบสำรวจหรือแบบเก็บข้อมูล

2.3 ข้อมูลและสารสนเทศที่เก็บไว้ไม่ได้ถูกนำไปใช้ ข้อมูลและสารสนเทศที่ต้องการไม่ได้มีการเก็บไว้

3. ปัญหาการพัฒนากระบบสารสนเทศ ได้แก่

3.1 ปัญหาในการกำหนดขอบเขตของระบบสารสนเทศให้เหมาะสม

3.2 ปัญหาเรื่องความสามารถ และประสิทธิภาพของผู้ดำเนินการยังไม่เหมาะสม ซึ่งควรมีการแนะนำให้ความรู้แก่ผู้ดำเนินการเป็นการเพิ่มเติม

3.3 ปัญหาการขาดวัสดุ อุปกรณ์ที่ทันสมัย และขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณ อย่างเพียงพอ

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2538 : 15) ได้สรุปถึงสภาพปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานสารสนเทศเพื่อการพัฒนา ดังนี้

1. ปัญหาอุปสรรคในการพัฒนาสารสนเทศพื้นฐาน ปัญหาส่วนใหญ่เป็นเรื่องคุณภาพของข้อมูล การส่งผ่านข้อมูล และความจำเป็นในการพัฒนาสารสนเทศเฉพาะกิจที่เร่งด่วนรวมทั้งปัญหาด้านเครื่องมืออุปกรณ์ นอกจากนี้ การขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ ความชำนาญและประสบการณ์ ตลอดจนงบประมาณที่จำเป็นจะต้องใช้ในการพัฒนาสารสนเทศ

2. ปัญหาอุปสรรคในการพัฒนาบุคลากร รวมทั้งสถานที่ อุปกรณ์ และงบประมาณไม่เพียงพอในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย ได้มีการพยายามหาแนวทางดำเนินการแก้ไขปัญหามูลค่าการเพิ่มขึ้น เช่น ได้ขอความร่วมมือกับหน่วยงานส่วนภูมิภาคที่มีศักยภาพช่วยพัฒนาบุคลากรทางด้านนี้ให้มากขึ้น

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 (2546 : 3) ได้รายงานถึงสภาพและปัญหาที่สำคัญเกี่ยวกับสารสนเทศเพื่อการวางแผน และการจัดการศึกษา ซึ่งมีอยู่หลายประการ ได้แก่

1. ขาดแหล่ง หรือศูนย์กลางข้อมูลที่สามารถค้นคว้าให้บริการหรือนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริงและทันต่อเวลา ตลอดจนได้ข้อมูลที่ถูกต้องครอบคลุมทุกด้าน

2. ข้อมูลเพื่อการวางแผนและการจัดการศึกษายังขาดแคลน และไม่เป็นระบบเดียวกัน ทั้งสถานศึกษา และเขตพื้นที่การศึกษา ทำให้ไม่สามารถนำมาเปรียบเทียบ หรือใช้ข้อมูลประสานงานกันได้อย่างเพียงพอ ขาดความครอบคลุมและต่อเนื่อง

3. มีหลายหน่วยงานจัดเก็บข้อมูลเพื่อวัตถุประสงค์ของหน่วยงานตนเองทำให้หน่วยงานที่ถูกจัดเก็บข้อมูลเบื่อหน่าย เพราะแต่ละปีจะต้องกรอกข้อมูลให้หลายหน่วยงานปีละหลาย ๆ ครั้ง

4. ช่วงเวลาในการจัดเก็บข้อมูลของแต่ละหน่วยงานไม่ตรงกัน ทำให้ได้ข้อมูลจากฐานแตกต่างกัน ไม่สามารถใช้รวมกันได้

5. การเก็บรวบรวมข้อมูลยังไม่ได้ไปสู่ระดับพื้นฐานมากนัก โดยเฉพาะระดับสถานศึกษา ระดับตำบล และหมู่บ้าน ทำให้ขาดข้อมูลที่สำคัญในการวิเคราะห์และกำหนดแนวทางการพัฒนาทุกระดับ

6. ขาดข้อมูลประเภทสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และการปกครอง สาธารณูปการ หรือสาธารณสุข ซึ่งมีความจำเป็นในการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและปัญหาในการวางแผนหรือหากมีก็จะกระจายอยู่ในหลายหน่วยงาน หากมีการรวบรวมมาไว้ในศูนย์ข้อมูลเดียวกันจะมีประโยชน์ต่อการวางแผน และการจัดการศึกษามากยิ่งขึ้น

จึงอาจกล่าวได้ว่าสภาพและปัญหาโดยทั่วไปของการใช้สารสนเทศน่าจะมีดังนี้

1. ขาดการวางแผนการดำเนินการด้านสารสนเทศอย่างจริงจัง
2. ปัญหาการกรอกแบบข้อมูลในการจัดเก็บข้อมูล เนื่องจากหน่วยงานระดับสูงเป็นผู้ออกแบบมาให้ตามความต้องการ แบบกรอกข้อมูลที่จัดส่งมาส่วนใหญ่ผู้กรอกข้อมูลระดับปฐมภูมิจะให้ข้อมูลไม่ถูก เนื่องจากไม่เข้าใจ ทำให้ได้ข้อมูลที่ผิดพลาด คลาดเคลื่อนไป
3. ด้านการตรวจสอบข้อมูล ส่วนใหญ่ขาดการติดตามเมื่อเกิดการผิดพลาด ส่งผลให้เกิดความคลาดเคลื่อนต่อไปในระดับอื่น
4. ผู้ปฏิบัติงานส่วนใหญ่ขาดความรู้ ความชำนาญ
5. บุคลากรขาดการฝึกอบรม ขาดความรู้ ความชำนาญอย่างเพียงพอในการดำเนินงานด้านอุปกรณ์สนับสนุนสารสนเทศในทุกด้าน เนื่องจากขาดงบประมาณ
6. ขาดการเห็นความสำคัญของสารสนเทศ เนื่องจากเห็นว่าการใช้สารสนเทศเป็นสิ่งที่ต้องผ่านกระบวนการมากมาย เช่น การวิเคราะห์ ประมวลผลข้อมูลต่าง ๆ ที่มีจำนวนมาก

3. การบริหารงบประมาณ

3.1 การบริหารงบประมาณของสถานศึกษา

การบริหารงบประมาณ คือการจัดการ ดำเนินการใช้เงินงบประมาณที่ได้รับให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่ตั้งไว้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ถูกต้องตามระเบียบ ทันเวลา หรือเหตุการณ์ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2534 : 33) ระบบการบริหารงบประมาณ เดิมมีสาระเพียงการจัดทำบัญชีในการแสดงรายรับรายจ่ายของรัฐบาลที่เสนอต่อสภาเท่านั้น ต่อมาได้วิวัฒนาการขึ้นมาเป็นลำดับ ซึ่งระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ. 2546 ได้มีการปรับปรุงการบริหารงบประมาณให้สอดคล้องกับระบบและวิธีการงบประมาณที่มุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ โดยมีแผนกลยุทธ์ แผนการปฏิบัติงาน แผนการใช้จ่ายงบประมาณ การติดตาม รายงานผล เป็นเครื่องมือในการกำกับดูแลการดำเนินงาน และการใช้จ่ายงบประมาณภายในหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใส สามารถเปิดเผยต่อสาธารณะได้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2. 2546 : 17)

นักวิชาการได้กล่าวถึงระบบงบประมาณว่าอาจจำแนกได้เป็น 4 ประเภทใหญ่ ๆ ตามที่ ณรงค์ สัจพันโรจน์ (2530 : 89) กล่าวไว้คือ

1. การบริหารงบประมาณแบบแสดงรายการ (Line Item Budgetary System) การบริหาร งบประมาณประเภทนี้เน้นถึงการควบคุมรายจ่ายต่าง ๆ และมีการจำแนกรายจ่ายอย่างละเอียดและบางครั้งเรียกว่า งบประมาณแบบเก่า (Conventional Budget) หรืองบประมาณแบบพิธี (Traditional Budget) เพราะเป็น งบประมาณระบบเก่าแก่ที่สุดที่ได้รับการนำมาปฏิบัติ กล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่าเป็นงบประมาณแบบ แสดงรายการย้าเรื่อง “Input” โดยแสดงถึงสิ่งต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นแรงงาน สิ่งของหรือบริการที่ จะต้องจัดซื้อมาใช้จ่ายเพื่อการดำเนินงานบริหารประเทศ มิได้แสดงถึง “Output” ที่จะเกิดขึ้นจาก การใช้จ่ายนั้น ๆ และการวิเคราะห์งบประมาณระบบนี้จัดทำเพียงวิเคราะห์สิ่งที่เพิ่มขึ้น (Incremental) โดยใช้ งบประมาณของปีเก่าเป็นฐานเท่านั้น

2. การบริหารงบประมาณแบบแสดงผลงาน (Performance Budgetary System) การบริหาร งบประมาณประเภทนี้เกิดจากการปรับปรุงระบบงบประมาณแบบแสดงรายการโดยเน้นหนัก ในด้านประสิทธิภาพและประหยัด (Efficiency and Economy) การใช้ทรัพยากรและต้องการ แสดงให้เห็นผลงาน (Output) ที่เกิดจากการใช้จ่ายเงินงบประมาณ หน่วยวิเคราะห์ของระบบ งบประมาณแบบนี้คือหน่วยกิจกรรม เจตนารมณ์ของการประยุกต์ใช้งบประมาณลักษณะนี้ ต้องการย้ำว่าวัตถุประสงค์ของที่รัฐบาลทำการจัดหามาใช้นั้นไม่มีความสำคัญอะไรในตัวของมันเอง เป็นเพียงเครื่องมือ หรือปัจจัยเพื่อช่วยให้กิจกรรมที่ทำหรือหน่วยงานปฏิบัติได้สำเร็จจะล่วงไปได้ ซึ่งเป็นจุดหมายปลายทาง (Ends) ของการทำงาน การเน้นงานหรือกิจกรรมนี้มีแนวคิดอยู่ที่ การทำงานหรือกิจกรรมให้สำเร็จล่วงไปด้วยดี (Accomplishment) ของงานหรือกิจกรรมเอง เป็นเป้าหมายปลายทางของการบริหารงบประมาณประเภทนี้ ในขั้นทางการบริหารงบประมาณ ก็จะไม่เน้นการบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของกิจกรรมนั้น ๆ เป็นหลักโดยพยายามใช้ ทรัพยากรน้อยที่สุด การติดตามประเมินผลเป็นการประเมินผลดูว่าการดำเนินกิจกรรมนั้น ๆ ได้บรรลุวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใดเป็นประเด็นหลัก การบริหารงบประมาณประเภทนี้ทำให้ มีความยืดหยุ่นในการบริหารมากขึ้น

3. การบริหารงบประมาณแบบแผนงาน (Planning Budgeting System) แนวคิดของ การบริหารงบประมาณระบบนี้มุ่งเน้นความสนใจต่อลักษณะทั่วไป และความสำคัญของงาน ที่จะกระทำมากกว่าสิ่งที่จัดซื้อเข้ามา กล่าวคืองานหรือบริการที่จะกระทำให้สำเร็จไปและ ค่าใช้จ่ายทั้งหมดของงานหรือบริการนั้น งบประมาณแบบนี้จะวางเป้าหมาย (Target) ที่สามารถวัดผลงานทุกระยะได้ การบริหารงบประมาณประเภทนี้พัฒนาต่อจากการบริหาร งบประมาณแบบแสดงแผนงานที่กล่าวข้างต้นได้นำเอาการวางแผน (Planning) เข้ามา ประกอบเป็นส่วนหนึ่งของการจัดทำงานงบประมาณ เพื่อให้การใช้จ่ายเงินงบประมาณมี ประสิทธิภาพและประสิทธิผล พร้อม ๆ กับมีจุดเด่นที่เน้นการวางแผนระยะยาว การบรรลุ วัตถุประสงค์อย่างต่อเนื่อง มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และในระหว่างปีงบประมาณที่ต่อเนื่องกัน

4. การบริหารงบประมาณฐานศูนย์ (Zero - Based Budgeting : ZBB) มีลักษณะคล้ายการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน (Performance Based Budgeting : PBB) และบางส่วนคล้ายการบริหารงบประมาณแบบแสดงผลงาน กล่าวคือ ZBB มุ่งเน้นการวางแผนระยะสั้น คือ แผนปฏิบัติงานประจำปี (ไม่ใช่แผนระยะยาว) และกำหนดหน่วยวิเคราะห์เป็นแผนงาน หรือโครงการหรือกิจกรรมที่เรียกว่า “Packages” ซึ่งเสนอโดยหน่วยปฏิบัติงานระดับล่างสุดผ่านการพิจารณาโดยหน่วยงานระดับสูงขึ้นไปตามลำดับ จุดเด่นที่สำคัญของการบริหารงบประมาณแบบ ZBB คือ มุ่งเน้นการกระจายอำนาจการตัดสินใจให้แก่หน่วยงานระดับล่างสุด (หน่วยงานปฏิบัติงาน) ในการจัดทำค่าของงบประมาณของตนเอง ข้อดีของ ZBB คือช่วยให้การกำหนดการวิเคราะห์ และการบริหารงบประมาณมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติมากกว่า

การบริหารงบประมาณของสถานศึกษาตามโครงสร้างที่กำหนดในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มุ่งเน้นความเป็นอิสระในการบริหารจัดการ มีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา รวมทั้งจัดหารายได้จากบริการมาใช้บริหารจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษาส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้น ต่อผู้เรียนมีขอบข่ายภารกิจในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา 7 ภารกิจ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 39 - 50) ได้แก่

1. การจัดทำและเสนอของบประมาณ ประกอบด้วย การวิเคราะห์ และพัฒนานโยบายทางการศึกษา การจัดทำแผนกลยุทธ์ หรือแผนพัฒนาการศึกษา การวิเคราะห์ความเหมาะสม การเสนอของบประมาณ

2. การจัดสรรงบประมาณ ประกอบด้วย การจัดสรรงบประมาณภายในสถานศึกษา การเบิกจ่าย และการอนุมัติงบประมาณ การโอนเงินงบประมาณ

3. การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการใช้เงิน และผลการดำเนินงาน ประกอบด้วย การตรวจสอบติดตามการใช้เงินและผลการดำเนินงานการประเมินผลการใช้เงิน และผลการดำเนินงาน

4. การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ประกอบด้วย การจัดการทรัพยากร การระดมทรัพยากร การจัดหารายได้และผลประโยชน์ กองทุนกั๊ยมเพื่อการศึกษา กองทุนสวัสดิการเพื่อการศึกษา

5. การบริหารการเงิน

6. การบริหารการบัญชี ประกอบด้วย การจัดทำบัญชีการเงิน การจัดทำรายงานทางการเงิน และงบการเงิน การจัดทำและจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียน และรายงาน

7. การบริหารพัสดุและสินทรัพย์ ประกอบด้วย การจัดทำระบบฐานข้อมูลสินทรัพย์ ของสถานศึกษาการจัดหาพัสดุการกำหนดแบบรูปรายการหรือคุณลักษณะเฉพาะและจัดซื้อจัดจ้าง การควบคุม บำรุงรักษา และจำหน่ายพัสดุ

การบริหารงบประมาณของสถานศึกษาตามโครงสร้างขอบข่ายภารกิจการบริหาร และจัดการศึกษาเป็นการเตรียมการสำหรับอนาคตอันใกล้ ที่การบริหารงบประมาณของประเทศไทย จะเข้าสู่ระบบการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน (Performance Based Budgeting) ที่มีส่วน คล้ายคลึง หรือใกล้เคียงกับการบริหารงบประมาณฐานศูนย์ ที่สถานศึกษาจะต้องยึดเป็นแนวทาง ปฏิบัติโดยผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องค้นคว้าเพื่อทำความเข้าใจ และสร้างแนวคิดในการ ปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบของตนเองให้เกิดศักยภาพในการบริหารจัดการศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และประหยัด ดังนั้นหลักในการบริหารงบประมาณ ผู้บริหาร สถานศึกษาต้องทำการศึกษาค้นคว้าและนำมาประยุกต์ใช้กับสถานศึกษา เพื่อสร้างศักยภาพใน การปฏิบัติงานของตนเอง ในปัจจุบันสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ยังไม่ปฏิบัติงานเต็มระบบตามภารกิจ และโครงสร้างการบริหารงบประมาณ อันเนื่องมาจากยังไม่มี ความพร้อม หรือยังอยู่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่มีหน้าที่ส่งเสริมการบริหาร จัดการศึกษาศึกษาของสถานศึกษา หรือระเบียบวิธีงบประมาณตามกฎหมายงบประมาณที่ยังไม่อำนวยให้ สถานศึกษาปฏิบัติงานในหน้าที่รับผิดชอบอย่างเต็มระบบ เช่นการวิเคราะห์ความเหมาะสมการเสนอ ของงบประมาณ การโอนเงินงบประมาณ การเบิกเงินจากคลัง การกันเงินไว้เบิกเหลืออปี การกำหนด กระจายการหรือคุณลักษณะเฉพาะ โดยขั้นตอนในภารกิจเหล่านี้ยังเป็นภาระหน้าที่ของต้นสังกัด ครอบคลุมเท่าที่รัฐบาลจะดำเนินการให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความเท่าเทียมกันซึ่งมีความพร้อมใน การปฏิบัติงานทั้งระบบมีการปรับเปลี่ยนวิธีการงบประมาณ และกฎหมายงบประมาณซึ่งการ บริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานจะเข้าสู่โครงสร้างการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา อย่างเต็มระบบ

3.2 ขอบข่ายการดำเนินงานสารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา

การบริหารงบประมาณของสถานศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อให้สถานศึกษาบริหารงาน ด้านงบประมาณด้วยความเป็นอิสระ คล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ได้ผลผลิต ผลลัพธ์เป็นไป ตามข้อตกลงการให้บริการ (Public Service Agreement : PSA และ Service Delivery Agreement : SDA) สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการทรัพยากรที่ได้อย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตามการจะบริหารสถานศึกษาให้บรรลุตามจุดมุ่งหมาย มีแนวทางที่ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องคำนึงถึงในลำดับแรกคือการรวบรวม และจัดระบบข้อมูลสารสนเทศให้เป็นปัจจุบัน โดยการ บริหารแนวใหม่จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องบริหาร และตัดสินใจโดยอาศัยข้อมูลมากกว่าสามัญสำนึก ดังนั้นจึงจำเป็นจะต้องรวบรวม จัดระบบ ใช้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารและตัดสินใจให้ มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546ข : ก) โดยมีขอบข่ายการดำเนินงาน สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา 7 ภารกิจดังนี้

3.2.1 การจัดทำและเสนอของบประมาณ

การจัดทำและเสนอของบประมาณ เป็นเครื่องมือช่วยให้การบริหารงานบรรลุผลสำเร็จ เป็นการกำหนดทางเลือกหรือแนวปฏิบัติในการดำเนินงาน รวมทั้งการกำหนดวิธีการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดล่วงหน้า เป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหารงานที่จะช่วยให้บุคลากรปฏิบัติงานไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2532 : 1)

3.2.1.1 ความหมายของการจัดทำและเสนอของบประมาณ

ณรงค์ สัจพันธ์โรจน์ (2530 : 89) กล่าวถึงการจัดทำงบประมาณ หมายถึง การจัดทำประมาณการรายได้และการจัดทำคำขอตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีของส่วนราชการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2532 : 1) การจัดทำและเสนอของบประมาณ หมายถึง การกำหนดทางเลือกหรือแนวปฏิบัติในการดำเนินงาน รวมทั้งการกำหนดวิธีการที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดไว้ล่วงหน้า และเป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหารงานที่จะช่วยให้บุคลากรในหน่วยงานนั้น ๆ ปฏิบัติงานไปในทิศทางเดียวกันตามแผนงาน/ โครงการที่วางไว้ และนำไปสู่เป้าหมายเดียวกัน คือความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

โดยสรุปการจัดทำและเสนอของบประมาณ หมายถึง การกำหนดแนวทางการจัดทำงบประมาณ การเสนอของบประมาณเพื่อให้สถานศึกษาเป็นแนวปฏิบัติและเครื่องมือสำคัญในการบริหารงานให้องค์การสามารถปฏิบัติงานไปในทางเดียวกันกับแผนงาน โครงการให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้

3.2.1.2 วิธีการ และแนวทางการจัดทำและเสนอของบประมาณ

กระทรวงศึกษาธิการ (2546ข : 40 – 42) ได้กำหนดวิธีการ และแนวทางการจัดทำและเสนอของบประมาณไว้ดังนี้

1. วิเคราะห์ทิศทาง และยุทธศาสตร์ของหน่วยงานเหนือสถานศึกษา ได้แก่ เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ระดับชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ แผนปฏิบัติราชการของกระทรวงศึกษาธิการ และแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. ศึกษาข้อตกลงผลการปฏิบัติงานและเป้าหมายการให้บริการสาธารณะทุกระดับ ได้แก่ เป้าหมายการให้บริการสาธารณะ (Public Service Agreement : PSA) ข้อตกลงการจัดทำผลผลิต (Service Delivery Agreement : SDA) ข้อตกลงการปฏิบัติงานของเขตพื้นที่และผลการดำเนินงานของสถานศึกษาที่ต้องดำเนินการ เพื่อให้บรรลุข้อตกลงที่สถานศึกษาทำกับเขตพื้นที่การศึกษา

3. ศึกษาวิเคราะห์ วิจัยการจัดและพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาตามกรอบทิศทางของเขตพื้นที่การศึกษา และตามความต้องการของสถานศึกษา

4. วิเคราะห์ผลการดำเนินงานของสถานศึกษาตามข้อตกลงที่ทำกับเขตพื้นที่การศึกษา
ด้านปริมาณ คุณภาพ เวลา ตลอดจนต้นทุนซึ่งต้องคำนวณต้นทุนผลผลิตขององค์กรและผลผลิตงาน
โครงการ
5. จัดทำข้อมูลสารสนเทศผลการศึกษาวิเคราะห์วิจัย เพื่อใช้ในการวิเคราะห์สภาพ
แวดล้อมที่มีผลกระทบต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
6. เผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศให้เขตพื้นที่การศึกษา และสาธารณชนทราบ
7. ทบทวนภารกิจจัดการศึกษาของสถานศึกษา และศึกษารายงานข้อมูลสารสนเทศ
ที่เกี่ยวข้อง
8. วิเคราะห์สภาพแวดล้อมของสถานศึกษาที่มีผลกระทบต่อจัดการศึกษา (SWOT)
และประเมินสถานภาพของสถานศึกษา
9. กำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) พันธกิจ (Mission) และเป้าประสงค์ (Corporate Objective)
ของสถานศึกษา
10. กำหนดกลยุทธ์ของสถานศึกษา
11. กำหนดผลผลิต (Outputs) ผลลัพธ์ (Outcomes) และตัวชี้วัดความสำเร็จ
(Key Performance indicators : KPIs) โดยจัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศ
12. กำหนดเป้าหมายระยะปานกลางของผลผลิตในเชิงปริมาณ คุณภาพ และผลลัพธ์
ที่สอดคล้องกับผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษาที่จะทำร่างข้อตกลงกับเขตพื้นที่การศึกษา
13. จัดทำรายละเอียดโครงสร้าง แผนงาน งาน/โครงการ และกิจกรรมหลัก
14. จัดให้รับฟังความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อปรับปรุงและนำเสนอขอความเห็น
ต่อคณะกรรมการสถานศึกษา
15. เผยแพร่ประกาศต่อสาธารณชน และผู้ที่เกี่ยวข้อง
16. จัดทำรายละเอียดแผนงบประมาณ แผนงาน งานโครงการ ให้มีความเชื่อมโยงกับผลผลิต
และผลลัพธ์ตามตัวชี้วัดความสำเร็จของสถานศึกษา พร้อมกับวิเคราะห์และจัดลำดับความสำคัญ
ของแผนงาน งานโครงการ เมื่อเขตพื้นที่การศึกษาแจ้งนโยบาย แผนพัฒนามาตรฐานการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน หลักเกณฑ์ ขั้นตอนและวิธีการจัดตั้งงบประมาณให้สถานศึกษาดำเนินการ
17. จัดทำกรอบประมาณการรายจ่ายระยะปานกลาง (Medium Term Expenditure Framework :
MTEF) โดยวิเคราะห์นโยบายหน่วยเหนือที่มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม วิเคราะห์ผลการ
ดำเนินงานปีงบประมาณที่ผ่านมาของสถานศึกษา เพื่อปรับเป้าหมายผลผลิตที่ต้องการดำเนินการใน 3
ปีข้างหน้าพร้อมกับปรับแผนงาน งานโครงการ และกิจกรรมหลักให้สอดคล้องกับประมาณการ
รายได้ของสถานศึกษาทั้งจากเงินงบประมาณ และเงินนอกงบประมาณ
18. จัดทำคำขอรับงบประมาณของสถานศึกษา และกรอบประมาณการรายจ่ายระยะ
ปานกลาง (MTEF) เสนอต่อเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อพิจารณาความเหมาะสม สอดคล้องเชิงนโยบาย

19. จัดทำร่างข้อตกลงบริการผลผลิตของสถานศึกษาที่จะต้องทำกับเขตพื้นที่การศึกษา เมื่อได้รับงบประมาณโดยมีเป้าหมายการให้บริการที่สอดคล้องกับแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา โดยผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา

3.2.1.3 ข้อมูลสารสนเทศของการจัดทำและเสนอของงบประมาณ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 (2548 : 26 – 30) ได้กล่าวถึงสารสนเทศเพื่อการจัดทำและเสนอของงบประมาณไว้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของสถานศึกษา ได้แก่ ประวัติ ที่ตั้ง ขนาดของสถานศึกษา จำนวนพื้นที่ ลักษณะการจัดตั้ง สถานภาพของสถานศึกษาระดับการศึกษาที่เปิดสอน จำนวนนักเรียนจำแนกตามระดับชั้น จำนวนครู บุคลากร จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา ความสามารถพิเศษ ระดับการศึกษาที่เปิดสอน จำนวนห้องเรียนและห้องปฏิบัติการ อัตราการย้ายเข้า - ออกของนักเรียน ความเชื่อ ปรัชญา คำขวัญ คติพจน์ของสถานศึกษา

2. ศักยภาพของสถานศึกษา ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ จุดเด่นความเข้มแข็งของสถานศึกษา จุดด้อยข้อจำกัดของสถานศึกษา โอกาส ปัจจัยเอื้อในการพัฒนาความสำเร็จ ความภาคภูมิใจของสถานศึกษาความต้องการของชุมชน แนวโน้มการพัฒนาท้องถิ่น

3. แนวทางการจัดการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ทิศทาง นโยบายการจัดการศึกษาของสถานศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาของรัฐ ข้อความระบุดวิสัยทัศน์ เป้าหมายการพัฒนา และภารกิจของสถานศึกษา กระบวนการจัดทำวิสัยทัศน์ เป้าหมายและภารกิจของสถานศึกษา (การมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และภารกิจ) ความสอดคล้องของวิสัยทัศน์ ภารกิจกับเป้าหมายของสถานศึกษา

4. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ จำนวนครั้งของการเข้าร่วมประชุมในรอบปี รายชื่อคณะกรรมการที่เข้าร่วมประชุมแต่ละครั้ง สารสำคัญของการประชุม โครงสร้างของการบริหารงานคณะกรรมการ

การใช้สารสนเทศในการจัดทำและเสนอของงบประมาณ คือ การนำข้อมูลทั่วไปของสถานศึกษา ศักยภาพของสถานศึกษา แนวทางการจัดการศึกษา และการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา มาใช้ประกอบพิจารณาตัดสินใจในการจัดทำและเสนอของงบประมาณ

3.2.2 การจัดสรรงบประมาณ

กระบวนการจัดสรรงบประมาณ จะดำเนินการเมื่อพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีประกาศใช้ โดยหน่วยงานจะพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้หน่วยงานในสังกัดพิจารณาโดยนโยบาย แผนพัฒนาการศึกษา ข้อมูลสถิติ เกณฑ์เงื่อนไขเพื่อการจัดสรร และเหตุผลความจำเป็นเร่งด่วนอื่น ๆ ในระดับสถานศึกษาต้องจัดทำแผนปฏิบัติงาน แผนการใช้จ่ายงบประมาณ และแผนความต้องการครุภัณฑ์ และสิ่งก่อสร้างของโรงเรียน เพื่อรองรับงบประมาณที่จะได้รับจัดสรร ซึ่งเมื่อได้รับแจ้งจัดสรรงบประมาณจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแล้ว

ลักษณะการดำเนินการ จัดสรรงบประมาณสำหรับสถานศึกษาจำแนกเป็น 2 ลักษณะ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2. 2546 : 2 - 3) ดังนี้

ลักษณะที่ 1 โรงเรียนไม่ต้องดำเนินการจัดสรรงบประมาณ จะเป็นการแจ้งจัดสรรงบประมาณจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ที่แจ้งจัดสรรงบประมาณเป็นจำนวนที่แน่นอนของแต่ละรายการ สถานศึกษาสามารถดำเนินการจัดซื้อ จัดจ้าง ตามจำนวนที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา แจ้งส่วนใหญ่จะเป็นงบดำเนินการ และงบลงทุน

ลักษณะที่ 2 โรงเรียนต้องดำเนินการจัดสรรงบประมาณ โดยงบประมาณจะได้รับแจ้งจำนวนเงินที่ให้ทั้งหมด แต่สามารถใช้จ่ายได้หลายรายการ ส่วนใหญ่จะเป็นเงินจากงบเงินอุดหนุน

3.2.2.1 ความหมายของการจัดสรรงบประมาณ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 : 3) ให้ความหมายไว้ว่าการจัดสรรงบประมาณ คือการแบ่งสรรงบประมาณรายจ่ายตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี หรือพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมเพื่อให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจใช้จ่าย หรือให้ก่อหนี้ผูกพัน ทั้งนี้ อาจดำเนินการโดยใช้การอนุมัติเงินประจำงวด หรือโดยวิธีการอื่นใดตามที่สำนักงานงบประมาณกำหนด

3.2.2.2 วิธีการและแนวทางการจัดสรรงบประมาณ

กระทรวงศึกษาธิการ (2546ข : 42 - 44) ได้กำหนดวิธีการและแนวทางการจัดสรรงบประมาณไว้ดังนี้

1. จัดทำข้อตกลงบริการผลผลิตของสถานศึกษากับเขตพื้นที่การศึกษา เมื่อได้รับ งบประมาณ
2. ศึกษาข้อมูลการจัดสรรงบประมาณที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แจ้งผ่านเขตพื้นที่การศึกษา แจ้งให้สถานศึกษาทราบในเรื่องนโยบาย แผนพัฒนา มาตรฐาน การศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักเกณฑ์ ขั้นตอน และวิธีการจัดสรรงบประมาณ
3. ตรวจสอบกรอบวงเงินงบประมาณที่ได้รับจากหลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรรที่เขตพื้นที่การศึกษาแจ้ง ตลอดจนตรวจสอบวงเงินนอกงบประมาณที่ได้จากแผนการระดมทรัพยากร
4. วิเคราะห์กิจกรรมตามภารกิจงานที่จะต้องดำเนินการตามมาตรฐานโครงสร้างสายงาน และตามแผนงาน งานโครงการของสถานศึกษา เพื่อจัดลำดับความสำคัญ และกำหนด งบประมาณของแต่ละสายงาน งานโครงการ ให้เป็นไปตามกรอบวงเงินงบประมาณที่ได้รับและวงเงินนอก งบประมาณตามแผนระดมทรัพยากร
5. ปรับปรุงกรอบงบประมาณรายจ่ายระยะปานกลาง (MTEF) ให้สอดคล้องกับกรอบวงเงินที่ได้รับ
6. จัดทำรายละเอียดแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณซึ่งระบุแผนงาน งาน โครงการ ที่สอดคล้องวงเงินงบประมาณที่ได้รับ และวงเงินนอกงบประมาณที่ได้ตามแผนระดมทรัพยากร
7. จัดทำข้อร่างตกลงผลผลิตของหน่วยงานภายในสถานศึกษา และกำหนดผู้รับผิดชอบ

8. นำเสนอแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ และร่างข้อตกลงผลผลิต
ขอความเห็นชอบคณะกรรมการสถานศึกษา

9. แจกจัดสรรวงเงินและจัดทำข้อตกลงผลผลิตให้หน่วยงานภายในสถานศึกษารับไป
ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ

10. จัดทำแผนการใช้งบประมาณรายไตรมาสโดยกำหนดปฏิทินปฏิบัติงานรายเดือน
ให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณแล้วสรุปแยกเป็นรายไตรมาส เป็นงบบุคลากร
งบอุดหนุน งบลงทุน (แยกเป็นค่าครุภัณฑ์ และค่าก่อสร้าง) และงบดำเนินการ (ตามนโยบาย
พิเศษ)

11. เสนอแผนการใช้งบประมาณวงเงินรวมเพื่อขออนุมัติเงินประจำงวดเป็นรายไตรมาส
ผ่านเขตพื้นที่การศึกษาไปยังคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานรวบรวมเสนอต่อสำนัก
งบประมาณ

12. เบิกจ่ายงบประมาณประเภทต่าง ๆ ให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการประจำปี และ
อนุมัติการใช้งบประมาณของสถานศึกษาตามประเภทและรายการตามที่ได้รับงบประมาณ

13. การโอนเงินงบประมาณให้เป็นไปตามขั้นตอนและวิธีการที่กระทรวงการคลังกำหนด

3.2.2.3 ข้อมูลสารสนเทศของการจัดสรรงบประมาณ

ข้อมูล และสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการจัดสรรงบประมาณ ตามที่สำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 (2548 : 30 – 31) ระบุไว้มีดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ได้แก่ ผลระดับค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ของผู้เรียนแต่ละกลุ่มวิชาแยกตามชั้นเรียน/ช่วงชั้น ร้อยละของผู้เรียนที่ได้รับผลการเรียนในแต่ละระดับ
ผลการเรียนจำแนกตามกลุ่มวิชา และระดับชั้น ร้อยละของผู้เรียนที่ผ่านการประเมิน
คุณภาพจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร้อยละของผู้เรียนที่จบการศึกษาตามหลักสูตร ร้อยละ
ของผู้เรียนที่ศึกษาต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน ได้แก่การเปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกเข้ามามี
ส่วนร่วมในกิจกรรม การรับการสนับสนุนด้านการศึกษาจากหน่วยงานอื่น การจัดกิจกรรม
ประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษา สัดส่วนของงบประมาณพัฒนาคุณภาพแต่ละระดับการศึกษา
งบประมาณการศึกษาต่อคนต่อปีแต่ละระดับการศึกษา ค่าใช้จ่ายในการพัฒนาคุณภาพ
การศึกษา การใช้งบประมาณตามแผนการบริหารงบประมาณ

2. สารสนเทศที่เกี่ยวกับผู้เรียน หมายถึง สารสนเทศที่แสดงถึงผู้เรียน ได้แก่ ข้อมูล
จำนวนนักเรียนทั้งหมด ข้อมูลจำนวนนักเรียนขาดแคลน จำนวนนักเรียนที่ขอรับทุนอุดหนุน
กรณีที่อยู่ห่างไกล จำนวนนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านต่างๆ จำนวนนักเรียนที่ออก
กลางคัน/มีแนวโน้มจะออกกลางคัน จำนวนนักเรียนด้อยโอกาสทางการศึกษา จำนวนนักเรียนที่มี
ความบกพร่องทางร่างกาย และจิตใจ จำนวนนักเรียนตกซ้ำชั้น

3. สารสนเทศที่เกี่ยวกับบุคลากร ได้แก่ จำนวนบุคลากรทั้งหมดในสถานศึกษา อัตราส่วนจำนวนครูต่อนักเรียน จำนวนลูกจ้างชั่วคราว จำนวนครูอัตราจ้าง จำนวนครูประจำการ จำนวนเงินเดือนของครูต่อเดือน จำนวนครั้งในการพัฒนาบุคลากรต่อปี

4. สารสนเทศเกี่ยวกับการเรียนการสอน ได้แก่ จำนวนโครงการส่งเสริมพัฒนาคุณภาพการศึกษา จำนวนรายวิชาที่เปิดสอนทั้งหมดในสถานศึกษา จำนวนสื่อการเรียนการสอนที่ใช้สำหรับการเรียนการสอน ความถี่ในการใช้สื่อและเทคโนโลยี จำนวนแหล่งเรียนรู้ ข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยรายปี

5. สารสนเทศเกี่ยวกับชุมชน ได้แก่ วิทยาการภายนอกที่สอนเฉลี่ยต่อปี ความถี่ของการมีส่วนร่วมในการบริหารงบประมาณของชุมชน ความถี่ของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรของชุมชน จำนวนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนต่อปีรายได้เฉลี่ยต่อปีของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง ข้อมูลการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน

6. สารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการ สารสนเทศที่เกี่ยวข้อง มีดังนี้

6.1 สภาพการบริหารและจัดการ ได้แก่ ความสอดคล้องระหว่างวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย การพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษากับวิสัยทัศน์ และภารกิจ ภาวะผู้นำและการบริหารจัดการโครงสร้างองค์กร ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ข้อความเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายการพัฒนา แผนพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา รายงานความสำเร็จของการดำเนินงานและข้อมูลที่แสดงการเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมรับรู้ข้อมูลและการตัดสินใจ

6.2 สภาพและบรรยากาศการเรียนรู้ ได้แก่ การมาเรียนของผู้เรียนในแต่ละภาค/ปี การศึกษา จำแนกตามระดับชั้น ช่วงชั้น และรวมทั้งโรงเรียน ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการเรียนการสอนของโรงเรียน การให้บริการด้านสุขภาพอนามัย และความปลอดภัยในโรงเรียนแก่ผู้เรียน สภาพการจัดแหล่งการเรียนรู้ (ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ ห้องปฏิบัติการทางภาษา ศูนย์การเรียนรู้ อุทยาน สถานประกอบการ ป้ายนิเทศ ต้นไม้พุดได้ ภูมิปัญญาชาวบ้าน) การใช้เทคโนโลยีแต่ละประเภท

6.3 ทรัพยากรและสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ สัดส่วนของงบประมาณพัฒนาคุณภาพ แต่ละระดับการศึกษา งบประมาณการศึกษาต่อคนต่อปีแต่ละระดับการศึกษา ค่าใช้จ่ายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การใช้งบประมาณตามแผนการบริหารงบประมาณ

6.4 การพัฒนาวิชาชีพ ได้แก่ จุดเน้นการพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนในรอบ 1 ปี ร้อยละของบุคลากรที่ได้รับการประชุมอบรม วิชาชีพต่อในรอบปี ผลงานเกียรติบัตร/รางวัลที่ครู ผู้เรียนได้รับในรอบปี ร้อยละของบุคลากรที่จัดทำแฟ้มพัฒนางาน ร้อยละของจำนวนครูที่ได้รับการนิเทศแยกตามกลุ่มวิชา

6.5 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครองและชุมชน ได้แก่ การเปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม การรับการสนับสนุนด้านการศึกษาจากหน่วยงานอื่น การจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษา

การใช้สารสนเทศเพื่อการจัดสรรงบประมาณ คือการนำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การมีส่วนร่วมของชุมชน สารสนเทศเกี่ยวกับผู้เรียน สารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการ สารสนเทศเกี่ยวกับการเรียนการสอน สารสนเทศเกี่ยวกับชุมชน สารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการในโรงเรียนมาใช้ในการพิจารณาตัดสินใจในการจัดสรรงบประมาณ

3.2.3 การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน

ตามระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ. 2546 ได้กำหนดให้ส่วนราชการ และรัฐวิสาหกิจจัดให้มีระบบติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงาน และการใช้จ่ายงบประมาณ และให้จัดทำรายงาน โดยให้จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงาน และผลการใช้จ่ายงบประมาณตามเกณฑ์ของตัวชี้วัดผลสำเร็จตามที่กำหนดไว้ หรือที่ได้ตกลงกับสำนักงบประมาณตามแผนการปฏิบัติงาน และแผนการใช้จ่ายงบประมาณ พร้อมทั้งปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขตามแบบที่สำนักงบประมาณกำหนดส่งให้สำนักงบประมาณเมื่อสิ้นระยะเวลาในแต่ละไตรมาสภายในสิบห้าวันนับแต่วันสิ้นไตรมาส และรายงานประจำปีที่แสดงถึงความสำเร็จของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจที่เชื่อมโยงกับเป้าหมายการให้บริการระดับกระทรวง โดยมีตัวชี้วัดที่ชัดเจนส่งสำนักงบประมาณภายในหกสิบวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2547 : 13)

3.2.3.1 ความหมายของการตรวจสอบติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2546 : 43) ให้ความหมายไว้ว่าการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงานตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เป็นการกำหนดกรอบการตรวจสอบการดำเนินงาน และการตรวจสอบทางการเงิน เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จอย่างมีคุณภาพ 3 ด้าน คือ ด้านประสิทธิผล ด้านประสิทธิภาพ และด้านความประหยัด ทิศทางการตรวจสอบของสถานศึกษากำหนดไว้ 2 มิติ คือการตรวจสอบการดำเนินงาน และการตรวจทางการเงิน

3.2.3.2 วิธีการ และแนวทางการตรวจสอบติดตามประเมินผลและรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน

กระทรวงศึกษาธิการ (2546ข : 44 - 45) ได้กำหนดวิธีการ และแนวทางการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน ประกอบด้วย

1. จัดทำแผนการตรวจสอบ ติดตามการใช้จ่ายเงินทั้งเงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณของสถานศึกษาให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ และแผนการใช้จ่ายงบประมาณรายไตรมาส
2. จัดทำแผนการตรวจสอบ ติดตามผลการดำเนินงานตามข้อตกลงการให้บริการผลผลิตของสถานศึกษาให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ และแผนการใช้จ่ายงบประมาณรายไตรมาส
3. จัดทำแผนการกำกับตรวจสอบติดตามและป้องกันความเสี่ยงสำหรับโครงการที่มีความเสี่ยงสูง
4. ประสานแผนและดำเนินการตรวจสอบ ติดตาม และนิเทศให้เป็นไปตามแผนการตรวจสอบติดตามของสถานศึกษา โดยเฉพาะโครงการที่มีความเสี่ยงสูง
5. จัดทำข้อสรุปผลการตรวจสอบ ติดตาม และนิเทศ พร้อมทั้งเสนอข้อปัญหาที่อาจทำให้การดำเนินงานไม่ประสบผลสำเร็จ เพื่อให้สถานศึกษาเร่งแก้ปัญหาได้ทันสถานการณ์
6. รายงานผลการดำเนินการตรวจสอบต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
7. สรุปข้อมูลสารสนเทศที่ได้และจัดรายงานข้อมูลการใช้จ่ายงบประมาณผลการดำเนินงานของสถานศึกษาเป็นรายไตรมาสต่อเขตพื้นที่การศึกษา
8. กำหนดปัจจัยหลักความสำเร็จ และตัวชี้วัด (Key Performance Indicators : KPIs) ของสถานศึกษา
9. จัดทำตัวชี้วัดความสำเร็จของผลผลิตที่กำหนดตามข้อตกลงการให้บริการผลผลิตของสถานศึกษา
10. สร้างเครื่องมือเพื่อการประเมินผล ผลผลิตตามตัวชี้วัดความสำเร็จที่กำหนดไว้ตามข้อตกลงการให้บริการผลผลิตของสถานศึกษา
11. ประเมินแผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา และจัดทำรายงานประจำปี
12. รายงานผลการประเมินต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและเขตพื้นที่การศึกษา

3.2.3.3 ข้อมูลสารสนเทศของการตรวจสอบติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้จ่ายเงินและผลการดำเนินงาน

สารสนเทศตามที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 (2548 : 31) และกระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546ข : 44) กล่าวไว้มีดังนี้

1. การตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผล มีการใช้สารสนเทศได้แก่ ยอดคงเหลือในสมุดเงินสด รายงานคงเหลือประจำวัน ข้อมูลการใช้จ่ายเงินตามแผน/โครงการ บัญชีควบคุมการใช้จ่ายเงิน ข้อมูลการรับ – จ่ายเงิน แผนการควบคุม

2. รายงานการใช้จ่ายเงิน และผลการดำเนินงาน มีการใช้สารสนเทศได้แก่ รายงานการใช้จ่ายเงินรายไตรมาส รายงานประจำปี รายงานการใช้จ่ายค่าสาธารณูปโภค รายงานการใช้จ่ายงบประมาณ รายงานผลการปฏิบัติงาน รายงานผลการดำเนินงาน รายงานผลการใช้จ่ายงบประมาณตามเกณฑ์ของตัวชี้วัดผลสำเร็จตามที่ได้กำหนดไว้ ข้อมูลการให้บริการเด็กปฐมวัย จำนวนนักเรียนที่ได้รับเงินอุดหนุนรายหัว และจำนวนนักเรียนที่ได้รับให้บริการด้านสุขภาพอนามัย

3. การจัดบริการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการใช้สารสนเทศได้แก่ การสำมะโนประชากร การจัดทำเขตบริการ การจัดทำแผนรับนักเรียน อัตราการออกกลางคัน เด็กด้อยโอกาส เด็กพิเศษ

การใช้สารสนเทศเพื่อการตรวจสอบติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้จ่ายเงินและผลการดำเนินงาน คือการนำยอดคงเหลือในสมุดเงินสด รายงานคงเหลือประจำวัน ข้อมูลการใช้จ่ายเงินตามแผน/โครงการ บัญชีควบคุมการใช้จ่ายเงิน ข้อมูลการรับ – จ่ายเงิน แผนการควบคุม รายงานการใช้จ่ายเงินรายไตรมาส รายงานประจำปี รายงานการใช้จ่ายค่าสาธารณูปโภค รายงานการใช้จ่ายงบประมาณ รายงานผลการปฏิบัติงาน รายงานผลการดำเนินงาน รายงานผลการใช้จ่ายงบประมาณตามเกณฑ์ของตัวชี้วัดผลสำเร็จตามที่ได้กำหนดไว้ ข้อมูลการให้บริการเด็กปฐมวัย จำนวนนักเรียนที่ได้รับเงินอุดหนุนรายหัว และจำนวนนักเรียนที่ได้รับให้บริการด้านสุขภาพอนามัยการสำมะโนประชากร การจัดทำเขตบริการ การจัดทำแผนรับนักเรียน อัตราการออกกลางคัน เด็กด้อยโอกาส เด็กพิเศษ มาใช้เพื่อการตรวจสอบติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้จ่ายเงินและผลการดำเนินงาน

3.2.4 การระดมทรัพยากร และการระดมทุนเพื่อการศึกษา

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้ให้มีการระดมทรัพยากรและการลงทุนด้านงบประมาณ การเงิน และทรัพย์สิน ทั้งจากรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัวยุวมชน องค์กรชุมชน เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่น และต่างประเทศ มาใช้จัดการศึกษาโดยให้รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริมและให้แรงจูงใจในการระดมทรัพยากรดังกล่าว โดยการสนับสนุน การอุดหนุน และใช้มาตรการลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีตามความเหมาะสมและความจำเป็น

3.2.4.1 ความหมายของการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อ

การศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 ข : 27) ให้ความหมายของการระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษาไว้ว่า คือการจัดการทรัพยากร การระดมทรัพยากร การจัดหารายได้ และผลประโยชน์ กองทุนกึ่งยืมเพื่อการศึกษา และกองทุนสวัสดิการเพื่อการศึกษา โดยให้สถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลมีอำนาจในการปกครองดูแล บำรุงรักษา ใช้และจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน รวมทั้งจัดหารายได้จากการบริการของสถานศึกษาที่ไม่ขัดแย้งกับนโยบาย และภารกิจหลัก

ของสถานศึกษา

3.2.4.2 วิธีการ และแนวทาง การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2546ช : 45 - 47) ได้กล่าวถึงวิธีการ และแนวทางการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ประกอบด้วย

1. ประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานภายในสถานศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาทราบรายการสินทรัพย์ของสถานศึกษาเพื่อใช้ทรัพยากรร่วมกัน
2. วางระบบการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพร่วมกับบุคคลและหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน
3. สนับสนุนให้บุคลากร และสถานศึกษาร่วมมือกันใช้ทรัพยากรในชุมชนให้เกิดประโยชน์ต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา
4. ศึกษาวิเคราะห์กิจกรรมภารกิจ งานโครงการ ตามกรอบประมาณการระยะปานกลาง (MTEF) และแผนปฏิบัติการประจำปีที่มีความจำเป็นใช้วงเงินเพิ่มเติมจากประมาณการรายได้นับประมาณไว้ เพื่อจัดลำดับความสำคัญของกิจกรรมให้เป็นไปตามความเร่งด่วนและช่วงเวลา
5. สํารวจข้อมูลนักเรียนที่มีความต้องการได้รับการสนับสนุนทุนการศึกษาตามเกณฑ์การรับทุนทุกประเภท ตั้งกรรมการพิจารณาคัดเลือกนักเรียนได้รับทุนการศึกษาโดยตรวจสอบข้อมูลเชิงลึกพร้อมกันให้มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศให้เป็นปัจจุบัน
6. ศึกษา วิเคราะห์แหล่งทรัพยากร บุคคล หน่วยงาน องค์กร และท้องถิ่นที่มีศักยภาพให้การสนับสนุนการจัดการศึกษา ตลอดจนติดต่อประสานความร่วมมืออย่างเป็นรูปธรรม
7. จัดทำแผนการระดมทรัพยากรทางการศึกษาและทุนการศึกษา โดยกำหนดวิธีการ แหล่งการสนับสนุน เป้าหมาย เวลาดำเนินงาน และผู้รับผิดชอบ
8. เสนอแผนการระดมทรัพยากรทางการศึกษาและทุนการศึกษาต่อคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อขอความเห็นชอบและดำเนินการในรูปคณะกรรมการ
9. เก็บรักษาเงิน และเบิกจ่ายไปใช้ตามแผนปฏิบัติการประจำปีที่ต้องใช้วงเงินเพิ่มเติมให้เป็นไปตามระเบียบของกองทุนการศึกษาและระเบียบว่าด้วยเงินนอกงบประมาณทั้งตามวัตถุประสงค์ และไม่กำหนดวัตถุประสงค์
10. วิเคราะห์ศักยภาพของสถานศึกษาที่ดำเนินการจัดหารายได้ และสินทรัพย์ในส่วนที่จะนำมาซึ่งรายได้และผลประโยชน์ของสถานศึกษาเพื่อจัดทำทะเบียนข้อมูล
11. จัดทำแนวปฏิบัติ หรือระเบียบของสถานศึกษาเพื่อจัดหารายได้ และบริหารรายได้ และผลประโยชน์ตามแต่ละสภาพของสถานศึกษาโดยไม่ขัดต่อกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง
12. จัดหารายได้และผลประโยชน์ และจัดทำทะเบียนคุม เก็บรักษาเงินและเบิกจ่ายให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง
13. สํารวจประเภทกองทุน และจัดทำข้อมูลยอดวงเงินและหลักเกณฑ์ของแต่ละกองทุน

14. สำรวจความต้องการของนักเรียนและคัดเลือกเสนอให้กู้ยืมตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด
15. ประสานการกู้ยืมกับหน่วยปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง
16. สร้างความตระหนักแก่ผู้กู้ยืม
17. ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงาน
18. จัดระบบสวัสดิการเพื่อการศึกษาของสถานศึกษาให้สอดคล้องและเป็นไปตามกฎหมายทั้งการจัดหาและการใช้สวัสดิการเพื่อการศึกษา
19. วางระเบียบการใช้เงินสวัสดิการ
20. ดำเนินการจัดสวัสดิการให้เป็นไปตามระเบียบ
21. กำกับ ติดตาม ตรวจสอบให้เป็นไปตามระเบียบ

3.2.4.3 ข้อมูลสารสนเทศของ การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

มีข้อมูลสารสนเทศตามที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 (2548 : 32) และกระทรวงศึกษาธิการ (2546ข : 45) กล่าวไว้ได้แก่

1. ข้อมูลผู้เรียนที่มีความต้องการรับทุนการศึกษา ได้แก่ จำนวนนักเรียนที่มีถิ่นที่อยู่ห่างไกล การคมนาคมไม่สะดวก จำนวนนักเรียนที่บิดา มารดาเสียชีวิต ไร้ที่พึ่ง ต้องหาเลี้ยงตนเอง จำนวนนักเรียนที่บิดา มารดาแยกกันอยู่ หย่าร้าง จำนวนเด็กที่ถูกทอดทิ้งให้อยู่กับผู้อื่น จำนวนนักเรียนที่บิดา มารดาเสียชีวิตฝ่ายเดียว และฝ่ายที่มีชีวิตอยู่ไม่สามารถเลี้ยงดูบุตรหรือส่งเสริมให้การศึกษาเล่าเรียนได้

2. แหล่งทรัพยากร ได้แก่ ข้อมูลทรัพยากรบุคคล หน่วยงาน องค์กรและท้องถิ่นที่มีศักยภาพให้การสนับสนุนการจัดการศึกษา ข้อมูลการรับบริจาคสิ่งของ อุปกรณ์และเงินสด

3. บุคคล หน่วยงาน องค์กรที่มีศักยภาพในการสนับสนุนการศึกษา ได้แก่ ข้อมูลหน่วยงาน องค์กร และท้องถิ่นที่มีศักยภาพในการสนับสนุนการจัดการศึกษา ข้อมูลการรับบริจาคจากประชาชน ข้อมูลงบประมาณที่ได้รับจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การใช้สารสนเทศของการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา คือ การนำข้อมูลผู้เรียนที่มีความต้องการรับทุนการศึกษา แหล่งทรัพยากร และบุคคล หน่วยงาน องค์กรที่มีศักยภาพในการสนับสนุนการศึกษา มาใช้เพื่อการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

3.2.5 การบริหารการเงิน

การบริหารการเงิน เป็นเครื่องมือที่จำเป็นสำหรับการประกันว่าความคล่องตัวทางการงบประมาณที่หน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ ได้รับนั้นจะไม่นำไปสู่การใช้จ่ายงบประมาณที่ไม่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงาน เพื่อเป็นการป้องกันปัญหาดังกล่าว หน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ จึงจำเป็นต้องมีมาตรฐานในการบริหารทางการเงินและควบคุมงบประมาณ (สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน. 2546 : 75) โดยในการตรวจสอบได้กำหนดประเด็นการตรวจสอบที่สำคัญคือแผนการใช้จ่ายเงิน ยอดเงินคงเหลือ และรายงานการเงิน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2546 : 65)

การบริหารการเงินคือการประกันว่างบประมาณที่หน่วยงานต่าง ๆ ได้รับจะนำไปสู่การใช้จ่ายงบประมาณที่มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการดำเนินงาน โดยมีวิธีการควบคุมงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ

3.2.5.1 ความหมายของการบริหารการเงิน

กระทรวงศึกษาธิการ (2546ข : 47) ให้ความหมายการบริหารการเงินว่า หมายถึงการเบิกจ่ายเงินจากคลัง การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน การจ่ายเงิน การนำส่งเงิน และการกักเงินไว้เบิกเหลือมปีให้เป็นไปตามขั้นตอนและวิธีการที่กระทรวงการคลังกำหนด

3.2.5.2 วิธีการและแนวทางการบริหารการเงิน

กระทรวงศึกษาธิการ (2546ข : 47) เสนอวิธีการและแนวทางการบริหารการเงิน ประกอบด้วย

1. การเบิกเงินจากคลัง
2. การรับเงิน
3. การเก็บรักษาเงิน
4. การจ่ายเงิน
5. การนำส่งเงิน
6. การโอนเงิน
7. การกักเงินไว้เบิกเหลือมปี

3.2.5.3 ข้อมูลสารสนเทศของการบริหารการเงิน มีข้อมูลและสารสนเทศที่เกี่ยวข้องตามที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 (2548 : 32 – 33) และสำนักงานโครงการนาร่องปฏิรูปการศึกษา โมดูล 2 (2544 : M2 – 18) กำหนดไว้ ได้แก่ จำนวนเงินที่รับและจ่าย ประสิทธิภาพของการใช้จ่าย การแยกประเภทบัญชีและรายงาน รายงานเงินคงเหลือประจำวัน ค่าใช้จ่ายในอนาคต ข้อมูลรายได้แผ่นดินที่นำส่งคลัง ข้อมูลเงินฝากธนาคาร ข้อมูลเงินสด จำนวนเงินบำรุงการศึกษา สรุปการใช้จ่ายเงินและข้อมูลเอกสารแทนตัวเงิน

การใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารการเงิน คือการนำข้อมูลจำนวนเงินที่รับและจ่าย รายงานเงินคงเหลือประจำวัน ข้อมูลค่าใช้จ่ายในอนาคต ข้อมูลรายได้แผ่นดินที่นำส่งคลัง ข้อมูลเงินฝากธนาคาร ข้อมูลเงินสด จำนวนเงินบำรุงการศึกษา สรุปการใช้จ่ายเงิน ข้อมูลเอกสาร แทนตัวเงินเพื่อนำไปใช้ในการเบิกเงิน รับเงิน เก็บรักษาเงิน และการนำเงินส่งเงิน

3.2.6 การบริหารบัญชี

ในปัจจุบันข้อมูลทางบัญชี เป็นข้อมูลที่มีความสำคัญสำหรับสถานศึกษาเป็นอย่างมาก ข้อมูลทางบัญชีที่ถูกต้อง ครบถ้วน ทันต่อเวลา และเชื่อถือได้ จะช่วยให้ผู้บริหารของสถานศึกษา ทราบฐานะทางการเงิน และผลการดำเนินงานที่ผ่านมาของสถานศึกษา และประเมินผลการ บริหารงานที่ผ่านมา รวมถึงนำไปสู่การวางแผนและปรับปรุงการบริหารงานของสถานศึกษา ในอนาคตด้วยโดยการตรวจสอบเน้นการจัดทำบัญชีเพื่อตรวจสอบการจัดทำถูกต้องตามหลักการบัญชีและ นำเชื่อถือ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2546 : 65)

3.2.6.1 ความหมายของการบริหารบัญชี

สำนักงานโครงการนำร่องปฏิรูปการศึกษา โมดูล 6 (2544 : M6 - 1) ได้ให้ความหมายของการบัญชีไว้ว่า หมายถึง การเก็บรวบรวม บันทึก จำแนก และสรุปข้อมูล ทางบัญชีที่ผ่านมาในรูปของตัวเงิน ซึ่งเรียกว่า งบการเงิน โดยงบการเงินนี้ต้องจัดทำขึ้น ตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไปซึ่งเป็นไปตามข้อสมมติขั้นมูลฐานทางการบัญชี

3.2.6.2 วิธีการ และแนวทางการบริหารบัญชี

กระทรวงศึกษาธิการ (2546ข : 47 - 48)กล่าวถึงวิธีการและแนวทางการ บริหารบัญชีประกอบด้วย

1. ตั้งยอดบัญชีระหว่างปีงบประมาณทั้งการตั้งยอดภายหลังการปิดบัญชีงบประมาณ ปีก่อน และการตั้งยอดก่อนปิดบัญชีปีงบประมาณปีก่อน
2. จัดทำกระดาษทำการโดยปรับปรุงบัญชีเงินงบประมาณ โอนปิดบัญชีเงิน นอกงบประมาณเข้าบัญชีทุน และบัญชีเงินรับฝากและเงินประกัน ตั้งยอดบัญชีสินทรัพย์ที่เป็น บัญชีวัสดุ หรือบัญชีสินค้างเหลือ และบัญชีสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน พร้อมทั้งจัดทำใบสำคัญ การลงบัญชีทั่วไปโดยใช้จำนวนเงินตามรายการปรับปรุง
3. บันทึกเปิดบัญชีคงค้าง (พึงรับพึงจ่าย : Accrual Basis) โดยบันทึกรายการด้าน เดบิต ในบัญชีแยกประเภท (สินทรัพย์ และค่าใช้จ่าย) และบันทึกรายการด้านเครดิตในบัญชี แยกประเภท (หนี้สิน ทุน รายได้)
4. บันทึกบัญชีประจำวัน ให้ครอบคลุมการรับเงินงบประมาณ การรับรายได้จากการ ขายสินค้าหรือการให้บริการ การรับเงินรายได้ การจ่ายเงินงบประมาณ การจ่ายเงิน งบประมาณให้ยืม การซื้อวัสดุหรือสินค้างเหลือ เงินทดรองจ่าย เงินมัดจำและค่าปรับ รายได้จากเงินกู้ ของรัฐสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน การรับเงินบริจาค การรับเงินรายได้

แผ่นดิน การถอนเงินรายได้แผ่นดิน การเบิกเงินงบประมาณแทนกัน การจ่ายเงิน
ให้หน่วยงานที่ปฏิบัติตามระบบควบคุมการเงิน การรับเงินความรับผิดชอบทางละเมิด

5. สรุปรายการบันทึกบัญชีทุกวัน ทำการสรุปรายการรับ หรือจ่ายเงินผ่านไป
บัญชีแยกประเภทเงินสด เงินฝากธนาคาร และเงินฝากคลัง สำหรับรายการอื่นและรายการ
ในสมุดรายวันทั่วไปให้ผ่านรายการเข้าบัญชีแยกประเภท ณ วันทำการสุดท้ายของเดือน

6. ปรับปรุงบัญชีเมื่อสิ้นงบประมาณ โดยปรับรายการบัญชีรายได้จากงบประมาณ
ค้างรับ ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย/รับที่ได้รับล่วงหน้า ค่าใช้จ่ายล่วงหน้า/รายได้ค้างรับ วัสดุหรือ
สินค้าที่ใช้ไประหว่างงวดบัญชี ค่าเสื่อมราคา/ค่าตัดจำหน่าย ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ

7. ปิดบัญชีรายได้และค่าใช้จ่ายเพื่อบันทึกบัญชีรายได้สูงกว่า(ต่ำกว่า) ค่าใช้จ่าย
ในงวดบัญชี และปิดรายการรายได้สูง(ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายงวดบัญชี เข้าบัญชีรายได้สูง(ต่ำ)กว่า
ค่าใช้จ่ายสะสม แล้วให้ออนบัญชีรายได้แผ่นดินนำส่งคลัง เข้าบัญชีรายได้แผ่นดิน หากมียอด
คงเหลือให้ออนเข้าบัญชีรายได้แผ่นดินรอนำส่งคลัง

8. ตรวจสอบความถูกต้องของตัวเงินสดและเงินฝากธนาคารตามรายงานคงเหลือ
ประจำวันและบัญชียอดฝากธนาคาร ตลอดจนตรวจสอบความถูกต้องของบัญชีแยกประเภท
ทั่วไป และการตรวจสอบความถูกต้องของบัญชีย่อยและทะเบียน

9. แก้ไขข้อผิดพลาดจากการบันทึกรายการผิดบัญชี จากการเขียนข้อความหรือตัวเลขผิด
ลงลายมือชื่อย่อกำกับพร้อมวันเดือนปีแล้วเขียนข้อความหรือตัวเลขที่ถูกต้อง

10. จัดทำรายงานประจำเดือนส่งหน่วยงานต้นสังกัดสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน
และกรมบัญชีกลางภายในวันที่ 15 ของเดือนถัดไป โดยจัดทำรายงานรายได้แผ่นดิน รายงาน
รายได้และค่าใช้จ่าย รายงานเงินประจำงวด

11. จัดทำรายงานประจำปี โดยจัดทำงบแสดงฐานะการเงิน จัดทำงบแสดงผลการดำเนินงาน
ทางการเงิน งบกระแสเงินสดจัดทำโดยวิธีตรง จัดทำหมายเหตุประกอบงบการเงิน และจัดส่ง
รายงานประจำปีให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานผ่านเขตพื้นที่การศึกษาและ
จัดส่งสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินและกรมบัญชีกลางตามกำหนดระยะเวลาที่กำหนด

12. จัดทำและจัดหาแบบพิมพ์ขึ้นใช้เองเว้นแต่เป็นแบบพิมพ์กลางที่เขตพื้นที่การศึกษา
หรือหน่วยงานต้นสังกัดหรือส่วนราชการที่เกี่ยวข้องจัดทำขึ้นเพื่อจำหน่ายแจก

3.2.6.3 ข้อมูลสารสนเทศของการบริหารบัญชี

มีข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องตามที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2
(2548 : 32) และกระทรวงศึกษาธิการ (2546ข : 47) เสนอไว้ได้แก่

1. บันทึกบัญชีประจำวัน
2. ข้อมูลการรับ-จ่ายเงินงบประมาณ
3. การเบิกจ่ายเงินนอกงบประมาณ

4. สรุปรายรับจ่ายผ่านบัญชีแยกประเภทเงินสด เงินฝากธนาคาร เงินฝากคลัง รายงาน
เงินคงเหลือ

5. สรุปข้อมูลค่าเสื่อมราคาของทรัพย์สิน งบพิสูจน์ยอดฝากธนาคาร

6. ข้อมูลการรับเงินรายได้แผ่นดิน ข้อมูลการรับบริจาค

การใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารบัญชี คือการนำข้อมูลบันทึกบัญชีประจำวัน ข้อมูลการรับ
จ่ายเงินงบประมาณ ข้อมูลการเบิกจ่ายเงินนอกงบประมาณ ข้อมูลการรับ – จ่ายผ่านบัญชี
แยกประเภทเงินสด ข้อมูลเงินฝากคลัง และข้อมูลรายงานเงินคงเหลือ เพื่อนำไปจัดทำ
รายงานทางการเงิน งบการเงิน และการจัดทำบัญชี

3.2.7 การบริหารพัสดุและสินทรัพย์

ปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งในการดำเนินงานขององค์กรต่าง ๆ ให้บรรลุวัตถุประสงค์และ
เป้าหมายที่กำหนดไว้ นอกเหนือจากทรัพยากรบุคคลผู้ปฏิบัติงานแล้ว จะต้องมียุทธศาสตร์ (หมายถึง
วัสดุ ครุภัณฑ์) ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง ซึ่งปัจจัยดังกล่าวจำเป็นต้องจัดซื้อ จัดหาด้วยเงิน
งบประมาณ และถือเป็นต้นทุนอย่างหนึ่ง ดังนั้น จึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องมีการบริหาร
จัดการสินทรัพย์ต่าง ๆ ให้มีการใช้งานอย่างคุ้มค่า อันเป็นการป้องกันมิให้เกิดการสูญเสียบประมาณ
ไปโดยเปล่าประโยชน์เนื่องมาจากการบำรุงรักษาไม่ดี การสูญหาย การจัดหาทดแทนในปริมาณ
ที่เกินความจำเป็น (สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน. 2546 : 88)

3.2.7.1 ความหมายของการบริหารสินทรัพย์

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 48) กล่าวถึงการบริหารสินทรัพย์ไว้ว่า หมายถึงการ
จัดทำระบบฐานข้อมูลทรัพย์สินของสถานศึกษา การจัดหาพัสดุ การกำหนดรูปแบบรายงานหรือ
คุณลักษณะเฉพาะและจัดซื้อจัดจ้างการควบคุมดูแลบำรุงรักษาและจำหน่ายพัสดุ

3.2.7.2 วิธีการ และแนวทางการบริหารพัสดุและสินทรัพย์

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 49 - 50) กล่าวว่าวิธีการ และแนวทางการ
บริหารพัสดุและสินทรัพย์ประกอบด้วย

1. ตั้งคณะกรรมการหรือบุคลากรขึ้นสำรวจวัสดุ ครุภัณฑ์ ที่ดิน อาคาร และสิ่งก่อสร้าง
ทั้งหมดเพื่อทราบสภาพการใช้งาน

2. จำหน่าย บริจาค หรือขายทอดตลาดให้เป็นไปตามระเบียบในกรณีที่เหมาะสม
หรือไม่ได้ใช้ประโยชน์

3. จัดทำทะเบียนคุมทรัพย์สินที่เป็นวัสดุ ครุภัณฑ์ให้เป็นปัจจุบัน ทั้งที่ซื้อหรือจัดหา
จากเงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณ ตลอดจนที่ได้จากการบริจาคที่ยังไม่ได้บันทึกคุมไว้
โดยบันทึกทะเบียนคุมราคา วันเวลาที่ได้รับสินทรัพย์

4. จัดทะเบียนเป็นที่ราชพัสดุสำหรับที่ดิน อาคาร และสิ่งก่อสร้างในกรณีที่ยังไม่ดำเนินการ และที่ยังไม่สมบูรณ์ให้ประสานกับกรมธนารักษ์ หรือสำนักงานธนารักษ์จังหวัด เพื่อดำเนินการให้เป็นปัจจุบัน และให้จัดทำทะเบียนคุมในส่วนของโรงเรียนให้เป็นปัจจุบัน

5. จัดทำระบบฐานข้อมูลทรัพย์สินของสถานศึกษา ซึ่งอาจใช้โปรแกรมระบบทะเบียนคุมสินทรัพย์ก็ได้ ถ้าสถานศึกษามีความพร้อม

6. จัดทำระเบียบการใช้ทรัพย์สินที่เกิดจากการจัดหาของสถานศึกษา โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

7. วิเคราะห์แผนงาน งานโครงการ ที่จัดทำรอบรายจ่ายล่วงหน้าระยะปานกลาง เพื่อตรวจดูกิจกรรมที่ต้องใช้พัสดุที่ยังไม่มีตามทะเบียนคุมทรัพย์สิน และเป็นไปตามเกณฑ์ความขาดที่กำหนดตามมาตรฐานกลาง

8. จัดทำแผนระยะปานกลางและจัดหาวัสดุทั้งในส่วนที่สถานศึกษาจัดหาเองและที่ร่วมมือกับสถานศึกษาหรือหน่วยงานอื่นจัดหา

9. จัดทำเอกสารแบบรูปรายการหรือคุณลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์ สิ่งก่อสร้างในกรณีที่เป็นแบบมาตรฐาน

10. ตั้งคณะกรรมการขึ้นกำหนดคุณลักษณะเฉพาะหรือแบบรูปรายการในกรณีที่ไม่เป็นแบบมาตรฐานโดยดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบ

11. จัดซื้อจัดจ้าง โดยตรวจสอบงบประมาณ รายละเอียด เกณฑ์ คุณลักษณะเฉพาะ ประกาศ จำหน่ายแบบรูปรายการหรือคุณลักษณะเฉพาะ พิจารณาซองโดยคณะกรรมการจัดทำสัญญาและเมื่อตรวจรับงานให้มอบเรื่องแก่เจ้าหน้าที่การเงินวางฎีกาเบิกเงินเพื่อจ่ายแก่ผู้ขาย/ผู้จ้าง

12. จัดทำทะเบียนคุมทรัพย์สินให้เป็นปัจจุบัน

13. กำหนดระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้ทรัพย์สิน

14. กำหนดให้มีผู้รับผิดชอบในการจัดเก็บควบคุม และเบิกจ่ายให้เป็นไปตามระบบ และแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบพัสดุประจำปีอย่างสม่ำเสมอทุกปี

15. ตรวจสอบสภาพและบำรุงรักษาและซ่อมแซมทั้งก่อนและหลังการใช้งาน สำหรับทรัพย์สินที่มีสภาพไม่สามารถใช้งานได้ให้ตั้งคณะกรรมการขึ้นพิจารณาและทำจำหน่าย หรือขอซื้อถอนกรณีเป็นสิ่งปลูกสร้าง

3.2.7.3 ข้อมูลสารสนเทศของการบริหารพัสดุและสินทรัพย์

มีข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้อง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระบุรี เขต 2. 2548 : 33) ดังนี้

1. ข้อมูลครุภัณฑ์ ที่ดิน สิ่งก่อสร้าง ได้แก่ ข้อมูลการซ่อมบำรุงรักษาครุภัณฑ์ มูลค่าการซื้อครุภัณฑ์ต่อปี ค่าเฉลี่ยอายุครุภัณฑ์ ค่าเฉลี่ยอายุครุภัณฑ์ต่อหน่วย จำนวนครุภัณฑ์ที่ซื้อด้วยเงินงบประมาณ จำนวนครุภัณฑ์ที่ซื้อด้วยเงินนอกงบประมาณ

2. ข้อมูลที่ราชพัสดุ
3. ข้อมูลทรัพย์สินของสถานศึกษา
4. ข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้าง
5. ข้อมูลคุณลักษณะของพัสดุ ครุภัณฑ์
6. ข้อมูลแผนการใช้จ่ายเงินล่วงหน้าระยะปานกลาง
7. ข้อมูลการจัดหาพัสดุ
8. ข้อมูลพัสดุที่ได้มาโดยงบประมาณ และบริจาค
9. ข้อมูลการบำรุงรักษา ซ่อมแซมและจำหน่าย
10. ข้อมูลการรื้อถอนสิ่งก่อสร้าง
11. ข้อมูลทรัพย์สินที่ไม่สามารถใช้งานได้

การใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ คือ การนำข้อมูลครุภัณฑ์ ที่ดิน สิ่งก่อสร้าง ข้อมูลที่ราชพัสดุ ข้อมูลทรัพย์สินของสถานศึกษา ข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้าง ข้อมูลคุณลักษณะของพัสดุ ครุภัณฑ์ ข้อมูลแผนการใช้จ่ายเงินล่วงหน้า ระยะปานกลาง ข้อมูลการจัดหาพัสดุ ข้อมูลพัสดุที่ได้มาโดยงบประมาณ และบริจาค ข้อมูลการบำรุงรักษาซ่อมแซมและจำหน่าย ข้อมูลการรื้อถอน สิ่งก่อสร้าง และข้อมูลทรัพย์สินที่ไม่สามารถใช้ได้ เพื่อนำไปใช้ในการจัดทำระบบฐานข้อมูลสินทรัพย์ของสถานศึกษา

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

มัญญ เพชรมีแก้ว (2540 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ศึกษาการดำเนินงานสารสนเทศในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9 ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับการดำเนินงานสารสนเทศในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9 โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามี การดำเนินงานสารสนเทศอยู่ในระดับดี เช่นเดียวกัน โดยมีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านเนื้อหา และคุณภาพ ด้านการนำเสนอผลงานสารสนเทศ ด้านการพัฒนางานสารสนเทศ ด้านการนำไปใช้ การบริหารจัดการ และการวางแผน ด้านการจัดระบบสารสนเทศ และเมื่อพิจารณาระดับการดำเนินงานสารสนเทศตามตัวแปรขนาดโรงเรียนพบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก มีระดับการดำเนินงานสารสนเทศ ในโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับพอใช้ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับพอใช้ทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการนำเสนอผลงานสารสนเทศ ด้านจัดระบบงานสารสนเทศ ด้านพัฒนางานสารสนเทศ และด้านการนำไปใช้การบริหารจัดการ และการวางแผนโรงเรียนขนาดกลางมีระดับการดำเนินงาน สารสนเทศในโรงเรียนอยู่ในระดับดี เช่นเดียวกัน โดยมีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ ด้านการนำเสนอผลงานสารสนเทศ ด้านการ

จัดระบบงานสารสนเทศ ด้านพัฒนางานสารสนเทศ และด้านการนำไปใช้ การบริหารจัดการและการวางแผน โรงเรียน ขนาดใหญ่ มีระดับการดำเนินงานสารสนเทศในโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีการดำเนินงานสารสนเทศอยู่ในระดับดีเช่นเดียวกัน โดยมีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ ด้านการนำเสนอผลงานด้านพัฒนางานสารสนเทศ และด้านการจัดระบบงานสารสนเทศ ผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานสารสนเทศในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีขนาดต่างกัน พบว่า มีระดับการดำเนินงานทั้งโดยภาพรวมและเป็นรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 โดยโรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดกลางมีระดับการดำเนินงานสารสนเทศในระดับดีกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดกลางมีระดับการดำเนินงานแตกต่างกันอย่างไม่มี นัยสำคัญทางสถิติ

มณฑิธร นาคทองอินทร์ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ระบบสารสนเทศในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาการจัดการใช้ระบบสารสนเทศของโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ประชากรเป็นผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 458 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ผลการวิจัยปรากฏว่า 1) การจัดระบบสารสนเทศอย่างมีระบบและเป็นปัจจุบัน ส่วนใหญ่จัดเก็บโดยใช้มือและรายงานผล โดยเอกสารบรรยายข้อมูลสารสนเทศที่มีมาก คือข้อมูลในด้านนักเรียนมากที่สุด ระบบสารสนเทศส่วนใหญ่ประเมินปีละ 1 ครั้ง 2) การใช้สารสนเทศเกี่ยวกับจำนวนนักเรียน จำนวนครู วัสดุ ครุภัณฑ์ อาคารสถานที่ งบประมาณ การนิเทศ การแนะแนว ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การวางแผนการกำหนดนโยบาย การตัดสินใจ และการสั่งการ 3) มีปัญหาการจัดการสารสนเทศ คือบุคลากรไม่มีความรู้ บุคลากรไม่มีเวลาเพียงพอ ขาดวัสดุอุปกรณ์

สนทยา กำลังหาญ (2542 : 41) ได้วิจัยเรื่องการดำเนินงานสารสนเทศในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครพนม พบว่า หัวหน้าฝ่ายและปฏิบัติงานเกี่ยวกับสารสนเทศในโรงเรียนขนาดต่างกันมีการดำเนินงานสารสนเทศโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ชูศรี พรหมจันทร์ (2543 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องความต้องการใช้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารของผู้บริหารในสหวิทยาเขตศรีนครินทร์ พบว่า ผู้บริหารการศึกษาในสหวิทยาเขตศรีนครินทร์ มีความต้องการใช้ข้อมูลสารสนเทศด้านนักเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ และด้านอาคารสถานที่ อยู่ในระดับมาก และความต้องการมีความแตกต่างกันตามระดับอายุ ประสบการณ์การปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา ตำแหน่งการบริหารงาน และโรงเรียนที่สังกัด

ประสงค์ สว่างแวว (2543 : 76) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาคุณภาพระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ เขตการศึกษา 9 มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาบทบาทการดำเนินงานระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของศึกษาธิการอำเภอใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้าน การศึกษาความเป็นไปได้ ด้านการพัฒนา ระบบ และด้านการประเมินผลระบบ และเพื่อศึกษาคุณภาพของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอใน 5 ด้าน ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูล การตรวจสอบข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การเก็บรักษาข้อมูลและการ นำเสนอข้อมูล ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมศึกษาธิการอำเภอมีความคิดเห็นว่ระดับคุณภาพ ของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร 5 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล และด้านการตรวจสอบข้อมูล อยู่ในระดับดี

สุทัศน์ กายาน (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารในโรงเรียนประถมศึกษ่า สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการจัดระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 5 ขั้นตอน ได้แก่ด้านการจัดเก็บ ข้อมูล ด้านการตรวจสอบและรวบรวมข้อมูล ด้านการประมวลผลและการวิเคราะห์ข้อมูล ด้านจัดเก็บ สารสนเทศ และด้านการนำไปใช้ตัดสินใจ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการค้นคว้า ได้แก่ ผู้บริหาร โรงเรียน 189 คน และเจ้าหน้าที่สารสนเทศในโรงเรียน 187 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 376 คน ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพการจัดสารสนเทศเพื่อการบริหารในโรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่ มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบ วางแผน และความต้องการการจัดเก็บข้อมูลเพื่อใช้ในการกิจ 6 งาน พร้อมทั้งนำไปใช้ในการบริหาร การประเมินผลการปฏิบัติงานจำแนกเป็นหมวดหมู่แต่ยังไม่มี การนำข้อมูลไปใช้แก้ไขปัญหาอุปสรรคและความก้าวหน้าของการปฏิบัติในโรงเรียนไม่มี การจัดระบบประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลเสนอผู้บริหารโรงเรียน ยังขาดแคลนอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ในการจัดเก็บสารสนเทศ 2) ปัญหาในการจัดระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร ในโรงเรียนประถมศึกษามีปัญหาในการนำไปใช้ตัดสินใจบริหารงานในโรงเรียนตามภารกิจหลัก ทั้ง 6 ภารกิจ 3) ความต้องการจัดระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานมีความต้องการมากเกี่ยวกับการ ให้มีเจ้าหน้าที่ที่มีความรับผิดชอบโดยตรง

สุพรรณิ เมนะเนตร (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา เรื่องการจัดระบบสารสนเทศในการบริหาร โรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อ 1) ศึกษาการจัดระบบสารสนเทศ ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร 2) การใช้ระบบสารสนเทศในการบริหารโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร 3) ปัญหาในการจัดการและการใช้ระบบสารสนเทศในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร ประชากรเป็นผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 430 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ผลการวิจัย พบว่า 1) การจัดระบบสารสนเทศส่วนใหญ่มีบุคลากรรับผิดชอบ โดยเฉพาะการจัดรวมข้อมูล จัดระบบสารสนเทศอย่างมีระบบ และเป็นปัจจุบันส่วนใหญ่ จัดเก็บโดยใช้แฟ้มเอกสาร มีการเปลี่ยนแปลงทันทีเมื่อเป็นเรื่องสำคัญ

มากที่สุด มีการประเมินผลด้วยมือและรายงานผลโดยใช้เอกสารบรรยาย ข้อมูลสารสนเทศมีมากที่สุด คือ ข้อมูลด้านนักเรียน ระบบสารสนเทศส่วนใหญ่ประเมินปีละครั้ง 2) มีการใช้สารสนเทศเกี่ยวกับจำนวนนักเรียน จำนวนครู อาจารย์ วัสดุครุภัณฑ์ อาคารสถานที่ งบประมาณ การนิเทศ การแนะแนว ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การวางแผน กำหนดนโยบาย การตัดสินใจ และการสั่งการ 3) ปัญหาการจัดและการใช้ระบบสารสนเทศ คือ ขาดบุคลากรที่มีความรู้ บุคลากรไม่มีเวลาเพียงพอ ขาดวัสดุอุปกรณ์

สายพิน คัลอยตาม (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา เรื่อง การจัดระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัดปราจีนบุรี มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพการจัดระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดปราจีนบุรี และเพื่อศึกษาปัญหาการจัดระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดปราจีนบุรี ประชากร ได้แก่ หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ผู้ช่วยหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ หัวหน้างานการเงินและพัสดุ หัวหน้างานบริหารทั่วไป หัวหน้างานการเจ้าหน้าที่ และเจ้าหน้าที่ทุกคนของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัดปราจีนบุรี จำนวน 95 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่าสภาพการจัดระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอที่ปฏิบัติมากที่สุดตามกระบวนการ ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล และมอบให้แก่ผลงานเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสำรวจทุกครั้งที่ต้องการใช้ข้อมูลและสารสนเทศ ขั้นตอนตรวจสอบข้อมูล มีการตรวจสอบข้อมูลทุกครั้งที่เก็บรวบรวมข้อมูล หากมีข้อมูลบกพร่องจะส่งกลับไปแหล่งข้อมูล ทบทวนและแก้ไข เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นปัจจุบันและเชื่อถือได้ ขั้นตอนประมวลผลข้อมูล มีการมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ทำการประมวลผลโดยเฉพาะ โดยใช้เครื่องคำนวณเลขมากกว่าโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ขั้นตอนจัดหน่วยหรือคลังข้อมูล มีการมอบหมายให้แก่ผลงานรับผิดชอบข้อมูล และสารสนเทศในงานของตน โดยใช้ระบบแฟ้มเอกสารจัดเก็บ ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลมีการมอบหมายให้ผู้รับผิดชอบการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นผู้วิเคราะห์ และขั้นตอนนำข้อมูลไปใช้ มีการนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนและการตัดสินใจ สำหรับปัญหาการจัดระบบสารสนเทศ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกขั้นตอน ปัญหาที่พบมาก ได้แก่ ข้อมูลและสารสนเทศขาดความชัดเจน บุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจและความสามารถในการประมวลผล การวิเคราะห์ข้อมูล และการจัดหน่วยหรือคลังข้อมูล และขาดแนวปฏิบัติในการจัดทำข้อมูลให้เป็นสารสนเทศที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

ประกิต สิริสุวรรณ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพการใช้สารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดนครปฐม มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการใช้สารสนเทศในการบริหารงานตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาใน 3 ด้าน คือด้านผลผลิต ด้านกระบวนการ และด้านปัจจัย 2) เปรียบเทียบสภาพการใช้สารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยม 3) ศึกษาปัญหาการใช้เทคโนโลยีในการ

จัดทำสารสนเทศตามมาตรฐานการประกันคุณภาพทั้ง 3 ด้าน ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหาร สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครปฐม จำนวน 146 คน จาก 29 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าสถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยประชากร 2 กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน (t -test) และการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยมากกว่า 2 กลุ่ม (F-test) และการสังเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า สภาพการใช้สารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดนครปฐม ในภาพรวมทั้ง 3 ด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก เปรียบเทียบสภาพการใช้สารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนตามมาตรฐาน การประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครปฐม จำแนกตามขนาดของโรงเรียนพบว่าการใช้สารสนเทศในการบริหารงานแตกต่างกัน คือโรงเรียนขนาดใหญ่จะมีการใช้สารสนเทศในการบริหารงานมากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กตามลำดับ ปัญหาการใช้เทคโนโลยีในการจัดทำสารสนเทศ งบประมาณไม่เพียงพอ ขาดความรู้ ความเข้าใจ ขาดบุคลากรด้านคอมพิวเตอร์

สอวงค์ จงสวัสดิ์พัฒนา (2546 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการใช้ข้อมูลสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษากรุงเทพมหานคร พบว่าโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันมีการใช้ข้อมูลสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .01 และเพื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีการใช้สารสนเทศในการบริหารงานวิชาการ งานจัดการเรียนการสอน งานวัดและประเมินผล และงานการให้ความร่วมมือต่าง ๆ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .01 เมื่อพิจารณารายข้อตามงานวิชาการ งานจัดการเรียนการสอนงานพัฒนา และส่งเสริมการเรียนการสอน งานวัดผลประเมินผล และงานการให้ความร่วมมือต่าง ๆ อยู่ในระดับมากที่สุด

งานวิจัยต่างประเทศ

โควัน (Cowan. 1993 : 747) ได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง ประสิทธิภาพของผู้ใช้ระบบสารสนเทศภายในโรงเรียนมลรัฐอูชิงตัน พบว่า ประสิทธิภาพการใช้และการนำเอาระบบไปใช้ขึ้นอยู่กับความรู้ ประสบการณ์ การฝึกอบรมการใช้ระบบของบุคคล และขนาดของโรงเรียน

วิสส์เชอร์ (Visscher. 1993 : 361) ได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องการออกแบบและการประเมินผล การบริหารระบบข้อมูล สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในเนเธอร์แลนด์ ได้กล่าวถึงการออกแบบระบบคอมพิวเตอร์เพื่อให้เอื้อประโยชน์ต่อการบริหารจัดการในโรงเรียน ผลการศึกษาพบว่าการนำเอาระบบคอมพิวเตอร์มาใช้ให้เกิดผลดีต่อโรงเรียนหลายประการ เช่น ทำให้เห็นปริมาณ การขาดเรียน หนีเรียนของนักเรียน ทางโรงเรียนใช้เวลาในการสำรวจผู้ขาดเรียนไม่มาก ทำให้การแก้ปัญหาการหนีเรียนเป็นไปอย่างรวดเร็ว และจำนวนนักเรียนที่หนีเรียนลดลงไปมาก

แอนเดอร์สัน (Anderson. 1994 : 8 - 11) วิจัยเพื่อสำรวจความต้องการด้านข้อมูล ข่าวสารของผู้บริหารด้านการศึกษา โดยเฉพาะผู้บริหารในวิทยาลัยชุมชน เมืองแมนิตوبا ประเทศแคนาดา โดยการสังเกตการณ์เพื่อศึกษาข้อมูลที่จำเป็นสำหรับการตัดสินใจภายใน

วิทยาลัย 2 แห่งและศึกษาว่านำข้อมูลมาได้อย่างไร เพื่อจะช่วยในการตัดสินใจของผู้บริหาร พบว่า ข้อมูลที่มีประสิทธิภาพในการตัดสินใจ คือข้อมูลที่มีความเฉพาะเจาะจง มีแบบแผน และมีสาระเป็นที่ต้องการสำหรับผู้บริหารและองค์การ

คิม (Kim.1996 : 446 - A) ได้ทำการศึกษาการจัดระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการทำให้เกิดประสิทธิภาพในประเทศสาธารณรัฐเกาหลี พบว่ารัฐบาลสาธารณรัฐเกาหลีได้เห็นความจำเป็นในการนำไมโครคอมพิวเตอร์มาใช้ในด้านการจัดระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการขององค์การ การดำเนินงานประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านคอมพิวเตอร์ และระบบข้อมูลสารสนเทศ ผู้ใช้บริการได้นำผลมาใช้ในการวิเคราะห์ จากการจัดระบบดังกล่าวได้รับผลที่แน่นอน

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องเห็นว่าปัญหาของสารสนเทศ ได้แก่

1. สถานภาพของหน่วยงานที่รับผิดชอบไม่เหมาะสมกับภารกิจ
2. ผู้บริหารไม่ค่อยให้ความสำคัญกับสารสนเทศที่จัดทำขึ้น
3. บุคลากรไม่เพียงพอและมีสมรรถภาพต่ำ ไม่สามารถพัฒนาได้ทันกับเทคโนโลยี

ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

4. ข้อมูลไม่สมบูรณ์ ถูกต้อง ทันสมัย และขาดข้อมูลเชิงคุณภาพ
5. งบประมาณสนับสนุนด้านการพัฒนาสารสนเทศยังไม่เพียงพอ

การศึกษาหลักการ แนวคิด จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้นสรุปได้ว่าการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษามีความจำเป็นอย่างยิ่งและจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จะเป็นการศึกษาเกี่ยวกับการจัดระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสถานศึกษา คุณภาพระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร การจัดระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร และการศึกษาสภาพการใช้สารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน การศึกษารูปแบบของสารสนเทศเพื่อการบริหาร ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 โดยผลจากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาที่จะได้นำแนวทางการแก้ไขปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหา และแนวทางแก้ไขปัญหา การใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสระบุรี เขต 1 ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่รับผิดชอบ งานการเงินของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 จำนวน 154 โรงเรียน เป็นสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 73 โรงเรียน ขนาดกลาง จำนวน 62 โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 19 โรงเรียน ๆ ละ 2 คน รวมทั้งสิ้น 308 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่รับผิดชอบ งานการเงิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 จำนวน 87 โรงเรียน โรงเรียนละ 2 คน รวมทั้งสิ้น 174 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยมี ขนาดของสถานศึกษาเป็นชั้น สถานศึกษาเป็นหน่วยการสุ่ม มีลำดับขั้นการเลือกดังนี้

1. กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง จากตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 174 คน
2. จำแนกสถานศึกษาตามขนาด
3. กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น โดยมีขนาดของสถานศึกษาเป็นชั้น

สถานศึกษาเป็นหน่วยการสุ่ม ตามสัดส่วนของสถานศึกษาแต่ละขนาด ได้แก่ สถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 41 โรงเรียน สถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 35 โรงเรียน สถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 11 โรงเรียน รวมทั้งสิ้นจำนวน 87 โรงเรียน

4. กำหนดให้ผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่รับผิดชอบงานการเงินในสถานศึกษาที่สุ่มได้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย รวมทั้งสิ้นจำนวน 174 คน

5. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการจัดกลุ่มสนทนา ได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่รับผิดชอบงานการเงิน โดยการสุ่มอย่างเจาะจง ตามสัดส่วนสถานศึกษาแต่ละขนาดคือ ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดละ 2 คน และครูที่รับผิดชอบงานการเงิน ขนาดละ 2 คน ได้แก่ สถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 4 คน สถานศึกษาขนาดกลางจำนวน 4 คน สถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 4 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 12 คน

ตาราง 1 ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ขนาด ของสถานศึกษา	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง	
	จำนวน สถานศึกษา	จำนวน ประชากร	จำนวน สถานศึกษา	จำนวนผู้บริหาร/ ครู(คน)
ขนาดเล็ก	73	146	41	86
ขนาดกลาง	62	124	35	70
ขนาดใหญ่	19	38	11	18
รวม	154	308	87	174

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ประกอบด้วยแบบสอบถาม และประเด็นการจัดกลุ่มสนทนา (Focus group) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อสอบถามผู้บริหารสถานศึกษา เรื่องการศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาสารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. แบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อสอบถามผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่รับผิดชอบงานการเงินเกี่ยวกับปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ซึ่งแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ตำแหน่งงาน ขนาดของสถานศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้น้ำหนักคะแนน ตามแนวทางของ ลิเคิร์ต (Likert. 1970 : 107 - 110) ดังนี้

5	หมายถึง	ระดับมาก
4	หมายถึง	ระดับค่อนข้างมาก
3	หมายถึง	ระดับปานกลาง
2	หมายถึง	ระดับค่อนข้างน้อย
1	หมายถึง	ระดับน้อย

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา

2. ประเด็นการจัดกลุ่มสนทนา (Focus group) สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่รับผิดชอบงานการเงิน ที่เลือกแบบเจาะจงตามขนาดของสถานศึกษา ขนาดละ 2 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 12 คน เกี่ยวกับการหาแนวทางการแก้ไขปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา

3. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพของเครื่องมือ

3.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา ซึ่งแบ่งเป็น 3 ตอน คือ แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐาน ปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณ และคำถามปลายเปิด มีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

3.1.1 ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร คู่มือและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา แล้วสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาปริมาณศัพท์ โดยแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

3.1.2 ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถามขึ้นเองเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบและนำไปปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

3.1.3 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ใช้ดุลยพินิจของผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เป็นเกณฑ์ในการตัดสินโดยพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) พิจารณาข้อที่มีค่าเท่ากับ 0.5 หรือสูงกว่าจึงถือได้ว่าใช้ได้ ถ้าไม่ถึง 0.5

จะทำการแก้ไขปรับปรุงใหม่ พบว่าแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีค่า 0.60 - 1.00 วิเคราะห์แล้ว
ข้อคำถามอยู่ในเกณฑ์ 50 ข้อ และได้แก้ไขปรับปรุงตามที่ผู้เชี่ยวชาญแนะนำ

3.1.4 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารสถานศึกษา และครู
ที่รับผิดชอบงานการเงินในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง
จำนวน 30 คน แล้วนำผลที่ได้ไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้
สัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach. 1970 : 161) ได้ค่าความ
เชื่อมั่น 0.90

3.1.5 นำแบบสอบถามไปใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

3.2 ประเด็นการจัดกลุ่มสนทนา (Focus group) เป็นวิธีการที่นำผู้รู้เรื่องเดียวกัน
มาแสดงความคิดเห็นในประเด็นปัญหาที่ผู้ดำเนินการกำหนดสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและครู
ที่รับผิดชอบงานการเงิน ที่เลือกแบบเจาะจง ตามขนาดของสถานศึกษา ขนาดละ 2 คน รวม
จำนวนทั้งสิ้น 12 คน เกี่ยวกับการหาแนวทางการแก้ไขปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหาร
งบประมาณของสถานศึกษาตามผลการวิเคราะห์ข้อมูล คือ

3.2.1 ชั้นเตรียมก่อนดำเนินการจัดกลุ่มสนทนา

3.2.1.1 ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการ

3.2.1.2 เตรียมประเด็นคำถามที่สร้างขึ้นเพื่อจัดสนทนากลุ่มให้พร้อม

3.2.1.3 เตรียมผู้ช่วยในการบันทึกข้อมูลโดยการชี้แจงจุดประสงค์ของ

การจัดกลุ่มสนทนา

3.2.1.4 ติดต่อประสานงานและจัดสถานที่

3.2.1.5 เตรียมอุปกรณ์ในการบันทึกข้อมูล

3.2.2 ชั้นดำเนินการจัดกลุ่มสนทนา

3.2.2.1 ผู้วิจัยแจ้งจุดประสงค์ของการจัดกลุ่มสนทนา

3.2.2.2 ผู้วิจัยดำเนินการทำความรู้จักกับทุกคน

3.2.2.3 ผู้วิจัยดำเนินการตั้งประเด็นคำถามเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไข
ปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา

3.2.2.4 ผู้ช่วยผู้วิจัยสังเกตบรรยากาศในการสนทนา บันทึกผลการ
สนทนาในประเด็นที่กลุ่มมีความคิดเห็นร่วมกัน ทำการรวบรวมบันทึกจากผู้ช่วยผู้วิจัย และถอดความ
จากการบันทึกเสียง

3.2.2.5 ผู้วิจัยดำเนินการบันทึกผลการสนทนากลุ่มตามความเป็นจริง

3.2.3 ชั้นปิดการสนทนา

3.2.3.1 ผู้วิจัยกล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมกลุ่มสนทนา

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นลำดับ ดังนี้

4.1 ขอหนังสือนำส่งจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 เพื่อขอความร่วมมือในการทำหนังสือนำส่งขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล และการจัดกลุ่มสนทนา

4.2 นำแบบสอบถามจำนวน 174 ชุด พร้อมหนังสือนำส่งจากผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ดำเนินการจัดส่งแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง

4.3 เมื่อกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามเสร็จแล้วผู้วิจัยดำเนินการจัดเก็บแบบสอบถามคืนมาจัดกระทำข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 174 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด

4.4 กำหนดวัน เวลา สถานที่ เพื่อจัดกลุ่มสนทนา โดยกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้มาดำเนินการตามประเด็นการสนทนา และนำมาวิเคราะห์เนื้อหาแล้วนำเสนอแบบเขียนพรรณนาความต่อไป

5. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

5.1 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมดตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม และให้รหัสตัวแปร ตอนที่ 1 และ ตอนที่ 2

5.2 นำแบบสอบถามตอนที่ 2 มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด ดังนี้

ตอนที่ 2 ถ้าขีด / ในช่อง 5 ให้ระดับคะแนนเป็น 5

ถ้าขีด / ในช่อง 4 ให้ระดับคะแนนเป็น 4

ถ้าขีด / ในช่อง 3 ให้ระดับคะแนนเป็น 3

ถ้าขีด / ในช่อง 2 ให้ระดับคะแนนเป็น 2

ถ้าขีด / ในช่อง 1 ให้ระดับคะแนนเป็น 1

5.3 นำผลคะแนนที่ได้มาหาค่าสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ วิเคราะห์ข้อมูลเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

5.3.1 หาค่าความถี่ และค่าร้อยละของแบบสอบถามตอนที่ 1 ที่เกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

5.3.2 หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยรวมรายด้าน และรายข้อของแบบสอบถามตอนที่ 2 เกี่ยวกับปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาแปลความหมายของค่าเฉลี่ยโดยการแบ่งระดับของวิเชียร เกตุสิงห์ (2538 : 9) ที่กำหนดไว้ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00	หมายถึง มีระดับปัญหาการใช้สารสนเทศมาก
ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49	หมายถึง มีระดับปัญหาการใช้สารสนเทศค่อนข้างมาก
ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49	หมายถึง มีระดับปัญหาการใช้สารสนเทศปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49	หมายถึง มีระดับปัญหาการใช้สารสนเทศค่อนข้างน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49	หมายถึง มีระดับปัญหาการใช้สารสนเทศน้อย

5.3.3 การเปรียบเทียบปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณ
 จำแนกตามตำแหน่งงาน ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการ
 ทดสอบค่าที (t-test) จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว
 (One Way Analysis of Variance) และเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ตามวิธีการของ
 เชฟเฟ (Scheffe's post hoc Comparision)

5.3.4 วิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) จากประเด็นการจัดกลุ่มสนทนาเกี่ยวกับ
 แนวทางการแก้ไขปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ร้อยละ (Percentage)

1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

1.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติที่ใช้หาคุณภาพเครื่องมือ

2.1 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha -
 Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

2.2 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถามด้านความเที่ยงตรงของเนื้อหา
 โดยหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540 : 117)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย 2 กลุ่ม ตามสมมติฐานข้อ 1 ใช้การ
 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบค่าที (t-test)

3.2 ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยมากกว่า 2 กลุ่ม ตามสมมติฐานข้อ 2 โดย
 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) และเปรียบเทียบค่า
 คะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ตามวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's post hoc Comparision)

4. สถิติที่ใช้ในการจัดกลุ่มสนทนา คือ การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความเข้าใจในการแปลความหมายจากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงใช้สัญลักษณ์อักษรย่อต่อไปนี้

n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	คะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
F	แทน	สถิติที่ใช้ทดสอบใน F-distribution
t	แทน	สถิติที่ใช้ทดสอบใน t-distribution
df	แทน	ชั้นความเป็นอิสระ
SS	แทน	ผลบวกกำลังสอง
MS	แทน	ค่าความแปรปรวน
*	แทน	ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 5 ขั้นตอน

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณ จำแนกตามตำแหน่งงาน ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 4 วิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) จากประเด็นการจัดกลุ่มสนทนาเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูล โดยหาค่าร้อยละ(Percentage) ได้วิเคราะห์ ดังตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของข้อมูลสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ตำแหน่งงาน		
1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา	87	50
1.2 ครูที่รับผิดชอบงานการเงิน	87	50
รวม	174	100
2. ขนาดสถานศึกษา		
1.1 ขนาดเล็ก	82	47.1
1.2 ขนาดกลาง	70	40.2
1.3 ขนาดใหญ่	22	12.7
รวม	174	100
3. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน		
3.1 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานตั้งแต่ 15 ปี ขึ้นไป	126	72.4
3.2 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานน้อยกว่า 15 ปี	48	27.6
รวม	174	100

จากตาราง 2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามรวม 174 คน เป็นผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่รับผิดชอบงานการเงินมีจำนวนเท่ากัน คือ จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 50

ขนาดสถานศึกษา รวม 174 คน ส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ในสถานศึกษาขนาดเล็กจำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 47.10 รองลงมาได้แก่ ขนาดกลาง จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 40.20

ในด้านประสบการณ์ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 72.40 รองลงมามีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานน้อยกว่า 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.60

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณ
ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1

ตาราง 3 ค่าคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นผู้บริหารสถานศึกษา
และครูที่รับผิดชอบงานการเงินที่มีต่อปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณ
โดยรวม

ปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณ	\bar{X}	S.D.	ระดับปัญหา
1. การจัดทำและเสนอของบประมาณ	2.32	0.91	ค่อนข้างน้อย
2. การจัดสรรงบประมาณ	2.32	0.86	ค่อนข้างน้อย
3. การตรวจสอบติดตาม ประเมินผลและ รายงานผล การใช้เงิน และผลการดำเนินงาน	1.92	0.82	ค่อนข้างน้อย
4. การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา	2.22	0.83	ค่อนข้างน้อย
5. การบริหารการเงิน	1.87	0.84	ค่อนข้างน้อย
6. การบริหารบัญชี	1.82	0.79	ค่อนข้างน้อย
7. การบริหารพัสดุ และสินทรัพย์	2.10	0.86	ค่อนข้างน้อย
รวม	2.08	0.72	ค่อนข้างน้อย

จากตาราง 3 พบว่าปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่รับผิดชอบงานการเงินโดยรวมอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ($\bar{X} = 2.08$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่รับผิดชอบงานการเงินอยู่ระดับค่อนข้างน้อยทุกด้านโดยเรียงจากมากไปหาน้อย คือ การจัดทำและเสนอของบประมาณและ การจัดสรรงบประมาณ ($\bar{X} = 2.32$) การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ($\bar{X} = 2.22$) การบริหารพัสดุ และสินทรัพย์ ($\bar{X} = 2.10$) การตรวจสอบติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการใช้เงิน และผลการดำเนินงาน ($\bar{X} = 1.92$) การบริหารการเงิน ($\bar{X} = 1.87$) การบริหารบัญชี ($\bar{X} = 1.82$)

เพื่อให้เห็นภาพของปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่รับผิดชอบงานการเงิน ให้ชัดเจนยิ่งขึ้นผู้วิจัยจึงนำผลรายด้านไปศึกษาเป็นรายข้อดังตาราง 4 - 10

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหาร
งบประมาณของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่รับผิดชอบงานการเงิน เป็นรายข้อด้านการ
จัดทำและเสนอของบประมาณ

ปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณ	\bar{X}	S.D.	ระดับปัญหา
ด้านการจัดทำและเสนอของบประมาณ			
1. จำนวนนักเรียนจำแนกตามระดับชั้นเพื่อใช้ในการจัดทำ รายละเอียดแผนและงบประมาณประจำปี	2.09	1.16	ค่อนข้างน้อย
2. จำนวนพื้นที่ของสถานศึกษานำมาใช้ในการทำ แผนพัฒนามาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน	2.42	1.17	ค่อนข้างน้อย
3. ข้อมูลจำนวนครู บุคลากรทางการศึกษาเพื่อใช้ในการ จัดทำกรอบงบประมาณรายจ่ายระยะปานกลาง	2.33	1.18	ค่อนข้างน้อย
4. จำนวนห้องเรียนในการจัดทำรายละเอียดแผนงบประมาณ ประจำปี	2.20	1.18	ค่อนข้างน้อย
5. อัตราการย้ายเข้า-ออก ของนักเรียนในการจัดทำ แผนชั้นเรียนรายปี	2.07	0.98	ค่อนข้างน้อย
6. ข้อมูลจุดด้อย/ข้อจำกัดของสถานศึกษาในการเสนอขอ งบประมาณ	2.57	1.09	ปานกลาง
7. ข้อมูลจุดเด่นของสถานศึกษาในการเสนอของบประมาณ ในการส่งเสริม และพัฒนาให้เป็นเลิศ	2.57	1.08	ปานกลาง
8. ข้อมูลความต้องการของชุมชนมาใช้ในการจัดทำ งบประมาณประจำปี	2.60	1.13	ปานกลาง
รวม	2.32	0.91	ค่อนข้างน้อย

จากตาราง 4 พบว่า ปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณของผู้บริหาร
สถานศึกษาและครูที่รับผิดชอบงานการเงินด้านการจัดทำและเสนอของบประมาณโดยรวมอยู่ใน
ระดับค่อนข้างน้อย ($\bar{X} = 2.32$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหาร
งบประมาณของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่รับผิดชอบงานการเงินอยู่ในระดับปานกลาง
ได้แก่ ข้อมูลความต้องการของชุมชนมาใช้ในการจัดทำงบประมาณประจำปี ($\bar{X} = 2.60$) ข้อมูล
จุดด้อย/ข้อจำกัดของสถานศึกษาในการเสนอของบประมาณ ข้อมูลจุดเด่นของสถานศึกษา
ในการเสนอของบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาให้เป็นเลิศอยู่ในระดับเท่ากันคือ ($\bar{X} = 2.57$)
ตามลำดับ และอัตราย้ายเข้า - ออก ของนักเรียนในการจัดทำแผนชั้นเรียนรายปี ($\bar{X} = 2.07$)
มีระดับปัญหาค่อนข้างน้อยเป็นอันดับสุดท้าย

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหาร
งบประมาณของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่รับผิดชอบงานการเงิน เป็นรายชื่อ ด้านการ
จัดสรรงบประมาณ

ปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณ	\bar{X}	S.D.	ระดับปัญหา
ด้านการจัดสรรงบประมาณ			
1. ข้อมูลแหล่งของเงินเพื่อใช้ในการจัดทำกรอบงบประมาณรายจ่าย ล่วงหน้าของแผนงาน	2.63	1.18	ปานกลาง
2. จำนวนนักเรียนจำแนกตามระดับชั้นในการตรวจสอบกรอบวงเงิน งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรจากเขตพื้นที่การศึกษา	2.19	1.08	ค่อนข้างน้อย
3. ร้อยละของผู้เรียนที่ได้รับการศึกษาต่อเพื่อจัดทำข้อตกลงบริการ ผลิตของสถานศึกษากับเขตพื้นที่การศึกษา	1.99	1.07	ค่อนข้างน้อย
4. ร้อยละของผู้เรียนที่จบการศึกษาตามหลักสูตรเพื่อจัดทำร่าง ข้อตกลงผลิตของหน่วยงานภายในสถานศึกษาและกำหนด ผู้รับผิดชอบ	1.99	0.97	ค่อนข้างน้อย
5. ข้อมูลการใช้งบประมาณย้อนหลังตามแผน เพื่อใช้ในการจัดทำ รายงานการใช้งบประมาณประจำปี	2.16	0.96	ค่อนข้างน้อย
6. จำนวนห้องเรียนและห้องปฏิบัติการในการขออนุมัติงบประมาณ ซ่อมแซมบำรุงรักษา	2.67	1.27	ปานกลาง
7. ค่าใช้จ่ายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อปรับปรุงกรอบ งบประมาณรายจ่ายระยะปานกลางให้สอดคล้องกับกรอบวงเงิน ที่ได้รับ	2.61	1.15	ปานกลาง
รวม	2.32	0.86	ค่อนข้างน้อย

จากตาราง 5 พบว่า การใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณของผู้บริหารสถานศึกษา
และครูที่รับผิดชอบงานการเงิน ด้านการจัดสรรงบประมาณ โดยรวมอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย
($\bar{X} = 2.32$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีปัญหาการใช้สารสนเทศอยู่ในระดับปานกลางได้แก่
จำนวนห้องเรียน และห้องปฏิบัติการในการขออนุมัติงบประมาณซ่อมแซมบำรุงรักษา ($\bar{X} = 2.67$)
ข้อมูลแหล่งของเงินเพื่อใช้ในการจัดทำกรอบงบประมาณรายจ่ายล่วงหน้าของแผนงาน ($\bar{X} = 2.63$)
ค่าใช้จ่ายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อปรับปรุงกรอบงบประมาณซ่อมแซมบำรุงรักษา
($\bar{X} = 2.61$) ส่วนข้ออื่น ๆ มีปัญหาอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหาร
งบประมาณของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่รับผิดชอบงานการเงิน เป็นรายข้อด้านการ
ตรวจสอบ ติดตามประเมินผลและรายงานผลการใช้ และผลการดำเนินงาน

ปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณ	\bar{X}	S.D	ระดับปัญหา
ด้านการตรวจสอบ ติดตามประเมินผลและรายงานผล การใช้ และผลการดำเนินงาน			
1. ข้อมูลการรับ-จ่ายเงินเพื่อใช้ในการจัดทำรายงานประเมิน ต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	2.10	1.03	ค่อนข้างน้อย
2. รายงานเงินคงเหลือประจำวันใช้เพื่อการส่งมอบเงินสด และเอกสารแทนตัวเงินให้คณะกรรมการเก็บรักษาเงิน ตรวจสอบความถูกต้อง	1.83	1.03	ค่อนข้างน้อย
3. ข้อมูลการใช้จ่ายเงินตามแผนและโครงการ เพื่อช่วย ในการติดตาม ตรวจสอบการใช้เงินตามแผน/โครงการ ของหน่วยงานในแต่ละปี	1.94	0.98	ค่อนข้างน้อย
4. บัญชีควบคุมการใช้เงินนอกงบประมาณ เพื่อใช้ ในการควบคุมการรับ-จ่ายเงินให้เป็นไปตามระเบียบ	1.72	0.97	ค่อนข้างน้อย
5. ข้อมูลการสำมะโนประชากรวัยเรียนเพื่อใช้ในการรายงาน แผนการรับนักเรียนประจำปี	2.20	1.10	ค่อนข้างน้อย
6. ข้อมูลอัตราค่าการออกกลางคัน ใช้ในการติดตามประเมินผล การจัดบริการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	1.80	0.87	ค่อนข้างน้อย
7. รายงานการใช้จ่ายงบประมาณเพื่อการประเมินผล การใช้เงิน และผลการดำเนินงาน	1.88	0.95	ค่อนข้างน้อย
รวม	1.92	0.82	ค่อนข้างน้อย

จากตาราง 6 พบว่าปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณของผู้บริหาร
สถานศึกษาและครูที่รับผิดชอบงานการเงินด้านการตรวจสอบ ติดตามประเมินผลและรายงาน
ผลการใช้ และผลการดำเนินงาน โดยรวมอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ($\bar{X} = 1.92$) เมื่อพิจารณารายข้อ
พบว่ามีปัญหาการใช้สารสนเทศอยู่ในระดับค่อนข้างน้อยทุกข้อ

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหาร
 งบประมาณของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่รับผิดชอบงานการเงิน เป็นรายข้อด้านการ
 ระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

ปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณ	\bar{X}	S.D.	ระดับปัญหา
ด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา			
1. ข้อมูลนักเรียนที่มีความต้องการรับทุนเพื่อใช้ในการ กำหนดเกณฑ์ในการขอรับทุนทุกประเภท	2.26	1.03	ค่อนข้างน้อย
2. ข้อมูลเกี่ยวกับองค์กรในท้องถิ่นเพื่อจัดทำแผน การระดมทรัพยากรทางการศึกษา	2.53	1.01	ปานกลาง
3. ข้อมูลการรับบริจาคสิ่งของ อุปกรณ์ และเงินสด มาจัดทำแผนการระดมทรัพยากรทางการศึกษาเพิ่มเติม	2.10	0.94	ค่อนข้างน้อย
4. จำนวนนักเรียนที่มีถิ่นที่อยู่ห่างไกล การคมนาคมไม่สะดวก เพื่อใช้ในการให้ทุนการศึกษา	2.06	1.02	ค่อนข้างน้อย
5. ข้อมูลนักเรียนที่ขาดแคลนเพื่อใช้ในการประชาสัมพันธ์ การหาระดมทรัพยากรทางการศึกษา และทุนการศึกษา	2.24	1.04	ค่อนข้างน้อย
6. ข้อมูลการรับบริจาคจากประชาชนมาใช้ในการวางระบบ การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ	2.11	0.94	ค่อนข้างน้อย
7. จำนวนเงินรวมที่ได้รับจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อวางแผนการเบิกจ่ายไปใช้ตามระเบียบว่าด้วยเงิน นอกงบประมาณ	2.22	1.11	ค่อนข้างน้อย
รวม	2.22	0.83	ค่อนข้างน้อย

จากตาราง 7 พบว่า ปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณของผู้บริหาร
 สถานศึกษาและครูที่รับผิดชอบงานการเงินด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา
 ทั้งโดยรวม ($\bar{X} = 2.22$) และรายข้ออยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ยกเว้นข้อ 2 คือข้อมูลเกี่ยวกับองค์กร
 ในท้องถิ่นเพื่อจัดทำแผนการระดมทรัพยากรทางการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.53$)

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหาร
งบประมาณของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่รับผิดชอบงานการเงิน เป็นรายข้อด้านการ
บริหารการเงิน

ปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณ	\bar{X}	S.D.	ระดับปัญหา
ด้านการบริหารการเงิน			
1. จำนวนเงินงบประมาณที่ได้รับ และจ่ายเงินเพื่อใช้กำหนด ขั้นตอนในการรับเงินให้สะดวกและคล่องตัวง่ายต่อการ ปฏิบัติ	2.15	1.11	ค่อนข้างน้อย
2. ข้อมูลการใช้เงินแต่ละไตรมาสเพื่อกำหนด แนวทาง การปฏิบัติงานเกี่ยวกับการรับจ่ายเงิน	2.08	1.06	ค่อนข้างน้อย
3. ข้อมูลจำนวนเงินคงเหลือประจำวันเพื่อให้ผู้เกี่ยวข้อง ทราบ และในการตัดสินใจบริหารงบประมาณประจำปี	1.79	0.95	ค่อนข้างน้อย
4. ข้อมูลเงินคงเหลือประจำวันเพื่อให้ คณะกรรมการเก็บ รักษาเงินตรวจนับเงินสดกับบัญชีเงินสดเป็นประจำทุกวัน	1.70	0.90	ค่อนข้างน้อย
5. ข้อมูลเงินรายได้สถานศึกษา(บำรุงการศึกษาเดิม) เพื่อใช้ ในการกำหนดขั้นตอนการรับเงินรายได้สถานศึกษา ประจำปี	1.72	0.89	ค่อนข้างน้อย
6. จำนวนเงินค่าวัสดุรายหัวที่ได้รับ และจ่ายเพื่อกำหนด ความคล่องตัวในการเบิกจ่ายเงิน	1.95	1.04	ค่อนข้างน้อย
7. ข้อมูลเงินสดในมือเพื่อความพร้อมในการจ่ายเงิน ตามกำหนดเวลาที่นัดหมายแก่บุคลากรภายใน และภายนอกสถานศึกษา	1.81	0.90	ค่อนข้างน้อย
8. ข้อมูลการแยกประเภทบัญชี และรายงานเพื่อใช้ในการ จัดทำรายงานเงินคงเหลือประจำวันให้เป็นปัจจุบัน	1.76	0.98	ค่อนข้างน้อย
รวม	1.87	0.84	ค่อนข้างน้อย

จากตาราง 8 พบว่า ปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณของ
ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่รับผิดชอบงานการเงินด้านการบริหารการเงิน โดยรวมอยู่ในระดับ
ค่อนข้างน้อย ($\bar{X} = 1.87$) และรายข้ออยู่ในระดับค่อนข้างน้อยทุกข้อ

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหาร
งบประมาณของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่รับผิดชอบงานการเงิน เป็นรายข้อด้านการ
บริหารบัญชี

ปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณ	\bar{X}	SD.	ระดับปัญหา
ด้านการบริหารบัญชี			
1. ข้อมูลการรับ-จ่ายเงินวัสดุรายหัวประจำปีเพื่อใช้ในการกำหนดรูปแบบการจัดทำทะเบียนคุมการเบิกจ่ายเงิน	1.78	0.90	ค่อนข้างน้อย
2. สรุปเงินรายได้แผ่นดิน ใช้ในการจัดทำรายงานเงินคงเหลือประจำวัน	1.69	0.87	ค่อนข้างน้อย
3. การบันทึกบัญชีประจำวันเพื่อให้หน่วยงานปฏิบัติตามระบบควบคุมการเงิน ความรับผิดชอบทางละเมิด	1.78	0.96	ค่อนข้างน้อย
4. ข้อมูลการรับ-จ่ายเงินนอกงบประมาณเพื่อใช้ในการจัดทำรายงานเงินนอกงบประมาณประจำปี	1.76	0.97	ค่อนข้างน้อย
5. ข้อมูลค่าเสื่อมราคาของทรัพย์สินในการทำทะเบียนทรัพย์สิน	2.17	1.0	ค่อนข้างน้อย
6. รายงานเงินคงเหลือประจำวัน ใช้ในการจัดทำรายงานการเงินเพื่อแสดงฐานะการเงินให้กับทุกฝ่ายทราบ	1.76	0.92	ค่อนข้างน้อย
รวม	1.82	0.79	ค่อนข้างน้อย

จากตาราง 9 พบว่า ปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่รับผิดชอบงานการเงินด้านการบริหารบัญชี โดยรวมอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ($\bar{X} = 1.82$) พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อมูลค่าเสื่อมราคาของทรัพย์สินในการทำทะเบียนทรัพย์สิน ($\bar{X} = 2.17$) ข้อมูลการรับ-จ่ายเงินวัสดุรายหัวประจำปีเพื่อใช้ในการกำหนดรูปแบบการจัดทำทะเบียนคุมการเบิกจ่ายเงิน และการบันทึกบัญชีประจำวันเพื่อให้หน่วยงานปฏิบัติตามระบบควบคุมการเงินความรับผิดชอบทางละเมิด ($\bar{X} = 1.78$) และอันดับสุดท้ายคือข้อมูลการรับ-จ่ายเงินนอกงบประมาณเพื่อใช้ในการจัดทำรายงานเงินนอกงบประมาณประจำปีและรายงานเงินคงเหลือประจำวัน ใช้ในการจัดทำรายงานการเงินเพื่อแสดงฐานะการเงินให้กับทุกฝ่ายทราบ ($\bar{X} = 1.76$)

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหาร
 งบประมาณของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่รับผิดชอบงานการเงิน เป็นรายข้อด้านการ
 บริหารพัสดุและสินทรัพย์

ปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณ	\bar{X}	S.D.	ระดับปัญหา
ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์			
1. ข้อมูลการจัดซื้อวัสดุต่อปีใช้ในการประมาณการจัดการ บริหารพัสดุประจำปี	1.93	0.93	ค่อนข้างน้อย
2. ข้อมูลการจัดซื้อครุภัณฑ์ต่อปีเพื่อกำหนด คุณลักษณะเฉพาะในการกำหนดราคากลาง	2.01	0.95	ค่อนข้างน้อย
3. ข้อมูลการซ่อมบำรุงรักษาครุภัณฑ์เฉลี่ยต่อปีในการ ควบคุม ดูแล บำรุงรักษา	2.18	0.93	ค่อนข้างน้อย
4. ค่าเฉลี่ยของครุภัณฑ์ต่อหน่วยเพื่อกำหนด แบบรูป รายการ หรือคุณลักษณะเฉพาะเกี่ยวกับ การจัดซื้อจัดจ้าง	2.18	0.98	ค่อนข้างน้อย
5. ข้อมูลอายุครุภัณฑ์ เพื่อประกอบการจำหน่ายพัสดุประจำปี	2.27	1.00	ค่อนข้างน้อย
6. ข้อมูลที่ราชพัสดุใช้ในการทำระบบฐานข้อมูลทรัพย์สิน ของสถานศึกษา	2.11	1.04	ค่อนข้างน้อย
7. ข้อมูลครุภัณฑ์เพื่อใช้ในการทำทะเบียนทรัพย์สิน ของสถานศึกษา	2.05	1.03	ค่อนข้างน้อย
รวม	2.10	0.86	ค่อนข้างน้อย

จากตาราง 10 พบว่า ปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณของ
 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่รับผิดชอบงานการเงิน ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์โดย
 รวมอยู่ในระดับค่อนข้างน้อยทุกข้อ ($\bar{X} = 2.10$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าปัญหาการใช้
 สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณอยู่ระดับค่อนข้างน้อยทุกข้อ

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณ จำแนกตามตำแหน่งงาน ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา

ตาราง 11 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่รับผิดชอบงานการเงิน จำแนกตามตำแหน่งงานเป็นรายด้านและโดยรวม

ปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณ	ตำแหน่งงาน				t	p
	ผู้บริหารสถานศึกษา		ครูที่รับผิดชอบงานการเงิน			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. การจัดทำและเสนอของบประมาณ	2.32	0.92	2.33	0.90	0.095	0.924
2. การจัดสรรงบประมาณ	2.35	0.87	2.29	0.86	0.425	0.671
3. การตรวจสอบติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้เงินและผลการทำงาน	1.95	0.80	1.90	0.85	0.408	0.684
4. การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา	2.32	0.86	2.12	0.78	1.621	0.107
5. การบริหารการเงิน	1.97	0.80	1.77	0.87	1.550	0.123
6. การบริหารบัญชี	1.94	0.81	1.71	0.75	1.954	0.520
7. การบริหารพัสดุ และสินทรัพย์	2.20	0.94	2.01	0.77	1.454	0.148
รวม 7 ด้าน	2.15	0.73	2.02	0.71	1.192	0.235

จากตาราง 11 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่รับผิดชอบงานการเงินมีปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตาราง 12 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณของ
ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่รับผิดชอบงานการเงิน จำแนกตามประสบการณ์ในการ
ปฏิบัติงานโดยรวม และรายด้าน

ปัญหาการใช้สารสนเทศ เพื่อการบริหารงบประมาณ	ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน				t	p
	15 ปี		15 ปีขึ้นไป			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. การจัดทำและเสนอของบประมาณ	2.14	0.90	2.39	0.90	1.669	0.097
2. การจัดสรรงบประมาณ	2.18	0.87	2.37	0.86	1.282	0.202
3. การตรวจสอบติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้เงินและผล การดำเนินงาน	1.78	0.73	1.98	0.85	1.402	0.163
4. การระดมทรัพยากรและการลงทุน เพื่อการศึกษา	2.16	0.80	2.24	0.84	0.576	0.565
5. การบริหารการเงิน	1.78	0.87	1.90	0.83	0.783	0.435
6. การบริหารบัญชี	1.68	0.70	1.88	0.82	1.509	0.133
7. การบริหารพัสดุ และสินทรัพย์	1.98	0.75	2.15	0.90	1.215	0.226
รวม 7 ด้าน	1.96	0.68	2.13	0.71	1.412	0.160

จากตาราง 12 พบว่าผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่รับผิดชอบงานการเงินที่มีประสบการณ์
ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณโดยรวม และ
รายด้านไม่แตกต่างกันในทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหาร
งบประมาณของผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่รับผิดชอบงานการเงิน จำแนกตามขนาดของ
สถานศึกษาเป็นรายด้าน และโดยรวม

ปัญหาการใช้สารสนเทศ เพื่อการบริหารงบประมาณ	ขนาดของสถานศึกษา								ระดับปัญหา
	ขนาดเล็ก (n = 82)		ขนาดกลาง (n = 70)		ขนาดใหญ่ (n = 22)		รวม (n = 174)		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1. การจัดทำและเสนอขอ งบประมาณ	2.45	0.95	2.23	0.88	2.25	0.81	2.32	0.91	ค่อนข้างน้อย
2. การจัดสรรงบประมาณ	2.40	0.89	2.24	0.81	2.25	0.94	2.32	0.86	ค่อนข้างน้อย
3. การตรวจสอบติดตาม ประเมินผลและรายงาน ผลการใช้เงินและผล การดำเนินงาน	2.01	0.90	1.86	0.75	1.79	0.69	1.92	0.82	ค่อนข้างน้อย
4. การระดมทรัพยากรและ การลงทุนเพื่อการศึกษา	2.36	0.86	2.11	0.75	2.05	0.87	2.22	0.83	ค่อนข้างน้อย
5. การบริหารการเงิน	2.04	0.94	1.73	0.75	1.69	0.62	1.87	0.84	ค่อนข้างน้อย
6. การบริหารบัญชี	1.93	0.84	1.74	0.79	1.69	0.51	1.82	0.79	ค่อนข้างน้อย
7. การบริหารพัสดุ และสินทรัพย์	2.10	0.86	2.04	0.80	2.32	1.04	2.10	0.86	ค่อนข้างน้อย
รวม	2.18	0.78	1.99	0.66	2.00	0.68	2.08	0.72	ค่อนข้างน้อย

ตาราง 13 พบว่าปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณของผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่รับผิดชอบงานการเงินจำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ($\bar{X} = 2.08$) พิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับค่อนข้างน้อยทุกด้าน

ตาราง 14 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่รับผิดชอบงานการเงิน จำแนกตามขนาดของโรงเรียนเป็นรายด้าน และโดยรวม

ปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
1.การจัดทำและเสนอขอ งบประมาณ	ระหว่างกลุ่ม	2	1.393	0.697	0.846	0.431
	ภายในกลุ่ม	171	140.788	0.823		
	รวม	173	142.181			
2.การจัดสรรงบประมาณ	ระหว่างกลุ่ม	2	1.094	0.547	0.731	0.483
	ภายในกลุ่ม	171	127.883	0.748		
	รวม	173	128.977			
3.การตรวจสอบติดตามประเมินผล และรายงานผลการใช้เงินและผล การดำเนินงาน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.253	0.627	0.930	0.397
	ภายในกลุ่ม	171	115.222	0.674		
	รวม	173	116.475			
4.การระดมทรัพยากรและการ ลงทุนเพื่อการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	3.025	1.513	2.252	0.108
	ภายในกลุ่ม	171	114.838	0.672		
	รวม	173	117.863			
5.การบริหารการเงิน	ระหว่างกลุ่ม	2	4.405	2.203	3.194	0.043*
	ภายในกลุ่ม	171	117.918	0.690		
	รวม	173	122.324			
6.การบริหารบัญชี	ระหว่างกลุ่ม	2	1.917	0.958	1.550	0.215
	ภายในกลุ่ม	171	105.758	0.618		
	รวม	173	107.675			
7.การบริหารพัสดุ และสินทรัพย์	ระหว่างกลุ่ม	2	1.370	0.685	0.927	0.398
	ภายในกลุ่ม	171	126.310	0.739		
	รวม	173	127.680			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	1.459	0.729	1.403	0.249
	ภายในกลุ่ม	171	88.931	0.520		
	รวม	173	90.390			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 14 แสดงว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่รับผิดชอบงานการเงิน ในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณโดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาในรายด้านทุกด้านพบว่าด้านการบริหารการเงินมีปัญหาการใช้สารสนเทศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

การทดสอบหาค่าความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีของเซฟเฟ (Scheffe's post hoc comparison) ผลปรากฏดังตาราง 15

ตาราง 15 การเปรียบเทียบผลการทดสอบรายคู่ของผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่รับผิดชอบงานการเงินในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณด้านการบริหารการเงิน

ขนาดสถานศึกษา	\bar{X}	ขนาดใหญ่	ขนาดกลาง	ขนาดเล็ก
ขนาดใหญ่	1.6932	-	.0354	.3449
ขนาดกลาง	1.7286		-	.3095
ขนาดเล็ก	2.0381			-

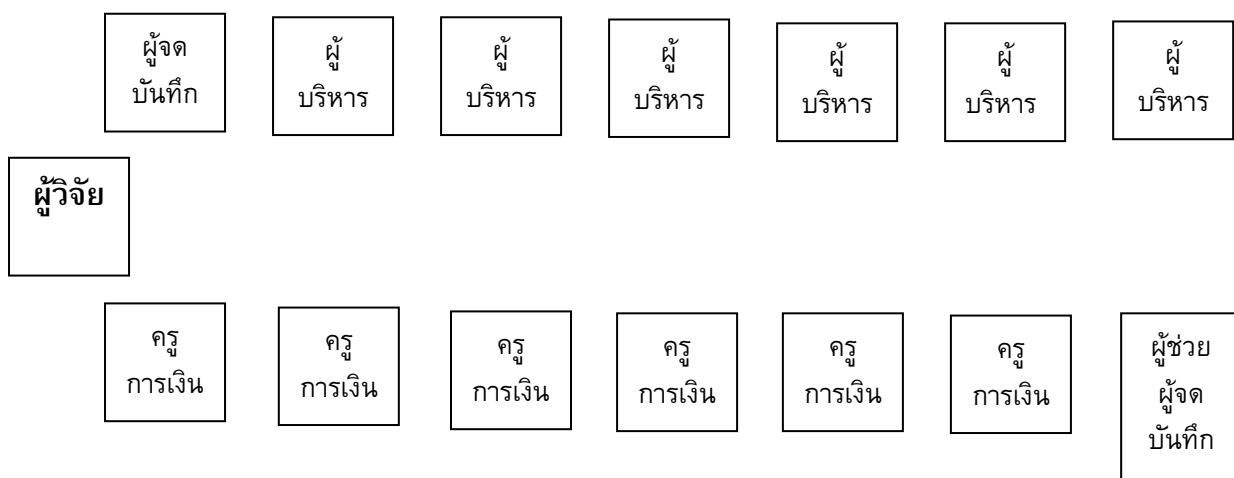
จากตาราง 15 พบว่าปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณด้านการบริหารการเงินของผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่รับผิดชอบงานการเงินในสถานศึกษาพิจารณาตามขนาดของสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยเรียงตามลำดับ ดังนี้ ขนาดเล็กมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.04 รองลงมาคือขนาดกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.73 และขนาดใหญ่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.69 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบทดสอบรายคู่ในด้านขนาดของสถานศึกษากับปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณด้านการบริหารการเงิน พบว่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยแต่ละคู่ น้อยมาก

ตอนที่ 4 ผลการจัดกลุ่มสนทนาเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ที่ได้จากการจัดกลุ่มสนทนา

ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสนทนากลุ่มด้วยตนเอง ในวันจันทร์ที่ 6 มีนาคม 2549 เวลา 09.30 น. ถึงเวลา 12.00 น. ณ ห้องประชุมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 โดยมีผู้เข้าร่วมสนทนาจำนวนทั้งหมด 14 คน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 6 คน ครูที่รับผิดชอบงานการเงิน จำนวน 6 คน นอกจากนี้ยังมีผู้ช่วยผู้วิจัย จำนวน 2 คน ได้แก่ นางสาวลัดดา แต่งหอม เป็นผู้จัดบันทึกการประชุม นางพิษณุลักษณ์ บุญทวี เป็นผู้บันทึกเทป ผู้วิจัยเริ่มการสนทนาโดยการแนะนำตนเอง ผู้ช่วยผู้วิจัย และให้ผู้เข้าร่วมสนทนาแนะนำตนเอง จากนั้นผู้วิจัยได้ชี้แจงวัตถุประสงค์ ขอบข่ายของการหาแนวทางแก้ไขปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ซึ่งเป็นประเด็นปัญหาที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของผู้บริหาร และครูที่รับผิดชอบงานการเงิน แบ่งตามขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก รวม 87 โรงเรียน 174 คน ได้แก่ 1) ด้านการจัดทำและเสนอของบประมาณ 2) ด้านการจัดสรรงบประมาณ 3) ด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

โดยให้ผู้เข้าร่วมสนทนาแสดงความคิดเห็นในแต่ละประเด็น ผู้ร่วมสนทนาทุกคนได้เสนอความคิดเห็น แนวทางการแก้ไขปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณจนครบทุกประเด็น ผู้วิจัยเป็นผู้สรุปในแต่ละประเด็นของคำถามพร้อมทั้งให้ผู้ร่วมสนทนาเพิ่มเติมอีกครั้ง เมื่อการสนทนาสิ้นสุดลง ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการจัดบันทึก และบันทึกเทปมาวิเคราะห์เนื้อหา และสรุปโดยมีแผนผังของการจัดสนทนากลุ่ม ดังในภาพประกอบ 7

ภาพประกอบ 7 แผนผังการจัดกลุ่มสนทนาของผู้บริหาร และครูที่รับผิดชอบงานการเงิน

สรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางแก้ไขปัญหาการใช้สารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่รับผิดชอบงานการเงิน มีดังนี้

1. แนวทางแก้ไขปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา ด้านการจัดทำและเสนอของบประมาณในประเด็นปัญหา 3 ข้อ คือ

1.1 ข้อมูลความต้องการของชุมชนมาใช้ในการจัดสรรงบประมาณ สาเหตุของปัญหา

ผู้สนทนาได้แสดงความคิดเห็นสอดคล้องต้องกัน 10 ใน 12 เกี่ยวกับปัญหาการนำ ข้อมูลความต้องการของชุมชน มาใช้ในการจัดสรรงบประมาณ คือ

1. การสำรวจข้อมูลของสถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ไม่ครอบคลุม
2. ข้อมูลสารสนเทศที่มีอยู่ไม่ทันสมัย
3. ข้อมูลแผนการใช้จ่ายเงินมีไม่ครบถ้วน
4. ข้อมูลสารสนเทศที่ได้รับไม่ตรงกับความเป็นจริง
5. ขาดการเชื่อมโยงข้อมูล

วิธีการและแนวทางแก้ไขปัญหา

1. ข้อมูลจากต้นสังกัดต้องมีความเที่ยงตรงไม่คลาดเคลื่อน
2. ควรทำข้อมูลสารสนเทศให้ชัดเจน
3. ให้ชุมชนมีส่วนในการคิด จะได้ข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริง
4. สถานศึกษาต้องมอบหมายงานให้มีผู้รับผิดชอบด้านข้อมูลสารสนเทศ
5. ควรแจ้งให้ชุมชนทราบถึงความต้องการที่แท้จริงและอธิบายให้ชุมชนทราบว่า

ข้อมูลที่ให้ตามความเป็นจริงจะไม่มีผลกระทบต่อผู้ให้ข้อมูล

1.2 ข้อมูลจุดเด่นของสถานศึกษาในการเสนอของบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาให้เป็นเลิศ

สาเหตุของปัญหา

ผู้สนทนาได้แสดงความคิดเห็นสอดคล้องต้องกัน 9 ใน 12 เกี่ยวกับปัญหาข้อมูลจุดเด่นของสถานศึกษาในการเสนอของบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาให้เป็นเลิศ คือ

1. ข้อมูลจุดเด่นของสถานศึกษาขนาดเล็กหาได้ยาก
2. มีการกำหนดข้อมูลจุดเด่นมากเกินไป
3. ไม่เปิดโอกาสให้ทุกคนได้แสดงบทบาทอย่างเต็มที่ทำให้ไม่ได้ข้อมูลจุดเด่น

ที่แท้จริง

4. ข้อมูลขาดความชัดเจน ปฏิบัติไม่ได้ตามเป้าหมาย
5. สถานศึกษาขนาดเล็กส่วนใหญ่ไม่ได้จัดทำสารสนเทศจุดเด่นไว้
6. งบประมาณในการจัดทำข้อมูลมีน้อย

วิธีการและแนวทางแก้ไขปัญหา

1. ไม่ควรตั้งจุดเด่นของสถานศึกษาไว้มากเกินไป ควรตั้งให้พอเหมาะ
2. ทำกิจกรรมที่จะพัฒนาจุดเด่นของสถานศึกษา
3. เรียงลำดับความสำคัญของจุดเด่นว่าสิ่งใดควรทำก่อน และเหมาะสม

กับงบประมาณที่ได้รับ

4. ให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ผู้บริหารต้องเปิดใจยอมรับ
เพื่อได้ข้อมูลจุดเด่นที่แท้จริง

1.3 ข้อมูลจุดด้อย ข้อจำกัดของสถานศึกษาในการเสนอของบประมาณ

สาเหตุของปัญหา

ผู้สนทนาได้แสดงความคิดเห็นสอดคล้องต่องัน 11 ใน 12 เกี่ยวกับปัญหา
ข้อมูลจุดด้อย ข้อจำกัดของสถานศึกษาในการเสนอของบประมาณ คือ

1. การของบประมาณของสถานศึกษามองแต่ข้อมูลจุดด้อยเพื่อมาแก้ปัญหา
2. ข้อมูลจุดด้อยมีหลากหลาย
3. ขาดผู้รับผิดชอบด้านการจัดทำข้อมูล
4. สถานศึกษาขาดงบประมาณตามแผนที่ตั้งไว้
5. ปัญหาบางอย่างสถานศึกษาแก้ไขเองไม่ได้

วิธีการและแนวทางแก้ไขปัญหา

1. ควรเรียงลำดับความสำคัญของข้อมูลจุดด้อย
2. เลือกพัฒนาจุดด้อยที่มีความสำคัญที่สุด
3. แจ้งข้อมูลให้ต้นสังกัดช่วยแก้ไข เช่นการให้ข้อมูลสารสนเทศที่แน่นอนชัดเจน
4. ต้องกำหนดเป้าหมายให้ชัดเจนในการแก้ปัญหา
5. ให้ชุมชนมีส่วนในการคิด จะได้ข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริง

2. แนวทางแก้ไขปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา

ด้านการจัดสรรงบประมาณ ในประเด็นปัญหา 3 ข้อ คือ

2.1 จำนวนห้องเรียน/ห้องปฏิบัติการในการขออนุมัติ

สาเหตุของปัญหา

ผู้สนทนาได้แสดงความคิดเห็นสอดคล้องกัน 10 ใน 12 เกี่ยวกับปัญหาด้านการ
จัดสรรงบประมาณ คือ

1. ข้อมูลของหน่วยงานที่รับผิดชอบไม่ชัดเจน
2. มีการใช้ข้อมูลการของบประมาณมากเกินไปจนความจำเป็น
3. ได้รับการจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอกับความต้องการ
4. หน่วยงานต้นสังกัดกำหนดแนวปฏิบัติไม่แน่นอนทำให้ต้องวางแผนการจัดสร

รงบประมาณใหม่

วิธีการและแนวทางแก้ไขปัญหา

ควรบริหารจัดการในส่วนที่สามารถดำเนินการได้ ซึ่งสามารถดำเนินการได้โดยใช้สารสนเทศจากจำนวนห้องเรียน/ห้องปฏิบัติมาใช้ในการจัดสรรงบประมาณได้ชัดเจน บางส่วนที่เกินหรืองบประมาณที่นอกเหนือ ต้องเสนอของบประมาณจากต้นสังกัดโดยตรง หรือใช้งบประมาณที่มีอยู่ในส่วนที่ทำได้ หรือหางบประมาณอื่นมาสนับสนุน

2.2 ข้อมูลแหล่งเงินเพื่อใช้ในการจัดทำกรอบงบประมาณรายจ่ายล่วงหน้าของแผนงาน

สาเหตุของปัญหา

ผู้สนทนาได้แสดงความคิดเห็นสอดคล้องต้องกัน 8 ใน 12 เกี่ยวกับข้อมูลแหล่งเงินเพื่อใช้ในการจัดทำกรอบงบประมาณรายจ่ายล่วงหน้าของแผนงาน ข้อมูลแหล่งของเงินมีไม่ชัดเจนที่ชัดเจนมีเพียงเงินอุดหนุนรายหัวนักเรียนเท่านั้นที่สามารถจัดทำกรอบงบประมาณรายจ่ายล่วงหน้าของแผนงานได้ สำหรับบข้อมแซมเพื่อใช้ในการทำกรอบงบประมาณมีความไม่แน่นอน เงินนอกงบประมาณจะใช้ในการวางแผนทำกรอบงบประมาณไม่ชัดเจน เนื่องจากจะได้รับงบประมาณในแต่ละปีไม่แน่นอน

วิธีการและแนวทางแก้ไขปัญหา

ต้องมีการประสานแหล่งของเงินจากหน่วยงานของรัฐ หน่วยงานอื่นที่สถานศึกษาพึงได้รับในแต่ละปีเพื่อนำมาใช้ในการจัดทำกรอบงบประมาณรายจ่ายล่วงหน้าของแผนงานที่แน่นอนได้

2.3 ค่าใช้จ่ายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อปรับปรุงงบประมาณรายจ่ายระยะปานกลางให้สอดคล้อง กับกรอบวงเงินที่ได้รับ

สาเหตุของปัญหา

ผู้สนทนาได้แสดงความคิดเห็นสอดคล้องต้องกัน 11 ใน 12 เกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อปรับปรุงงบประมาณรายจ่ายระยะปานกลางให้สอดคล้องกับกรอบวงเงินที่ได้รับ ไม่น่าเชื่อถือ ไม่สามารถปฏิบัติได้ตามแผน

วิธีการและแนวทางแก้ไขปัญหา

ควรปรับปรุงข้อมูลค่าใช้จ่ายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นปัจจุบัน เป็นแนวทางเดียวกันมาจัดทำแผนระยะปานกลาง

3. แนวทางแก้ไขปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุน ในประเด็นปัญหาในเรื่องข้อมูลเกี่ยวกับองค์กรในท้องถิ่นเพื่อจัดทำแผนการระดมทรัพยากรทางการศึกษา

สาเหตุของปัญหา

ผู้สหทนาได้แสดงความคิดเห็นสอดคล้องต่อกัน 11 ใน 12 เกี่ยวกับองค์กรในท้องถิ่นส่วนใหญ่จะเข้ามาสนับสนุนสถานศึกษาในเขตบริการในเรื่องของอาหารกลางวัน และอาหารเสริมนม ซึ่งเป็นส่วนที่สถานศึกษาพึงได้รับงบประมาณจากส่วนกลางอยู่แล้ว

วิธีการและแนวทางแก้ไขปัญหา

1. ผู้บริหารสถานศึกษากับคณะกรรมการบริหารส่วนท้องถิ่นต้องมีส่วนร่วม ในการบริหาร การร่วมคิด ร่วมพัฒนาชุมชน ซึ่งต้องมีการแจ้งนโยบายของการดำเนินงานในแต่ละปีอย่างต่อเนื่อง
2. สถานศึกษาต้องมีการระดมทรัพยากรจากองค์กรในท้องถิ่นที่ชัดเจน มีการประสานข้อมูล เพื่อของบประมาณได้จำนวนชัดเจนเพื่อนำมาจัดทำแผนได้เป็นอย่างดี

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ผู้วิจัยได้สรุปไว้ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
5. สรุปผลการศึกษาค้นคว้า
6. การอภิปรายผล
7. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษาปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ใน 7 ด้าน
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรีเขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่รับผิดชอบการเงิน จำแนกตามตำแหน่งงาน ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่รับผิดชอบงานการเงินในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 จำนวน 154 โรงเรียนรวม 308 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 608) เป็นผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่รับผิดชอบงานการเงิน จำนวน 174 คน ได้มาโดยวิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random

Sampling) โดยมีขนาดโรงเรียนเป็นตัวแบ่งชั้น และโรงเรียนเป็นหน่วยสุ่ม จำนวน 87 โรงเรียน ๆ ละ 2 คน รวมกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 174 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ประกอบด้วยแบบสอบถาม และประเด็นการจัดกลุ่มสนทนา (Focus group) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อสอบถามผู้บริหารสถานศึกษา เรื่อง การศึกษาปัญหา และแนวทางแก้ไขปัญหาสารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. แบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อสอบถามผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่รับผิดชอบงานการเงินเกี่ยวกับปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ซึ่งแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ตำแหน่งงาน ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้น้ำหนักคะแนน ตามแนวทางของลิเคิร์ต

2. ประเด็นการจัดกลุ่มสนทนา (Focus group) สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่รับผิดชอบงานการเงิน ที่เลือกแบบเจาะจงตามขนาดของสถานศึกษา ขนาดละ 2 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 12 คน เกี่ยวกับการหาแนวทางแก้ไขปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา 3 ด้าน คือ การจัดทำและเสนอของบประมาณ การจัดสรรงบประมาณ และการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมดตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม และให้รหัสตัวแปร ตอนที่ 1 และ ตอนที่ 2 นำแบบสอบถามตอนที่ 2 มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด นำผลคะแนนที่ได้มาหาค่าสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ วิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. หาค่าความถี่ และค่าร้อยละของแบบสอบถามตอนที่ 1 ที่เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยรวมรายด้าน และรายข้อของแบบสอบถามตอนที่ 2 เกี่ยวกับปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาแปลความหมายของค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์กำหนดไว้
3. การเปรียบเทียบปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณ จำแนกตามตำแหน่งงาน ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบค่าที (t-test) จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) และหากมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ตามวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's post hoc Comparison)
4. วิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) จากประเด็นการจัดกลุ่มสนทนาเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

จากการศึกษาศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 สรุปได้ดังนี้

1. ปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่รับผิดชอบงานการเงิน อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณของ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่รับผิดชอบงานการเงินอยู่ในระดับค่อนข้างน้อยทุกด้าน
2. การเปรียบเทียบของปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่รับผิดชอบงานการเงิน จำแนกตามตำแหน่งงาน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานเป็นรายด้านและโดยรวม พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่รับผิดชอบงานการเงินที่มีตำแหน่งงาน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกันมีปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน
3. ปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่รับผิดชอบงานการเงิน อยู่ในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณไม่แตกต่างกันไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการบริหารการเงิน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นำไปหาความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีของเชฟเฟ แล้วไม่พบความแตกต่างเป็นรายคู่

4. ผลการจัดกลุ่มสนทนา

จากประเด็นการจัดกลุ่มสนทนาเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สรุปได้ดังนี้

ด้านการจัดทำและเสนอของบประมาณ

ข้อมูลจากต้นสังกัดต้องมีความเที่ยงตรงไม่คลาดเคลื่อน ควรทำข้อมูลสารสนเทศให้ชัดเจน ให้ชุมชนมีส่วนในการคิดจะได้ข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริง สถานศึกษาต้องมอบหมายให้มีผู้รับผิดชอบด้านข้อมูลสารสนเทศ ควรแจ้งให้ชุมชนทราบถึงความต้องการที่แท้จริงและอธิบายให้ชุมชนทราบว่าข้อมูลที่ให้ตามความต้องการที่แท้จริงจะไม่มีผลกระทบต่อผู้ให้ข้อมูล ไม่ควรตั้งจุดเด่นของสถานศึกษาไว้มากเกินไป ควรตั้งให้พอเหมาะ ทำกิจกรรมที่จะพัฒนาจุดเด่นของสถานศึกษา เรียงลำดับความสำคัญของจุดเด่นว่าสิ่งใดควรทำก่อน และเหมาะสมกับงบประมาณที่ได้รับ ให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและเหมาะสม ผู้บริหารต้องเปิดใจยอมรับเพื่อได้ข้อมูลจุดเด่นที่แท้จริง ควรเรียงลำดับความสำคัญของข้อมูลจุดต่อย เลือกพัฒนาจุดต่อยที่มีความสำคัญที่สุด แจ้งข้อมูลให้ต้นสังกัดช่วยแก้ไข เช่นการให้ข้อมูลสารสนเทศที่แน่นอนชัดเจน ต้องกำหนดเป้าหมายให้ชัดเจนในการแก้ปัญหา ให้ชุมชนมีส่วนร่วม

ด้านการจัดสรรงบประมาณ

ควรบริหารจัดการในส่วนที่สามารถดำเนินการได้โดยใช้สารสนเทศจากจำนวนห้องเรียน/ห้องปฏิบัติมาใช้ในการจัดสรรงบประมาณได้ชัดเจน บางส่วนที่เกินหรืองบประมาณที่นอกเหนือต้องเสนอของบประมาณจากต้นสังกัดโดยตรง หรือใช้งบประมาณที่มีอยู่ในส่วนที่ทำได้หรือหางบประมาณอื่นมาสนับสนุน ต้องมีการประสานแหล่งของเงินจากหน่วยงานของรัฐ หน่วยงานอื่นที่สถานศึกษาพึงได้รับในแต่ละปีเพื่อนำมาใช้ในการจัดทำกรอบงบประมาณ รายจ่ายล่วงหน้าของแผนงานที่แน่นอนได้ ควรปรับปรุงข้อมูลค่าใช้จ่ายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นปัจจุบันเป็นทางเดียวกัน มาจัดทำแผนระยะปานกลาง

ด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษากับคณะกรรมการบริหารส่วนท้องถิ่นต้องมีส่วนร่วมในการบริหาร การร่วมคิด ร่วมพัฒนาชุมชน ซึ่งต้องมีการแจ้งนโยบายของการดำเนินงานในแต่ละปี อย่างต่อเนื่อง สถานศึกษาต้องมีการระดมทรัพยากรจากองค์กรในท้องถิ่นที่ชัดเจน มีการประสานข้อมูลเพื่อของบประมาณได้จำนวนชัดเจนเพื่อนำมาจัดทำแผนได้เป็นอย่างดี

การอภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่องศึกษาปัญหาและการแก้ไขปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหาร งบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ประเด็นที่ น่าสนใจควรรนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่รับผิดชอบงานการเงิน พบว่าอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ทั้งโดยรวมและรายด้านเนื่องมาจาก

1.1 สถานศึกษาในปัจจุบัน เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาเดิม และโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดนโยบายที่ชัดเจนเพื่อให้สถานศึกษาจัดทำข้อมูลสารสนเทศเพื่อใช้ในการบริหารโรงเรียนมาตลอด ต่อมา มีการเปลี่ยนแปลงมีการจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานขึ้น สถานศึกษาจึงต้องมีการพัฒนาสารสนเทศเพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง ทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้ให้งบประมาณในการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาการใช้สารสนเทศของสถานศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรีเขต 2. 2548 : 32)

1.2 การได้รับได้รับความดูแลของเจ้าหน้าที่เขตพื้นที่การศึกษาในเรื่องการจัดทำสารสนเทศเพื่อการบริหารงานในสถานศึกษาได้ปรับเปลี่ยนสารสนเทศให้เป็นปัจจุบันทันเหตุการณ์ได้จัดอบรมเพื่อพัฒนาคุณภาพในการใช้สารสนเทศเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจ และข้อคิดเห็นซึ่งกันและกัน ตลอดเวลา ทำให้เกิดความชำนาญมากขึ้น ได้รับความร่วมมือจากชุมชนในการให้ข้อมูลสารสนเทศที่แท้จริงจึงเป็นเหตุผลหนึ่งส่งผลให้ปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณมีค่อนข้างน้อย (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรีเขต 1. 2547 : 68)

2. การเปรียบเทียบปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่รับผิดชอบงานการเงิน จำแนกตามตำแหน่งงาน โดยรวมและรายด้าน พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่รับผิดชอบงานการเงินที่มีตำแหน่งงานต่างกันมีปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณไม่แตกต่างกัน ที่เป็นดังนี้ อาจเนื่องมาจาก ความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานศึกษา สหวิทยาเขตกับสหวิทยาเขต สถานศึกษากับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สืบเนื่องจากนโยบายของกรมสามัญศึกษาเดิม และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่ต้องการพัฒนาสถานศึกษาให้นักเรียนมีคุณภาพทัดเทียมกัน และการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารงานของแต่ละโรงเรียนมีมาตรฐานเดียวกัน จึงมีการแลกเปลี่ยนความรู้ จัดการประชุมสัมมนา สอบถามทางโทรศัพท์ ประสานกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ได้จัดทำคู่มือการใช้สารสนเทศในการบริหารงบประมาณทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่รับผิดชอบงานการเงิน มีความรู้และความเข้าใจในเรื่องของการใช้สารสนเทศในการบริหารงบประมาณในทางเดียวกันทำให้ง่ายต่อการนำมาใช้ สะดวกและเป็นประโยชน์ต่อการบริหารงบประมาณจึงส่งผลให้ไม่พบความแตกต่างระหว่างปัญหาการใช้สารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่รับผิดชอบงานการเงิน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1. 2547 : 70)

3. ปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่รับผิดชอบงานการเงิน อยู่ในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณไม่แตกต่างกันในรายด้านทุกด้าน ยกเว้นด้านการบริหารการเงิน แตกต่างกันอย่าง

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นำไปหาความแตกต่างเป็นรายคู่แล้วพบความแตกต่าง อาจเป็นเพราะสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างนั้น เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ที่มีขนาดกลางและขนาดใหญ่ ทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่รับผิดชอบงานการเงิน จะมีความชำนาญในการนำสารสนเทศมาใช้ในการปฏิบัติงานด้านการบริหารงบประมาณมาจนถึงทำให้มีปัญหาในการใช้สารสนเทศในการบริหารงบประมาณค่อนข้างน้อย อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่รับผิดชอบงานการเงินก็ได้รับการอบรมพัฒนาเกี่ยวกับระบบการใช้สารสนเทศเป็นประจำและทางสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้จัดทำคู่มือด้านการใช้สารสนเทศสำหรับการบริหารให้แก่สถานศึกษาเพื่อชี้แจงแนวปฏิบัติที่เปลี่ยนแปลงอยู่เป็นประจำ ถึงแม้ว่าในปัจจุบัน จะมีการเปลี่ยนแปลงการจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานขึ้น ทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาต้องมาอยู่รวมกันการเปลี่ยนแปลงทำให้การใช้สารสนเทศเปลี่ยนแปลงไป แต่หน่วยงานต้นสังกัดได้มีการชี้แจงแนวปฏิบัติและคู่มือการใช้สารสนเทศในการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ ทำให้เกิดปัญหาการใช้สารสนเทศค่อนข้างน้อย สอดคล้องกับผลการวิจัยของสอวศ จงสวัสดิ์พัฒนา (2546 : 90) ที่ได้วิจัยเรื่องการใช้ข้อมูลสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่าสถานศึกษาในสังกัดกรมสามัญศึกษานำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการ โดยให้สถานศึกษาและหน่วยงานในสังกัดสามารถติดต่อสื่อสาร แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและร่วมมือช่วยเหลือกันเองในทุกด้าน กลุ่มโรงเรียนแต่ละกลุ่มประกอบด้วยโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีที่ตั้งใกล้กันช่วยเหลือกันและกัน ใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกันจึงทำให้ข้อมูลสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งข้อเสนอแนะออกเป็น 2 ส่วน คือ ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการวิจัย

1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ควรจัดให้มีการอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถการใช้สารสนเทศในการบริหารงบประมาณทั้ง 7 ด้านอย่างต่อเนื่องให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่รับผิดชอบงานการเงินในสังกัดโดยเฉพาะด้านการจัดทำและเสนอของงบประมาณด้านการจัดสรรงบประมาณ และด้านระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา เพื่อให้การบริหารงบประมาณเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเกิดประโยชน์สูงสุดแก่สถานศึกษา

1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาในสังกัดมีการจัดทำระบบการใช้ข้อมูลสารสนเทศในการบริหารงบประมาณให้ต่อเนื่องเพื่อพัฒนาให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัญหาการใช้สารสนเทศในการบริหารงานด้านอื่น ๆ ของสถานศึกษา ในสังกัดเช่น ด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านการบริหารทั่วไป

2.2 ควรมีการศึกษาปัญหาการใช้สารสนเทศระหว่างเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อเปรียบเทียบ ถึงปัญหาระหว่างเขตพื้นที่ว่ามีปัญหาแตกต่างกันหรือไม่

2.3 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพต่าง ๆ เช่น ประสบการณ์ในการ ปฏิบัติงาน อายุ เพศ กับปัญหาการใช้สารสนเทศในการบริหารงบประมาณ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2544). *แนวทางการจัดทำระบบสารสนเทศสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมสามัญศึกษา. (2542). “ระบบสารสนเทศเพื่อประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา”.
เอกสารชุดการประกันคุณภาพการศึกษา กรมสามัญศึกษา เล่ม 3. กรุงเทพฯ. หน่วย
ศึกษานิเทศก์. กรมฯ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546ก). *คู่มือการปฏิบัติการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา*. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2546ข). *คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- _____. (2547). *ข้อมูลสนเทศ 2547*. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- กิตติชัย วิจิตรสุนทร. (2541). *สภาพและความต้องการด้านการจัดระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร
ของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัดลำปาง*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.
(การบริหารการศึกษา). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
ถ่ายเอกสาร.
- เกรียงไกร จันทโรทัย. (2542). *การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบสารสนเทศ
ของสำนักงานศึกษาธิการในเขตการศึกษา 6*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหาร
การศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- เกรียงศักดิ์ พราวศรี. (2544). *การจัดระบบสารสนเทศในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
เพื่อประกันคุณภาพการศึกษา*. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย.
- จักรกฤษณ์ จันทรวงศ์. (2540). *การจัดระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารการศึกษาของสำนักงาน
การประถมศึกษาอำเภอ และกิ่งอำเภอ ในเขตการศึกษา 5*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.
(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
ถ่ายเอกสาร.
- จุพวดี สุวันทรัตน์. (2547). *การศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานการเงินและการบัญชีของโรงเรียน
มัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทมมหานคร*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร

- ชูศรี พรหมจันทร์. (2543). การศึกษาความต้องการใช้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารของผู้บริหาร
ในสหวิทยาเขตศรีนครินทร์. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- ณรงค์ สัจพันธ์. (2530). การจัดทำ อนุมัติ และบริหารงบประมาณแผ่นดิน ทฤษฎีและปฏิบัติ.
กรุงเทพฯ : สุขสวัสดิ์.
- เตือนใจ จันทร์แสง. (2540). ความต้องการการใช้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียน
มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.
(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
ถ่ายเอกสาร.
- ทักษิณา สวานานนท์. (2538). คอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว.
- นานา ศรีธรรมศักดิ์. (2542). การศึกษาประสิทธิผลของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานบริการ
ด้านทะเบียนนักศึกษา แผนกทะเบียนและวัดผล สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขต
เทคนิคกรุงเทพ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เนาวรัตน์ ดรฤกษ์. (2541). รูปแบบการจัดระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของมหาวิทยาลัยบูรพา.
วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บุญชนะ อัดถากร. (2533). “หน่วยที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการ”. ใน เอกสารการสอนชุด
การจัดระบบสารสนเทศเพื่อจัดการ. พิมพ์ครั้งที่ 13. นนทบุรี : มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมมาธิราช.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2535). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ปทีป เมธาคณวุฒิ. (2538). การจัดการระบบสารสนเทศในระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประกิต สิริสุวรรณ. (2545). การศึกษาสภาพการใช้สารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหาร
โรงเรียน ตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัด
นครปฐม. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). นครปฐม : บัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันราชภัฏนครปฐม. ถ่ายเอกสาร.
- ประสงค์ สว่างแวว. (2543). การศึกษาคุณภาพระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงาน
ศึกษาธิการอำเภอ เขตการศึกษา 9. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- ผ่องศรี วาณิชย์ศุภวงศ์. (2539). “สารสนเทศเพื่อการบริหารทรัพยากรการศึกษา,” ใน เอกสาร การสอนชุดวิชาการบริหารทรัพยากรการศึกษา. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมมาธิราช.
- พจน์ สะเพียรชัย (2528, กุมภาพันธ์). “การพัฒนาเครือข่ายระบบสารสนเทศทางการศึกษา ระดับชาติ,” วารสารการศึกษาแห่งชาติ. 19 (2) : 51 – 59.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). วิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : เจริญผล.
- พิชิต สุขเจริญพงษ์. (2535). “วิธีการเชิงระบบ,” ใน เอกสารการสอนชุดวิชา ระบบสารสนเทศ เพื่อการจัดการ หน่วยที่ 1 – 8. พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมมาธิราช.
- ภาณุรัตน์ รัตยาภาส. (2534). 25 ปี การวางแผนกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ คุรุสภาลาดพร้าว.
- มณฑิธร นาคทองอินทร์. (2542). ระบบสารสนเทศในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหาร การศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- มัญญ เพชรมีแก้ว. (2540). ศึกษาการดำเนินงานสารสนเทศในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- มยุรี รัตนมุง. (2537). ระบบสารสนเทศ การบริหารในสารสนเทศ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- ยีน ภู่วรรณ; และ สมชาย ประเสริฐชัย. (2546). ไอซีที เพื่อการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ : เม็ดทรายพรินติ้ง.
- วีระ จันท์คง. (2526). “การบริหารสารสนเทศ,” ใน รายงานการสัมมนาเรื่องรูปแบบที่เหมาะสม ของมหาวิทยาลัยในอนาคต. 1 – 22. กรุงเทพฯ : กองแผนงาน สำนักงานปลัดทบวง มหาวิทยาลัย.
- วีระ สุภากิจ. (2539). ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ : จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน. (2546). “หลักสูตรการบริหารงาน : การบริหารจัดการภาครัฐ แนวใหม่,” ชุดวิชาที่ 6 การจัดการงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน. กรุงเทพฯ : อาทิตย์ โพรดักส์ กรุ๊ป.
- สนทยา กำลังหาญ. (2542). ศึกษาการดำเนินงานสารสนเทศในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด กรมสามัญศึกษา จังหวัดนครพนม. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

- สนอง เครือมาก. (2539). *คู่มือสอบคู่มือปฏิบัติการ*. นครสวรรค์ : เรียนดี.
- สมคิด พรหมจ้อย; และ สุพัตร์ พิบูลย์. (2544). *การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา*. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สมชาย ทยานง. (2529). “ระบบสารสนเทศทางด้านการศึกษา,” ใน *รวมบทความเกี่ยวกับระบบสารสนเทศทางด้านการศึกษา*. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สวางค์ จงสวัสดิ์พัฒนา. (2546). *การใช้ข้อมูลสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สายพิณ คล้อยตาม. (2544). *การจัดระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดปราจีนบุรี*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร. (2543). *ระบบข้อมูลสารสนเทศ*. กรุงเทพฯ. หน่วยงานนิเทศก์. สำนักงานศึกษา.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1. (2546). *คู่มือการปฏิบัติงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1*. สระบุรี : สำนักงานฯ.
- _____. (2547). *สรุปผลการจัดการศึกษา ปีการศึกษา 2547*. สระบุรี : สำนักงานฯ.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2. (2546). *คู่มือการเบิกจ่ายเงินงบประมาณสำหรับสถานศึกษา*. สระบุรี : สำนักงานฯ.
- _____. (2548). *ข้อมูลสารสนเทศสำหรับการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. สระบุรี : สำนักงานฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2522). *คู่มือการจัดทำและเสนอของบประมาณประจำปี*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2532). *คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา และคำขอตั้งงบประมาณประจำปี*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2534). *รายงานการประเมินโครงการพัฒนาทักษะคอมพิวเตอร์ครู สปช*. กรุงเทพฯ : อักษรไทย.
- _____. (2537). *ระบบสารสนเทศและแนวปฏิบัติในการจัดระบบสารสนเทศระดับโรงเรียน*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2544). *เปิดเส้นทางระบบงบประมาณแบบใหม่ PBB*. กรุงเทพฯ : การศาสนา
- _____. (2545). *แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการตีราคาทรัพย์สิน*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

- _____ . (2546). การตรวจสอบภายในระดับสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. (2546). ความต้องการข้อมูลและสารสนเทศเพื่อพัฒนาการศึกษาเอกชน. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). แนวทางการดำเนินงานเกี่ยวกับการเงินการพัสดุ. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.
- สำนักงานโครงการนำร่องปฏิรูปการศึกษา โมดูล 2. (2544). “โครงการปฏิรูปด้านระบบบริหารและการเงินทางการศึกษาภายใต้โครงการนำร่องการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษา และการจัดการศึกษาพื้นฐาน,” การจัดระบบการจัดการสารสนเทศการศึกษา และภาพรวมสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานโครงการนำร่องปฏิรูปการศึกษา โมดูล 6. (2544). “โครงการปฏิรูปด้านระบบบริหารและการเงินทางการศึกษาภายใต้โครงการนำร่องการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษา และการจัดการศึกษาพื้นฐาน,” การบัญชี การเงิน และการพัสดุ : วิธีบันทึกบัญชีแบบพึงรับ - พึ่งจ่าย กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2538). สารสนเทศ ศช.2538. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา. _____ . (2548). รวมกฎหมายเพื่อบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : อักษรไทย.
- สุชาติ จันทรกุล. (2545). การจัดระบบสารสนเทศเพื่อประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- สุทัศน์ กายาน. (2543). การจัดการระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). กำแพงเพชร : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร. ถ่ายเอกสาร
- สุพรรณิ เมนะเนตร. (2543). การจัดระบบสารสนเทศในการบริหารโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- สุริยา ทับน้อย. (2540). การปฏิบัติงานการจัดระบบสารสนเทศของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อธิปัติย์ คลี่สุนทร. (2538, กรกฎาคม - กันยายน). “ยุทธศาสตร์การบริหารในยุคโลกาภิวัตน์,” วารสารคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษาฯสหประชาชาติ. 27 (3) : 23 – 27.

- อนุจินต์ กนิษฐรัตน์. (ธันวาคม 2527 – มกราคม 2528). “ระบบสารสนเทศเพื่อการวางแผน และพัฒนาการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา,” *วารสารสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา แห่งชาติ*. 19 (2) : 36 – 42.
- อารีรัตน์ ณ เชียงใหม่. (2543). *การพัฒนาสารสนเทศของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยี การศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อำรุง จันทวานิช; และ เจษฎ์ อนุธรรมมงคล. (2529). *สภาพปัจจุบัน และปัญหาของระบบ สารสนเทศทางการศึกษาในประเทศไทย และระบบงานสารสนเทศทางการศึกษา. นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช*.
- Anderson, Terry. (1994). “Using the Internet for Distance Education Delivery and Professional Development.” *OPENpraxis*. Vol.2 – 11
- Bovee, Courtland L.; et al. (1993, Autumn). *Management*. New York : McGraw - Hill.
- Cowan, Greg L. (1993, September). A Study of Effective Information Systems Users,” *Dissertation Abstacs International*. 54(2) : 361.
- Cronbach, Lee Joeseeph. *Essentials of Psychological Testing*. New York : Harper and Brother, 1970.
- Kim, Hyun – Sung. “The Organizational Effectiveness of Public Management Information System In Korea : A Principal – Agent Perspective,” *Dissertation Abstracts International*. 57(01) : 446.
- Krejcie, Robert V.; & Morgan, Darlyln W. (1970, Autumn). “Determining Sample Size for Research Activities,” *Journal of Educational and Psychological Measurement*. 30 (3) : 607 – 610.
- Loudon, Kenneth C.; Loudon, James P. (1994). *Management Information System : Organization and Technology*. 5th ed. New York : Macmillan.
- Murdick, R. G.; J. E. Ross (1977). *Introduction to Management Information System*. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice - Hall Company Inc.
- Visscher, Adrie J. (1993, Summer). “Design and Evaluation of a Computer-Assisted Management Information for Secondary School,” *Dissertation Abstracts International*. 54(2) : 361.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

หนังสือขอความอนุเคราะห์เพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

หนังสือขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

หนังสือขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญการสนทนากลุ่ม

ที่ ศธ 0519.12/7810

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๕ พฤศจิกายน 2548

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายสิงหา ชื่อศักดิ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัย ขอเรียนเชิญ นายสุเทพ ศรีสรवल รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 นายทวี นวพลวดานนท์ศึกษานิเทศก์ 9 นายอำนวยการชัย ชัยรักษ์สินธุ์ หัวหน้ากลุ่มนโยบายและแผน และ นายสุวัฒน์ แสนทวี ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนหน้าพระลาน (พิบูลสงคราม) เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามการศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายสิงหา ชื่อศักดิ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญสิริ จิระเชษฐกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 036-212-485 มือถือ 01-358-1196

ที่ ศธ 0519.12/7988

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒ ธันวาคม 2548

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายสิงหา ชื่อสัตย์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขอให้ผู้บริหาร และครูที่รับผิดชอบงานการเงินของสถานศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามการศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ในระหว่างเดือนธันวาคม 2548 - มกราคม 2549

จึงเรียนมาเพื่อขอบความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายสิงหา ชื่อสัตย์ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จีระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 036-212-485 มือถือ 01-358-1196

ที่ ศช 0519.12/ร4๐๖

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ตึกวิทยุ 23 กรุงเทพฯ 1๐110

15 ธันวาคม 2548

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายสิงหา ซื่อสัตย์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในกรณี นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่รับผิดชอบงานการเงินของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ตอบแบบสอบถามการศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ในระหว่างเดือนมกราคม - กุมภาพันธ์ 2549

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายสิงหา ซื่อสัตย์ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จีระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 036-212-485 มือถือ 01-358-1196

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการจัดกลุ่มสนทนา

1. นางนิตยา นวลสุวรรณค์	โรงเรียนหน้าพระลาน(พิบูลสงคราม)
2. นายอนันต์ โนจันทีก	โรงเรียนอนุบาลศาลาแดง
3. นายอำนาจ ทาแก้ว	โรงเรียนวัดสุวรรณคีรี
4. นายอิทธิรงค์ ปานะถึก	โรงเรียนวัดพระพุทธราย
5. นายภิรมย์ พานิชเจริญ	โรงเรียนวัดป่าคา
6. นายสุพันธ์ สวัสดิผล	โรงเรียนวัดป้อมเปี้ย
7. นายทองสุข อินทร์กิจ	โรงเรียนอนุบาลศาลาแดง
8. นายวีระวัฒน์ รัตนรักษ์กิจ	โรงเรียนวัดป้อมเปี้ย
9. นายประยูร ผาสุก	โรงเรียนชุมชนหนองโดน (ประมาณราษฎร์บริหาร)
10. นางสมศรี บัวศิลา	โรงเรียนวัดสุวรรณคีรี
11. นางนภาพรณ์ สุวรรณโกชน	โรงเรียนหน้าพระลาน (พิบูลสงคราม)
12. นางกัลยารัตน์ ไชยไธสง	โรงเรียนวัดพระพุทธราย

ภาคผนวก ข

รายชื่อสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
รายชื่อสถานศึกษาที่ทดลองใช้เครื่องมือวิจัย
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการจัดกลุ่มสนทนา
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

**รายชื่อสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1**

ที่	ชื่อสถานศึกษา	อำเภอ	ขนาด
1	บ้านป่าไม้พระฉาย	เมืองสระบุรี	เล็ก
2	วัดห้วยลี	เมืองสระบุรี	เล็ก
3	วัดหนองเขื่อนช้าง	เมืองสระบุรี	เล็ก
4	วัดถนนเหล็ก	เมืองสระบุรี	เล็ก
5	วัดนาร่อง	เมืองสระบุรี	เล็ก
6	วัดปোকแป๊ก	เมืองสระบุรี	เล็ก
7	วัดหนองสองห้อง	หนองแขง	เล็ก
8	วัดอยู่ตะเภา	หนองแขง	เล็ก
9	วัดบ้านใหม่	หนองแขง	เล็ก
10	วัดหนองหัวโพ	หนองแขง	เล็ก
11	ชุมชนบ้านตลาดน้อย (ประชานุกูล)	บ้านหมอ	เล็ก
12	วัดโพธิ์ทอง	บ้านหมอ	เล็ก
13	วัดหนองพันเรือ(สำนักงานสลากกินแบ่งสมทบ 167)	บ้านหมอ	เล็ก
14	วัดโคกเสลา	บ้านหมอ	เล็ก
15	วัดหนองคล้า(สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 153)	บ้านหมอ	เล็ก
16	วัดโคกงาม	บ้านหมอ	เล็ก
17	วัดบ่อพระอินทร์	บ้านหมอ	เล็ก
18	วัดปัญจาภิรมย์	บ้านหมอ	เล็ก
19	วัดบ้านซุง (อิสระวิทยา)	เสาไห้	เล็ก
20	วัดบ้านยาง	เสาไห้	เล็ก
21	วัดตะเฒ่า (ม่วงงามนุเคราะห์)	เสาไห้	เล็ก
22	วัดบ้านโคก (มงคลประชาสรรค์)	เสาไห้	เล็ก
23	วัดสมุหประดิษฐ์ (วันครู 2501)	เสาไห้	เล็ก
24	บ้านหนองกะเบา	เสาไห้	เล็ก
25	วัดบำเพ็ญพรต (ประมาณราษฎรวิทยานุสรณ์)	เสาไห้	เล็ก

**รายชื่อสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1**

ที่	ชื่อสถานศึกษา	อำเภอ	ขนาด
26	บ้านเขาเลี้ยว	พระพุทธบาท	เล็ก
27	วัดบ้านโพธิ์ (มิตรภาพที่ 132)	พระพุทธบาท	เล็ก
28	นิคมสร้างตนเองจังหวัดสระบุรี (พิบูลสงครามที่ 2)	พระพุทธบาท	เล็ก
29	บ้านหนองใหญ่	พระพุทธบาท	เล็ก
30	บ้านสระลำไย	พระพุทธบาท	เล็ก
31	วัดตาลเสี้ยน (สีมาราษฎร์)	พระพุทธบาท	เล็ก
32	วัดสัมปอ	พระพุทธบาท	เล็ก
33	บ้านหลังสวนประชาสามัคคี	หนองโดน	เล็ก
34	วัดหัวถนน	หนองโดน	เล็ก
35	วัดโคกโพธิ์ (โสภาราษฎร์สามัคคี)	ดอนพุด	เล็ก
36	วัดช้าง	ดอนพุด	เล็ก
37	วัดดอนทอง (ราษฎร์ร่วมจิต)	ดอนพุด	เล็ก
38	วัดพุแค	เฉลิมพระเกียรติ	เล็ก
39	วัดหนองหว้า	เฉลิมพระเกียรติ	เล็ก
40	วัดลาดเขาปูน	เฉลิมพระเกียรติ	เล็ก
41	วัดท่าวัว	เฉลิมพระเกียรติ	เล็ก
42	วัดพระพุทธฉาย	เมืองสระบุรี	กลาง
43	วัดกุดนกเปล้า	เมืองสระบุรี	กลาง
44	วัดโนนสภาราม (นารถ วาจาอุทธรูปถัมภ์)	เมืองสระบุรี	กลาง
45	วัดบ้านกล้วย	เมืองสระบุรี	กลาง
46	วัดหนองยาวสูง	เมืองสระบุรี	กลาง
47	วัดสุวรรณคีรี	เมืองสระบุรี	กลาง
48	ชุมชนวัดหนองโนใต้	เมืองสระบุรี	กลาง
49	อนุบาลหนองแขงศิลาครูจารย์	หนองแขง	กลาง
50	วัดหนองสีดา	หนองแขง	กลาง
51	โคกมะขามจันเสื่อสามัคคี	บ้านหมอ	กลาง

**รายชื่อสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1**

ที่	ชื่อสถานศึกษา	อำเภอ	ขนาด
52	วัดมะขามเรียง	บ้านหมอ	กลาง
53	หรรเทพ (รุ่งเรืองประชาสามัคคี)	บ้านหมอ	กลาง
54	บ้านคร้ว (ซิเมนต์ไทยสงเคราะห์)	บ้านหมอ	กลาง
55	บ้านหนองบัว (ประชาสงเคราะห์)	บ้านหมอ	กลาง
56	วัดมหาโลก (มหาโลกวิทยาคาร)	บ้านหมอ	กลาง
57	วัดม่วงน้อย	บ้านหมอ	กลาง
58	วัดโพธิ์ (นาควิทยานุสรณ์)	เสาไห้	กลาง
59	วัดจันทบุรี (พิมพ์ประชานุเคราะห์)	เสาไห้	กลาง
60	วัดเจ้าฟ้า (ยอดวิทยานุกูล)	เสาไห้	กลาง
61	บ้านม่วงฝ้าย	เสาไห้	กลาง
62	วัดเขาวง	พระพุทธบาท	กลาง
63	วัดศรีจอมทอง	พระพุทธบาท	กลาง
64	บ้านธารทองแดง	พระพุทธบาท	กลาง
65	วัดตรีบุญญาราม	พระพุทธบาท	กลาง
66	นิคมสร้างตนเองจังหวัดสระบุรี	พระพุทธบาท	กลาง
67	พระพุทธบาท (พลาณุกุลวิทยา)	พระพุทธบาท	กลาง
68	ชุมชนบ้านกลับ (สราญราษฎร์)	หนองโดน	กลาง
69	อนุบาลหนองโดน (สนิทประชากร)	หนองโดน	กลาง
70	อนุบาลดอนพุด (พิพัฒน์ดวงราษฎร์บำรุง)	ดอนพุด	กลาง
71	ดอนพุดวิทยา	ดอนพุด	กลาง
72	บ้านเขารวก (ร่วมมิตรพัฒนา)	เฉลิมพระเกียรติ	กลาง
73	บ้านคั่งเขาเขียว (สำเภาราษฎร์บำรุง)	เฉลิมพระเกียรติ	กลาง
74	วัดสาธุประชาสรรค์	เฉลิมพระเกียรติ	กลาง
75	วัดห้วยบง (บริษัทข้าวไทยจำกัดสงเคราะห์ 3)	เฉลิมพระเกียรติ	กลาง
76	วัดแพะโคก	เฉลิมพระเกียรติ	กลาง
77	อนุบาลสระบุรี	เมืองสระบุรี	ใหญ่
78	บ้านปากข้าวสาร (บริษัทข้าวไทยจำกัดสงเคราะห์ 2)	เมืองสระบุรี	ใหญ่
79	สระบุรีวิทยาคม	เมืองสระบุรี	ใหญ่
80	หนองแขงวิทยา	หนองแขง	ใหญ่

**รายชื่อสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1**

ที่	ชื่อสถานศึกษา	อำเภอ	ขนาด
81	อนุบาลบ้านหมอ "พัฒนราษฎร์"	บ้านหมอ	ใหญ่
82	อนุบาลเสาไห้	เสาไห้	ใหญ่
83	เสาไห้ (วิมลวิทยานุกูล)	เสาไห้	ใหญ่
84	อนุบาลวัดพระพุทธบาท	พระพุทธบาท	ใหญ่
85	สุธีวิทยา	พระพุทธบาท	ใหญ่
86	หน้าพระลาน (พิบูลสงเคราะห์)	เฉลิมพระเกียรติ	ใหญ่
87	เทพศิรินทร์พุดแค	เฉลิมพระเกียรติ	ใหญ่

**รายชื่อสถานศึกษาที่ทดลองใช้เครื่องมือวิจัย
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1**

ที่	ชื่อสถานศึกษา	อำเภอ	ขนาด
1	วัดหนองยาวใต้	เมืองสระบุรี	เล็ก
2	วัดหนองกบ (ไทยกล้าประชานุกูล)	เมืองสระบุรี	เล็ก
3	วัดหนองกีบม้า	หนองแซง	เล็ก
4	วัดโคกใหญ่	บ้านหมอ	เล็ก
5	วัดต้นตาล	เสาไห้	เล็ก
6	บ้านพุทรา้ง	พระพุทธบาท	เล็ก
7	วัดป่าคา	เฉลิมพระเกียรติ	เล็ก
8	วัดเขาจำปา (เทียนราษฎร์อุทิศ)	เมืองสระบุรี	กลาง
9	วัดโคกหนามแห้ง	เมืองสระบุรี	กลาง
10	วัดไก่อเส้า (พันธ์พิทยาคาร)	หนองแซง	กลาง
11	วัดสารภี	บ้านหมอ	กลาง
12	พระพุทธบาท	พระพุทธบาท	กลาง
13	วัดมงคล	เฉลิมพระเกียรติ	กลาง
14	อนุบาลศาลาแดง	เมืองสระบุรี	ใหญ่
15	บ้านหมอ (พัฒนานุกูล)	บ้านหมอ	ใหญ่

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ สุภากิจ	อาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. นายสุเทพ ศรีสรवल	รองผู้อำนวยการ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1
3. นายทวี นวพลwatanนท์	ศึกษานิเทศก์ 9
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1
4. นายอำนวยการชัย จำรัสสินธุ์	หัวหน้ากลุ่มนโยบายและแผน
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1
5. นายสุวัฒน์ แสนทวี	ผู้อำนวยการสถานศึกษา
โรงเรียนหน้าพระลาน (พิบูลสงเคราะห์)

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการจัดกลุ่มสนทนา

1. นางนิตยา นวลสุวรรณค์	โรงเรียนหน้าพระลาน(พิบูลสงคราม)
2. นายอนันต์ โนจันทีก	โรงเรียนอนุบาลศาลาแดง
3. นายอำนาจ ทาแก้ว	โรงเรียนวัดสุวรรณคีรี
4. นายอิทธิรงค์ ปานะถึก	โรงเรียนวัดพระพุทธราย
5. นายภิรมย์ พานิชเจริญ	โรงเรียนวัดป่าคา
6. นายสุพันธ์ สวัสดิผล	โรงเรียนวัดป้อมเปี้ย
7. นายทองสุข อินทร์กิจ	โรงเรียนอนุบาลศาลาแดง
8. นายวีระวัฒน์ รัตนรักษ์กิจ	โรงเรียนวัดป้อมเปี้ย
9. นายประยูร ผาสุก	โรงเรียนชุมชนหนองโดน (ประมาณราษฎร์บริหาร)
10. นางสมศรี บัวศิลา	โรงเรียนวัดสุวรรณคีรี
11. นางนภาพรณ์ สุวรรณโกชน์	โรงเรียนหน้าพระลาน (พิบูลสงคราม)
12. นางกัลยารัตน์ ไชยไธสง	โรงเรียนวัดพระพุทธราย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณ
ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1

.....

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1
2. แบบสอบถามชุดนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ
ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย ตำแหน่งงาน ขนาดของสถานศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน
ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1
ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณ เพิ่มเติม
3. ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่รับผิดชอบงานการเงิน
4. โปรดตอบแบบสอบถามทุกข้อให้ตรงกับความคิดเห็นของท่านให้มากที่สุด เพื่อจะได้ใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาให้มีความเหมาะสมกับการปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น
5. ผู้วิจัยขอรับรองว่าจะใช้ข้อมูลของท่านเพื่อประโยชน์ในการวิจัยเท่านั้น และจะไม่มีผลเสียหายใด ๆ ต่อท่านทั้งสิ้น

นายสิงหา ชื่อสัตย์

นิสิตปริญญาโทการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหาร
งบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยตำแหน่งงาน
ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่เป็นจริงเกี่ยวกับสถานภาพของท่าน

1. ตำแหน่งของท่านในปัจจุบัน

- () ผู้บริหารสถานศึกษา
- () ครูที่รับผิดชอบงานการเงิน

2. ขนาดของโรงเรียนที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในปัจจุบัน

- () ขนาดเล็ก หมายถึง สถานศึกษามีนักเรียนตั้งแต่ 120 คนลงมา
- () ขนาดกลาง หมายถึง สถานศึกษามีนักเรียนตั้งแต่ 121 – 600 คน
- () ขนาดใหญ่ หมายถึง สถานศึกษามีนักเรียนตั้งแต่ 601 คนขึ้นไป

3. ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน

- () ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานตั้งแต่ 15 ปี ขึ้นไป
- () ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานน้อยกว่า 15 ปี

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1

คำชี้แจง ข้อความข้างล่างนี้เป็นข้อความเกี่ยวกับปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณ
ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1

ขอให้ท่านพิจารณาตามความคิดเห็นของท่านว่าการปฏิบัติงานมีปัญหาในระดับใดโดย
เขียนเครื่องหมาย (✓) ในช่องที่ตรงกับความเป็นจริง

ถ้าตอบในช่อง	5	หมายถึง	ปัญหาอยู่ในระดับมาก
ถ้าตอบในช่อง	4	หมายถึง	ปัญหาอยู่ในระดับค่อนข้างมาก
ถ้าตอบในช่อง	3	หมายถึง	ปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง
ถ้าตอบในช่อง	2	หมายถึง	ปัญหาอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย
ถ้าตอบในช่อง	1	หมายถึง	ปัญหาอยู่ในระดับน้อย

การใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณ	ระดับปัญหาการใช้				
	5	4	3	2	1
ด้านการจัดทำและเสนอของบประมาณ					
1. จำนวนนักเรียนจำแนกตามระดับชั้นเพื่อใช้ในการ จัดทำรายละเอียดแผนและงบประมาณประจำปี					
2. จำนวนพื้นที่ของสถานศึกษานำมาใช้ในการ ทำแผนพัฒนามาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน					
3. ข้อมูลจำนวนครู บุคลากรทางการศึกษา เพื่อใช้ ในการจัดทำกรอบงบประมาณรายจ่ายระยะ ปานกลาง					
4. จำนวนห้องเรียนในการจัดทำรายละเอียด แผนงบประมาณประจำปี					
5. อัตราการย้ายเข้า-ออก ของนักเรียนในการ จัดทำแผนชั้นเรียนรายปี					
6. ข้อมูลจุดต่อ ข้อจำกัดของสถานศึกษาในการ เสนอของบประมาณ					
7. ข้อมูลจุดเด่นของสถานศึกษาในการเสนอขอ งบประมาณในการส่งเสริม และพัฒนาให้เป็นเลิศ					

การใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณ	ระดับปัญหาการใช้				
	5	4	3	2	1
8. ข้อมูลความต้องการของชุมชนมาใช้ในการจัดทำงบประมาณประจำปี					
ด้านการจัดสรรงบประมาณ					
9. ข้อมูลแหล่งของเงินเพื่อใช้ในการจัดทำกรอบงบประมาณรายจ่ายล่วงหน้าของแผนงาน					
10. จำนวนนักเรียนจำแนกตามระดับชั้นในการตรวจสอบกรอบวงเงินงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรจากเขตพื้นที่การศึกษา					
11. ร้อยละของผู้เรียนที่ได้รับการศึกษาต่อเพื่อจัดทำข้อตกลงบริการผลผลิตของสถานศึกษากับเขตพื้นที่การศึกษา					
12. ร้อยละของผู้เรียนที่จบการศึกษาตามหลักสูตรเพื่อจัดทำร่างข้อตกลงผลผลิตของหน่วยงานภายในสถานศึกษาและกำหนดผู้รับผิดชอบ					
13. ข้อมูลการใช้งบประมาณย้อนหลังตามแผนเพื่อใช้ในการจัดทำรายงานการใช้งบประมาณประจำปี					
14. จำนวนห้องเรียนและห้องปฏิบัติการในการขออนุมัติงบประมาณซ่อมแซมบำรุงรักษา					
15. ค่าใช้จ่ายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อปรับปรุงกรอบงบประมาณรายจ่ายระยะปานกลางให้สอดคล้องกับกรอบวงเงินที่ได้รับ					
ด้านการตรวจสอบ ติดตามประเมินผลและรายงานผลการใช้ และผลการดำเนินงาน					
16. ข้อมูลการรับ-จ่ายเงินเพื่อใช้ในการจัดทำรายงานประเมินต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน					
17. รายงานเงินคงเหลือประจำวันใช้เพื่อการส่งมอบเงินสดและเอกสารแทนตัวเงินให้คณะกรรมการเก็บรักษาเงินตรวจสอบความถูกต้อง					

การใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณ	ระดับปัญหาการใช้				
	5	4	3	2	1
18. ข้อมูลการใช้จ่ายเงินตามแผนและโครงการ เพื่อช่วยในการติดตาม ตรวจสอบการใช้เงิน ตามแผน/โครงการของหน่วยงานในแต่ละปี					
19. บัญชีควบคุมการใช้เงินนอกงบประมาณ เพื่อใช้ในการควบคุมการรับ-จ่ายเงินให้เป็นไปตามระเบียบ					
20. ข้อมูลการสำมะโนประชากรวัยเรียนเพื่อใช้ในการ รายงานแผนการรับนักเรียนประจำปี					
21. ข้อมูลอัตราการออกกลางคัน ใช้ในการติดตาม ประเมินผลการจัดบริการการศึกษาขั้นพื้นฐาน					
22. รายงานการใช้จ่ายงบประมาณเพื่อการ ประเมินผลการใช้เงิน และผลการดำเนินงาน					
ด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุน เพื่อการศึกษา					
23. ข้อมูลนักเรียนที่มีความต้องการรับทุนเพื่อใช้ ในการกำหนดเกณฑ์ในการขอรับทุนทุกประเภท					
24. ข้อมูลเกี่ยวกับองค์กรในท้องถิ่นเพื่อจัดทำแผน การระดมทรัพยากรทางการศึกษา					
25. ข้อมูลการรับบริจาคสิ่งของ อุปกรณ์ และเงินสด มาจัดทำแผนการระดมทรัพยากรทางการศึกษา เพิ่มเติม					
26. จำนวนนักเรียนที่มีถิ่นที่อยู่ห่างไกล การคมนาคม ไม่สะดวกเพื่อใช้ในการให้ทุนการศึกษา					
27. ข้อมูลนักเรียนที่ขาดแคลนเพื่อใช้ในการ ประชาสัมพันธ์การหาระดมทรัพยากร ทางการศึกษา และทุนการศึกษา					
28. ข้อมูลการรับบริจาคจากประชาชนมาใช้ในการ วางระบบการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ					
29. จำนวนเงินรวมที่ได้รับจากองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น เพื่อวางแผนการเบิกจ่ายไปใช้ ตามระเบียบว่าด้วยเงินนอกงบประมาณ					

การใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณ	ระดับปัญหาการใช้				
	5	4	3	2	1
ด้านการบริหารการเงิน					
30. จำนวนเงินงบประมาณที่รับ และจ่ายเงิน เพื่อใช้กำหนดขั้นตอนให้การรับเงินให้สะดวก และคล่องตัวง่ายต่อการปฏิบัติ					
31. ข้อมูลการใช้เงินแต่ละไตรมาสเพื่อกำหนด แนวทางการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการรับจ่ายเงิน					
32. ข้อมูลจำนวนเงินคงเหลือประจำวันเพื่อให้ ผู้เกี่ยวข้องทราบ และในการตัดสินใจบริหาร งบประมาณประจำปี					
33. ข้อมูลเงินคงเหลือประจำวันเพื่อให้ คณะกรรมการเก็บรักษาเงินตรวจนับเงินสด กับบัญชีเงินสดเป็นประจำวัน					
34. ข้อมูลเงินรายได้สถานศึกษา(บำรุงการศึกษาเดิม) เพื่อใช้ในการกำหนดขั้นตอนการรับเงินรายได้ สถานศึกษาประจำปี					
35. จำนวนเงินค่าวัสดุรายหัวที่ได้รับ และจ่าย เพื่อกำหนดความคล่องตัวในการเบิกจ่ายเงิน					
36. ข้อมูลเงินสดในมือเพื่อความพร้อมในการจ่ายเงิน ตามกำหนดเวลาที่นัดหมายแก่บุคลากรภายใน และภายนอกสถานศึกษา					
37. ข้อมูลการแยกประเภทบัญชี และรายงานเพื่อใช้ ในการจัดทำรายงานเงินคงเหลือประจำวันให้เป็น ปัจจุบัน					
ด้านการบริหารบัญชี					
38. ข้อมูลการรับ-จ่ายเงินวัสดุรายหัวประจำปีเพื่อใช้ ในการกำหนดรูปแบบการจัดทำทะเบียนคุม การเบิกจ่ายเงิน					
39. สรุปเงินรายได้แผ่นดิน ใช้ในการจัดทำรายงาน เงินคงเหลือประจำวัน					

การใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณ	ระดับปัญหาการใช้				
	5	4	3	2	1
40. การบันทึกบัญชีประจำวันเพื่อให้หน่วยงานปฏิบัติ ตามระบบควบคุมการเงิน ความรับผิดชอบ ทางละเมิด					
41. ข้อมูลการรับ-จ่ายเงินนอกงบประมาณเพื่อใช้ ในการจัดทำรายงานเงินนอกงบประมาณ ประจำปี					
42. ข้อมูลค่าเสื่อมราคาของทรัพย์สินในการทำ ทะเบียนทรัพย์สิน					
43. รายงานเงินคงเหลือประจำวัน ใช้ในการจัดทำ รายงานการเงินเพื่อแสดงฐานะการเงินเพื่อให้ ทุกฝ่ายทราบ					
ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์					
44. ข้อมูลการจัดซื้อวัสดุต่อปีใช้ในการประมาณการ จัดการบริหารพัสดุประจำปี					
45. ข้อมูลการจัดซื้อครุภัณฑ์ต่อปีเพื่อกำหนด คุณลักษณะเฉพาะในการกำหนดราคากลาง					
46. ข้อมูลการซ่อมบำรุงรักษาครุภัณฑ์เฉลี่ยต่อปี ใช้ในการควบคุม ดูแล บำรุงรักษา					
47. ค่าเฉลี่ยของครุภัณฑ์ต่อหน่วยเพื่อกำหนด แบบรูปรายการ หรือคุณลักษณะเฉพาะเกี่ยวกับ การจัดซื้อจัดจ้าง					
48. ข้อมูลอายุครุภัณฑ์ เพื่อประกอบการจำหน่าย พัสดุประจำปี					
49. ข้อมูลที่ราชพัสดุใช้ในการทำระบบฐานข้อมูล ทรัพย์สินของสถานศึกษา					
50. ข้อมูลครุภัณฑ์เพื่อใช้ในการทำทะเบียนทรัพย์สิน ของสถานศึกษา					

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	นายสิงหา ชื่อสัตย์
วันเดือนปีเกิด	24 สิงหาคม 2502
สถานที่เกิด	อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	661/8 ตำบลปากเพรียว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	เจ้าหน้าที่บริหารการศึกษาขั้นพื้นฐาน
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี 18000
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2518	มัธยมศึกษาปีที่ 3 (ม.ศ.3) โรงเรียนพิบูลวิทยาลัย
พ.ศ. 2520	ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา (ป.กศ.) วิทยาลัยครูเทพสตรี
พ.ศ. 2522	ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง (ป.กศ.สูง) สังคมศึกษา วิทยาลัยครูเทพสตรี
พ.ศ. 2525	การศึกษาระดับบัณฑิต (กศ.บ.) สังคมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน
พ.ศ. 2549	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ